

འབྲུག་གི་སྔོན་རིགས་བཅའ་ཡིག་དང་སྒྲིག་གཞི་ ༢༠༢༥།

Seed Rules and Regulations of Bhutan 2025

July 2025

འབྲུག་གི་སོན་རིགས་བཅའ་ཡིག་དང་སྒྲིག་གཞི་ ༢༠༢༥།

Seed Rules and Regulations of Bhutan 2025

སོ་ནུམ་ལས་ཁུངས།
སོ་ནུམ་དང་སྒོ་ལོར་ལྷ་མོ་ཁག
དཔལ་ལྷན་འབྲུག་གཞུང་། ཐིམ་ཕུག

Department of Agriculture

Ministry of Agriculture and Livestock
Royal Government of Bhutan, Thimphu

མོ་ནམ་དང་སློ་ཞོར་ལྷན་ཁག།

ROYAL GOVERNMENT OF BHUTAN

Ministry of Agriculture & Livestock

Tashichhodzong, Thimphu: Bhutan

སློན་པོ།

MINISTER

MoAL/DoA-01/2025-2026/48

དེའི་ཆེས་ ༡༤/༠༧/༢༠༢༥

གསལ་བསྐྱགས།

གནད་དོན་ འབྲུག་གི་སོན་རིགས་བཅའ་ཡིག་དང་སྒྲིག་གཞི་ ༢༠༢༥ ཚན་མ།

འབྲུག་གི་སོན་རིགས་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༠ ཚན་མའི་དོན་ཚན་ ༢༡.༡ པའི་ནང་ མོ་ནམ་དང་སློ་ཞོར་ལྷན་ཁག་ལུ་དབང་ཚད་གནང་སྟེ་ཡོད་
མི་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ འབྲུག་གི་སོན་རིགས་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༠ ཚན་མའི་དགོངས་དོན་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ལུ་ལྷན་ཐབས་འབད་ནིའི་དོན་
ལུ་ འབྲུག་གི་སོན་རིགས་བཅའ་ཡིག་དང་སྒྲིག་གཞི་ ༢༠༡༤ ཚན་མ་དེ་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་དེ་ ད་རེས་ འབྲུག་གི་སོན་རིགས་བཅའ་
ཡིག་དང་སྒྲིག་གཞི་ ༢༠༢༥ ཟླ་ ཕྱིར་སྟོན་འབད་ཨ་ཨོན། བཅའ་ཡིག་དང་སྒྲིག་གཞི་དེ་སྟེ་བསྐྱར་ཞིབ་འབད་དགོ་པའི་གནད་དོན་དེ་ཡང་
དེང་སང་གི་འགྱུར་བ་དང་གོང་འཕེལ་ དེ་ལས་ གནས་སྤངས་ཚུ་བྱ་སྤྱབས་བདེ་ཏོག་ཏོ་བཟོ་ནིའི་དོན་ལུ་དང་ ཉེ་མའི་སྒྲིག་གཞི་ནང་ བྱ་
སྤྱབས་མ་བདེ་མི་ དུམ་ག་རེ་ཡོད་མི་ཚུ་ཡང་ དུས་མཐུན་དང་བསྐྱར་ཞིབ་འབད་དེ་ཡོད། སྒྲིག་གཞི་འདི་ དེའི་ལོ་ ༢༠༢༥ དེའི་ཟླ་ ༧
པའི་དེའི་ཆེས་ ༡༤ ལས་འགོ་བབྱང་བསྐྱར་སྟོན་འབད་དགོ་པ་དང་ འབྲུག་གི་སོན་རིགས་བཅའ་ཡིག་དང་སྒྲིག་གཞི་ ༢༠༡༤ ཚན་མ་དང་
དེ་ཚུ་སྟེལ་ཡོད་པའི་བཀའ་བྱ་དང་འཕྲི་སྟོན་གྱི་རིགས་ཚུ་ ཆམེད་བཏང་ཨ་ཨོན། འབྲུག་གི་སོན་རིགས་བཅའ་ཡིག་དང་སྒྲིག་གཞི་ ༢༠༢༥
ཚན་མ་དང་ འབྲུག་གི་སོན་རིགས་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༠ ཚན་མའི་ནང་བཀོད་ཡོད་པའི་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྟེ་ལུ་ བཅའ་ཡིག་དང་སྒྲིག་གཞི་
གཞི་འདི་ ལག་ལེན་འཐབ་ནིའི་འགན་ཁུར་ཡོད།

Phuntsho

ཡོན་ཏན་སྤྱན་རྒྱལ་མོ་

འདུལ་

- ༡- མི་རྒྱུ་འཁྲིལ་འཛིན་ སློན་པོ་ལྷན་ཚོགས་ ཐིམ་ཕུག།
- ༢- མི་རྒྱུ་འཁྲིལ་སྤྱི་སློན་པོ་ འབྲུག་གི་མངོན་མཐོ་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་མ་ ཐིམ་ཕུག།
- ༣- མི་རྒྱུ་སློན་པོ་ ནང་སྤྱི་ལྷན་ཁག་ ཐིམ་ཕུག།
- ༤- མི་རྒྱུ་སློན་པོ་ དངུལ་རྩིས་ལྷན་ཁག་ ཐིམ་ཕུག།

མོ་ནམ་དང་སྒོ་ལོར་ལྷན་ཁག།
ROYAL GOVERNMENT OF BHUTAN
Ministry of Agriculture & Livestock
Tashichhodzong, Thimphu: Bhutan

MoAL/DoA-01/2025-2026/48

18 July 2025

GOVERNMENT NOTIFICATION

Seed Rules and Regulations of Bhutan 2025

In exercise of the authority granted by Section 21.2 of the Seeds Act of Bhutan 2000, the Ministry of Agriculture and Livestock is pleased to issue the Seed Rules and Regulations of Bhutan 2025 to facilitate the implementation of the provisions of the Seeds Act of Bhutan 2000. The Seed Rules and Regulations 2018 was revised to accommodate the changing needs as a result of time and development interventions. The Rules and Regulations will come into enforcement with effect from July 18, 2025 and shall supersede the Seed Rules and Regulations of Bhutan 2018 and all previous orders and any amendments issued till now.

The concerned agencies as mentioned in the Seed Rules and Regulations of Bhutan 2025 shall be responsible for the implementation of this Rules and Regulations.

Younten Phuntsho

Cc:

1. The Hon'ble Chairman, Council of Ministers, Thimphu
2. The Hon'ble Chief Justice, Supreme Court of Bhutan, Thimphu
3. The Hon'ble Minister, Ministry of Home Affairs, Thimphu
4. The Hon'ble Minister, Ministry of Finance, Thimphu

- ༥- མི་རྗེ་སྐོན་པོ་ གསོ་བའི་ལྷན་ཁག་ ཐིམ་ཕུག།
- ༦- མི་རྗེ་སྐོན་པོ་ གཞི་རྟེན་མཁོ་ཆས་དང་སྐྱེལ་འབྲེན་ལྷན་ཁག་ ཐིམ་ཕུག།
- ༧- མི་རྗེ་སྐོན་པོ་ བཟོ་གྲའི་ཆོང་ལུ་དང་ལས་གཡོག་ལྷན་ཁག་ ཐིམ་ཕུག།
- ༨- མི་རྗེ་སྐོན་པོ་ ལུས་ཀྱགས་དང་རང་བཞིན་ཐོན་སྐྱེད་ལྷན་ཁག་ ཐིམ་ཕུག།
- ༩- མི་རྗེ་སྐོན་པོ་ ཤེས་རིག་དང་རིག་ཅུལ་གོང་འཕེལ་ལྷན་ཁག་ ཐིམ་ཕུག།
- ༡༠- མི་རྗེ་སྐོན་པོ་ ཕྱི་འབྲེལ་དང་ཕྱིར་ཆོང་ལྷན་ཁག་ ཐིམ་ཕུག།
- ༡༡- མི་རྗེ་འཁྲི་འཛིན་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་སྡེ་ ཐིམ་ཕུག།
- ༡༢- རྩལ་ཆེན་ ལྷན་རྒྱས་གཞུང་ཚོགས་ ཐིམ་ཕུག།
- ༡༣- རྩལ་ཆེན་ སོ་ནམ་དང་སློ་ཞོར་ལྷན་ཁག་ ཐིམ་ཕུག།
- ༡༤- རྩལ་ཆེན་ གསོ་བའི་ལྷན་ཁག་ ཐིམ་ཕུག།
- ༡༥- རྩལ་ཆེན་ རྩལ་ཆེན་ཡོངས་ཁྲབ་ རྩལ་ཆེན་ཡོངས་ཁྲབ་ཡིག་ཆ་ ཐིམ་ཕུག།
- ༡༦- རྩལ་ཆེན་ རྩལ་ཆེན་ཡོངས་ཁྲབ་ རྒྱལ་གཞུང་ལྷན་ཁག་ ཐིམ་ཕུག།
- ༡༧- རྩལ་ཆེན་ རྩལ་ཆེན་ཡོངས་ཁྲབ་ རྩལ་ཆེན་ཡོངས་ཁྲབ་ཡིག་ཆ་ ཐིམ་ཕུག།
- ༡༨- རྩལ་ཆེན་ རྩལ་ཆེན་ཡོངས་ཁྲབ་ རྩལ་ཆེན་ཡོངས་ཁྲབ་ཡིག་ཆ་ ཐིམ་ཕུག།
- ༡༩- རྩལ་ཆེན་ རྩལ་ཆེན་ཡོངས་ཁྲབ་ རྩལ་ཆེན་ཡོངས་ཁྲབ་ཡིག་ཆ་ ཐིམ་ཕུག།
- ༢༠- རྩལ་ཆེན་ རྩལ་ཆེན་ཡོངས་ཁྲབ་ རྩལ་ཆེན་ཡོངས་ཁྲབ་ཡིག་ཆ་ ཐིམ་ཕུག།
- ༢༡- རྩལ་ཆེན་ རྩལ་ཆེན་ཡོངས་ཁྲབ་ རྩལ་ཆེན་ཡོངས་ཁྲབ་ཡིག་ཆ་ ཐིམ་ཕུག།
- ༢༢- རྩལ་ཆེན་ རྩལ་ཆེན་ཡོངས་ཁྲབ་ རྩལ་ཆེན་ཡོངས་ཁྲབ་ཡིག་ཆ་ ཐིམ་ཕུག།
- ༢༣- རྩལ་ཆེན་ རྩལ་ཆེན་ཡོངས་ཁྲབ་ རྩལ་ཆེན་ཡོངས་ཁྲབ་ཡིག་ཆ་ ཐིམ་ཕུག།
- ༢༤- རྩལ་ཆེན་ རྩལ་ཆེན་ཡོངས་ཁྲབ་ རྩལ་ཆེན་ཡོངས་ཁྲབ་ཡིག་ཆ་ ཐིམ་ཕུག།
- ༢༥- རྩལ་ཆེན་ རྩལ་ཆེན་ཡོངས་ཁྲབ་ རྩལ་ཆེན་ཡོངས་ཁྲབ་ཡིག་ཆ་ ཐིམ་ཕུག།
- ༢༦- རྩལ་ཆེན་ རྩལ་ཆེན་ཡོངས་ཁྲབ་ རྩལ་ཆེན་ཡོངས་ཁྲབ་ཡིག་ཆ་ ཐིམ་ཕུག།
- ༢༧- རྩལ་ཆེན་ རྩལ་ཆེན་ཡོངས་ཁྲབ་ རྩལ་ཆེན་ཡོངས་ཁྲབ་ཡིག་ཆ་ ཐིམ་ཕུག།
- ༢༨- རྩལ་ཆེན་ རྩལ་ཆེན་ཡོངས་ཁྲབ་ རྩལ་ཆེན་ཡོངས་ཁྲབ་ཡིག་ཆ་ ཐིམ་ཕུག།
- ༢༩- རྩལ་ཆེན་ རྩལ་ཆེན་ཡོངས་ཁྲབ་ རྩལ་ཆེན་ཡོངས་ཁྲབ་ཡིག་ཆ་ ཐིམ་ཕུག།
- ༣༠- རྩལ་ཆེན་ རྩལ་ཆེན་ཡོངས་ཁྲབ་ རྩལ་ཆེན་ཡོངས་ཁྲབ་ཡིག་ཆ་ ཐིམ་ཕུག།

5. The Hon'ble Minister, Ministry of Health, Thimphu
6. The Hon'ble Minister, Ministry of Infrastructure and Transport, Thimphu
7. The Hon'ble Minister, Ministry of Industry, Commerce and Employment, Thimphu
8. The Hon'ble Minister, Ministry of Energy and Natural Resources, Thimphu
9. The Hon'ble Minister, Ministry of Education and Skills Development, Thimphu
10. The Hon'ble Minister, Ministry of Foreign Affairs and External Trade, Thimphu
11. The Hon'ble Chairman, National Council of Bhutan, Thimphu
12. The Hon'ble Cabinet Secretary, Cabinet Secretariat, Thimphu
13. The Hon'ble Secretary, Ministry of Agriculture and Livestock, Thimphu
14. The Hon'ble Secretary, Ministry of Health, Thimphu
15. The Attorney General, Office of Attorney General, Thimphu
16. The Auditor General, Royal Audit Authority, Thimphu
17. The Chairman, Royal Civil Service Commission, Thimphu
18. The Chairperson, Anti-Corruption Commission, Thimphu
19. The Secretary General, Bhutan Chamber of Commerce and Industry, Thimphu
20. The Chief Operations Officer, Royal Bhutan Army, Lungtenphug
21. The Commandant, Royal Body Guard, Dechencholing
22. The Chief of Police, Royal Bhutan Police
23. The Director, Bhutan Food and Drug Authority, MoH Thimphu
24. The Director, Department of Livestock, MoAL, Thimphu
25. The Director, Department of Agriculture Marketing and Cooperatives, Thimphu
26. The Director, Department of Forest and Park Services, Thimphu
27. The Director, Department of Agriculture, MoAL, Thimphu
28. The Director, Department of Trade, MoICE, Thimphu
29. All Dasho Dzongdags and Thrompons

དཀར་ཆག

ལེའུ་༡༥།.....	༡
སྟོན་བརྗོད།.....	༡
མཚན་གནས་དང་འགོ་འཛུགས།.....	༡
ཆ་མེད།.....	༡
ལེའུ་༡༥།.....	༡
དབང་འཛིན་གཞི་བཙུགས་དང་འཛིན་སྐྱོང་།.....	༡
རྒྱལ་ཡོངས་སོན་གྱི་དབང་འཛིན།.....	༡
འཐུས་མི།.....	༡
རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་དབང་འཛིན་གྱི་ལྷ་འགན།.....	༡
བཅའ་ཡིག་གི་བྱ་སྐྱེའི་ལམ་ལུགས།	༤
སོན་སྣ་གསར་བཏོན་ཚོགས་ཚུང་།	༤
སོན་སྣ་གསར་བཏོན་ཚོགས་ཚུང་གི་ལྷ་འགན།.....	༤
སོན་སྣ་གསར་བཏོན་ཚོགས་ཚུང་གི་འཐུས་མི།.....	༥
སོན་སྣ་གསར་བཏོན་ཚོགས་ཚུང་གི་བྱ་སྐྱེའི་ལམ་ལུགས།.....	༤
སོན་རིགས་གསར་བཏོན་གྱི་ཆད་གཞི།.....	༤
སོན་སྣ་གི་བྱ་བ་བསྐྱུགས།	༤
སོན་སྣ་གི་བྱ་བ་བསྐྱུགས་འབད་ནིའི་བྱ་སྐྱེའི་ལམ་ལུགས།.....	༧
ཁྱད་མ་གསོ་སྐྱོང་ཁང་གི་ཐོ་བཀོད།.....	༧
བྱ་བ་བསྐྱུགས་འབད་ཡོད་པའི་རིགས་ཡང་ན་སོན་སྣ་གྱི་རྒྱལ་ཡོངས་ཐོ།.....	༧
ལེའུ་༡༥།	༡
སོན་བཅོང་ནིའི་ཆད་འཛིན།.....	༡
སོན་ཚུ་ནང་འཁོད་གྱི་བཀོལ་སྤྱོད།.....	༡
སོན་ནང་འབྲེན།.....	༢
སོན་བྱིར་ཆོང་།.....	༡༡
ལེའུ་༤༥།.....	༡༡
སོན་གྱི་གནས་ཆད།.....	༡༡
སོན་རྩིས་འབད་མི་ལས་ཐེ།.....	༡༡
སོན་རྩིས་འབད་ནིའི་བྱ་སྐྱེའི་ལམ་ལུགས།.....	༡༡
སོན་གྱི་རྩིས་ལག་ཁྱེར་སྤྱོད་ཐངས།.....	༡༡
རྩིས་ལག་ཁྱེར་གྱི་འཐུས།.....	༡༡

Table of Contents

CHAPTER I	1
PRELIMINARY.....	1
Title and Commencement	1
Repeal.....	1
CHAPTER II.....	2
ESTABLISHMENT OF AUTHORITY AND MANAGEMENT	2
National Seed Authority.....	2
Members.....	2
Function of the National Seed Authority	2
Rules of Procedure	4
Variety Release Committee (VRC).....	4
Functions of the Variety Release Committee	4
Variety Release Committee Member	5
Procedure for Release of Varieties	6
Criteria for Release of Varieties	6
Notification of Varieties.....	6
Procedure for Notification of Varieties	7
Registration of Nursery Operator.....	7
National Lists of Notified Kinds or Varieties of Seeds	7
CHAPTER III	8
REGULATION OF SALE OF SEED	8
Domestic Use of Seeds	8
Import of Seed.....	9
Export of Seed	11
CHAPTER IV	12
SEED STANDARDS & CERTIFICATION	12
Seed Standards	12
Seed Certification Agency	12
Procedure for Seed Certification	12
Grant of Seed Certificate	13
Seed Certification Fee	13

ལག་ཁྱེར་ཆ་མེད་གཏང་བཅས།.....	༡༣
མཐོ་གཏུགས།.....	༡༤
ཕྱི་རྒྱལ་སོན་རིགས་དོ་སྦྱོར་ལག་ཁྱེར་ལས་སྡེ།.....	༡༤
ལེའུ་པ།.....	༡༥
སོན་གྱི་ཞིབ་དཔྱད།.....	༡༥
སོན་གྱི་ཞིབ་དཔྱད་པ།.....	༡༥
སོན་གྱི་ཞིབ་དཔྱད་པ་གི་དབང་ཚད།.....	༡༥
དཔེ་ཚད་བརྟག་ཞིབ་འབད་ཐོག་སོན་ཞིབ་དཔྱད་འབད་ནིའི་བྱ་སྒོ་ལམ་ལུགས།.....	༡༦
ལེའུ་པ།.....	༡༧
སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང།.....	༡༧
སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ལྟེ་བ།.....	༡༧
ཁྲངས་གཏུག་གི་སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང།.....	༡༨
སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་གི་སྟུན་ལྷ།.....	༡༨
ཚུད་རྟོག་འདུམ་འགྲིག་གི་བྱ་སྒོའི་ལམ་ལུགས།.....	༢༠
བཅན་ལེན་འབད་ཡོད་པའི་བསལས་མཛོད་ལོག་སྦྱོད་བཅས།.....	༢༠
ལེའུ་པ།.....	༢༡
གཞོན་འགེལ་དང་ཉེས་བྱ།	༢༡
སོན་ཞིབ་དཔྱད་པའི་འཁྲི་བ།	༢༡
ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གི་སྒོ་ལས་འབད་ཡོད་པའི་དང་ལེན་གྱི་སྤྱང་སྦྱོབ།.....	༢༡
སོན་རིགས་བཙུང་ནི་དང་འབྲེལ་བའི་གཞོན་འགེལ།.....	༢༡
སོན་རིགས་ཀྱི་དོ་སྦྱོར་དང་འབྲེལ་བའི་གཞོན་འགེལ།.....	༢༣
ཁྲིམས་མཐུན་དབང་འཛིན་ལུ་ཁྲོལ་འགོག།.....	༢༤
ཐོ་བཀོད་མ་འབད་བའི་གཞོན་འགེལ།.....	༢༤
ལེའུ་པ།.....	༢༥
སྤྱ་ཚོགས།.....	༢༥
འཕྲི་སྒྲོན།.....	༢༥
ངེས་ཚིག།.....	༢༥

Revocation of Certificate	13
Appeal	14
Foreign Seed Certification Agency	14
CHAPTER V	15
SEED INSPECTION	15
Seed Inspector	15
Powers of Seed Inspector	15
Procedure for Seed Inspection by Sample Testing	16
CHAPTER VI	18
SEED TESTING LABORATORY	18
Central Seed Testing Laboratory	18
Referee Seed Testing Laboratory	19
Report of Seed Testing Laboratory	19
Procedure for Dispute Settlement	20
Return of Seized Stock	20
CHAPTER VII	21
OFFENCES AND PENALTIES	21
Liability of Seed Inspector	21
Protection of action taken in good faith	21
Offence Relating to Sale of Seed	21
Offence Relating to Seed Certification	23
Obstruction of Lawful Authority	24
Unlisted Offences	24
CHAPTER VIII	25
MISCELLANEOUS	25
Amendment	25
Definitions	25
ANNEXURES	27

འབྲུག་གི་སོན་རིགས་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༠ ཅན་མའི་དོན་ཚན་ ༡༡.༢ པ་གིས་དབང་ཚད་གནང་སྟེ་ཡོད་མི་དང་
འཁྲིལ་ཏེ་ སོ་ནམ་དང་སློ་ནོར་ལྷན་ཁག་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་ཚུ་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ལུ་ ལྷན་
ཐབས་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་ འབྲུག་གི་སོན་རིགས་བཅའ་ཡིག་དང་སྒྲིག་གཞི་ ༢༠༢༥ ཅན་མ་འདི་ ཆ་འཛོག་
འབད་མ་ཨིན།

ལེའུ་ ༡ པ།

སྟོན་བརྗོད།

མཚན་གནས་དང་འགོ་འཛུགས།

༡༽ བཅའ་ཡིག་འདི་ འབྲུག་གི་སོན་རིགས་བཅའ་ཡིག་དང་སྒྲིག་གཞི་ ༢༠༢༥ ཅན་མ་ཟེར་བརྗོད་དགོ།

༢༽ བཅའ་ཡིག་འདི་ སོ་ནམ་དང་སློ་ནོར་སྟོན་པོ་གིས་ བསྟར་སྟོན་འབད་ནི་འི་ཁྱབ་བསྐྱགས་གནང་མི་ནང་
གསལ་བཀོད་འབད་ཡོད་པའི་ལྷ་ཆོས་ལས་འགོ་བཟུང་སྟེ་ བསྟར་སྟོན་འབད་དགོ།

ཆ་མེད།

༣༽ བཅའ་ཡིག་འདི་གིས་ འབྲུག་གི་སོན་རིགས་བཅའ་ཡིག་དང་སྒྲིག་གཞི་ ༢༠༡༥ ཅན་མ་འདི་ཆ་མེད་
བཏང་མ་ཨིན།

In exercise of the authority granted by Section 21(2) of the Seeds Act of Bhutan 2000, the Ministry of Agriculture and Livestock hereby adopts the Seed Rules and Regulations of Bhutan, 2025 to facilitate the implementation of the provisions of the Seeds Act of Bhutan, 2000.

CHAPTER I

PRELIMINARY

Title and Commencement

1. This Rule is called the Seed Rules and Regulations of Bhutan 2025.
2. It shall come into force from the date specified in the notification issued by the Minister.

Repeal

3. This Rule repeals the Seed Rules and Regulations of Bhutan 2018.

ལེའུ་ ༡ པ།

དབང་འཛིན་གཞི་བཅུགས་དང་འཛིན་སྐྱོང་།

རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་དབང་འཛིན།

༤༽ ཞི་གཤམ་ལེགས་བསྐྱར་བཅའ་ཁྲིམས་ ༡༠༢༡ ཅན་མའི་དོན་ཚན་ ༡༤ པ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ རྒྱལ་ཡོངས་སོན་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་དང་འབྲེལ་བའི་ བསྐྱབ་བྱ་བྱིན་ནི་དང་ལཱ་འགན་སྒྲོན་ཡོད་མི་ཚུ་གྲུབ་ཐབས་ལུ་ ལྷན་ཁག་གིས་ རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་དབང་འཛིན་གཞི་བཅུགས་འབད་དེ་ ད་ཚུན་ རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་བཀོད་ཚོགས་གི་ལཱ་འགན་ཚུ་ དབང་འཛིན་དེ་གིས་འབད་ནི་ཨིན།

འཐུས་མི།

༥༽ རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་དབང་འཛིན་གྱི་འཐུས་མི་གཤམ་གསལ་ལྟར་

- (༡) སོ་ནམ་དང་སློ་ནོར་ལྷན་ཁག་གི་དྲུང་ཆེན་ (འབྲི་འཛིན་) །
- (༢) སློ་ནོར་ལས་ཁུངས་གྱི་འགོ་འཛིན། (འཐུས་མི་) །
- (༣) འབྲུག་བཟའ་ཆས་དང་སླན་རིགས་དབང་འཛིན་གྱི་འགོ་འཛིན། (འཐུས་མི་) །
- (༤) རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་ལྟེ་བ་གི་ལས་རིམ་མདོ་ཆེན། (འཐུས་མི་) །
- (༥) རྒྱལ་ཡོངས་སླེ་ལྷན་རིགས་སྤེལ་ལྟེ་བ་གི་ལས་རིམ་མདོ་ཆེན། (འཐུས་མི་) །
- (༦) སླེར་གྱི་སོན་རིགས་ཚོང་ལྷེ་གི་ངོ་ཚབ་གཅིག (འཐུས་མི་) །
- (༧) སོ་ནམ་པ་ཚུ་གི་ངོ་ཚབ་སླེ་ རྫོང་ཁག་སོ་ནམ་འགོ་དཔོན་ ༡། (འཐུས་མི་) །
- (༨) དོན་ཚན་མཁས་མཆོག་ (དགོས་མཁོ་དང་བསྐྱུན་) །
- (༩) སོ་ནམ་ལས་ཁུངས་གྱི་འགོ་འཛིན། (འཐུས་མི་དྲུང་ཆེན་) །

རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་དབང་འཛིན་གྱི་ལཱ་འགན།

༦༽ རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་དབང་འཛིན་གྱིས་ འབད་དགོཔ་གཤམ་གསལ་ལྟར་

- (༡) ལྷན་ཁག་ལུ་ སོན་རིགས་ ཡང་ན་ ནམ་པ་དང་འབྲེལ་བའི་བྱུང་བསྐྱགས་འབད་ནི་འཛིན་ལས་ རེས་པར་མཁོ་བའི་ སོན་གྱི་སྤྱི་ཚད་དང་ཚད་འཛིན་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་གཤམ་ཆེ་བའི་བསྐྱབ་བྱ་བྱིན་ནི།

CHAPTER II

ESTABLISHMENT OF AUTHORITY AND MANAGEMENT

National Seed Authority

4. In accordance with Section 14 of the Civil Service Reform Act of Bhutan 2022, the Ministry hereby establishes the National Seed Authority (NSA) to perform all functions previously assigned to the National Seed Board under the Act.

Members

5. The National Seed Authority shall consist of the following members:
- (i) Secretary, MoAL, Chairperson;
 - (ii) Head of the Department, DoL, member;
 - (iii) Head of BFDA, member;
 - (iv) Program Director, National Seed Centre, member;
 - (v) Program Director, National Biodiversity Centre, member;
 - (vi) One representative of Pvt. Seed Company, member;
 - (vii) Two Dzongkhag Agriculture Officers as Farmers' representative-member;
 - (viii) Subject Matter Specialist (need based); and
 - (ix) Head, Department of Agriculture, Member Secretary.

Functions of the National Seed Authority

6. The National Seed Authority shall carry out the following functions:
- (1) Advise the Ministry regarding notification of such kinds/varieties of seeds which it deems necessary or expedient to regulate the quality of seeds;

- (༣) སོན་སྒྲ་གསར་བཏོན་ཚོགས་ཚུང་གིས་ཕུལ་བའི་ སོན་སྒྲ་གསར་པ་ཚུ་ཆ་འཛིག་གནང་ནི།
- (༤) སོན་སྒྲ་གསར་བཏོན་ཚོགས་ཚུང་གིས་ རྒྱབ་སྐྱོན་ཕུལ་བའི་སོན་རིགས་ངོ་སྟོར་དང་ བརྟག་དཔྱད་ དེ་ལས་ དབྱེ་དཔྱད་འབད་ནི་དོན་ལུ་བྱ་སྐྱེའི་ལམ་ལུགས་དང་གནས་ཚད་ཚུ་ ཆ་འཛིག་འབད་ནི་ ཡང་ན་ ཕྱིར་བཏོན་ འབད་ནི།
- (༥) ལྷན་ཁག་ལུ་ སྤྱོད་དག་གི་གནས་ཚད་ཉུང་ཤོས་དང་ སོན་གྱི་སྐྱེས་ཚད་ཀྱི་སྐོར་ལས་བསྐྱབ་བྱ་བྱིན་ནི།
- (༦) འབྲུག་ནང་འཁོད་ངོས་ལེན་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་ ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་སོན་ངོ་སྟོར་འབད་མི་ལས་སྡེ་ཚུ་གི་ཐོ་ ལྷན་ཁག་ལུ་ གྲོས་འདེབས་འབད་ནི།
- (༧) སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ལྗེ་བ་གིས་ དཔེ་ཚད་དབྱེ་དཔྱད་འབད་ནི་དང་ སོན་རིགས་ངོ་སྟོར་འབད་མི་ལས་ སྡེ་ཚུ་གིས་ངོ་སྟོར་འབད་ནི་དོན་ལུ་ སོན་སྒྲ་གསར་བཏོན་ཚོགས་ཚུང་ ཡང་ན་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་ཚུ་གི་ གྲོས་འདེབས་དང་འཁྲུལ་ཏེ་ བཀའ་ནི་ཨིན་པའི་འཇུག་གི་གྲོས་འཆར་བཀོད་ནི།
- (༨) ལྷན་ཁག་ལུ་ སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ཚུ་ གཞི་བཙུགས་ཡོད་མེད་སྟོར་བསྐྱབ་བྱ་བྱིན་ནི།
- (༩) ཡན་ལག་ཁྲིམས་ཡིག་གི་ བྱ་སྐྱེའི་ལམ་ལུགས་ཚུ་དང་ ཚོགས་གངས་གཏན་འཁེལ་བཟོ་ནི་ དེ་ལས་ དབང་ འཛིན་གྱི་ལས་དོན་ཚུ་ བསྐྱར་ཞིབ་དང་ངོས་ལེན་འབད་ནི།
- (༡༠) རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ཐོ་ཡིག་ནང་ལས་ མཁོ་མེད་པའི་རིགས་ཚུ་ཕྱིར་བཏོན་འབད་ནི་དེ་ངོས་ལེན་འབད་ནི།
- (༡༡) བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱིས་གནང་ཡོད་པའི་ལཱ་འགན་གང་རུང་ལུ་ ལྷན་ཐབས་འབད་ནི་ ཡང་ན་ ལཱ་འགན་དང་ འབྲེལ་བའི་ལཱ་གཞན་ཚུ་འབད་ནི།
- (༡༢) དགོས་མཁོ་དང་བསྟུན་ དེའི་ལཱ་འགན་ཚུ་འགྲུབ་ནི་ལུ་ ཚོགས་ཚུང་གཞི་བཙུགས་འབད་ནི།

- (2) Approve the list of released varieties submitted by Variety Release Committee;
- (3) Approve / Reject procedures and standards for certification, tests and analysis of seeds recommended by VRC/Competent authority;
- (4) Advise the Ministry on the minimum standards on purity and germination of seeds;
- (5) Recommend on the recognized list of foreign Seed Certification Agency whose certificate shall be accepted in Bhutan.
- (6) Propose fee to be charged for analysis of samples by the Central Seed Testing Laboratory and for certification by the Seed Certification Agency based on VRC/technical agency recommendations;
- (7) Advise the Ministry regarding the establishment of seed testing laboratories;
- (8) Review and endorse bylaws, rules of procedures and fix the quorum, and conduct of all businesses that it transacts.
- (9) Approve de-notification of obsolete varieties from national list;
- (10) Carry out such other pertinent functions that are supplemental, or consequential to any of the functions conferred by the Act; and
- (11) Constitute committees to fulfill its functions where necessary.

དབང་འཛིན་གྱི་བྱ་སྒྲིའི་ལམ་ལུགས།

༡༽ རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་དབང་འཛིན་གྱི་ལྷ་འགན་དེ་ གཤམ་གསལ་བྱ་སྒྲིའི་ལམ་ལུགས་དང་འབྲེལ་དགོས་

(༡) ཞལ་འཛོམས་འཆོག་ནི་གི་དོན་ལུ་ དབང་འཛིན་གྱི་འཐུས་མི་ གསུམ་དབྱ་གཉིས་ཀྱིས་ཆོགས་གངས་འབྲུབ་
ཡིན།

(༢) དབང་འཛིན་གྱི་ཞལ་འཛོམས་འདི་ ལོ་ངོ་རེ་ལུ་ཉུང་ཤོས་ཆར་གཅིག་འཆོག་དགོས་དང་ དམིགས་གསལ་གྱི་
དགོས་མཁོ་རེ་ཐོན་པ་ཅིན་ ནམ་ར་འབད་རུང་འཆོག་ཆོག

(༣) འཐུས་མི་ཅིག་གིས་ ཞལ་འཛོམས་ནང་བཅའ་མར་གཏོགས་མ་ཚུགས་པའི་སྐབས་ འབྲེལ་ཡོད་འཐུས་མི་དེ་
གིས་ མི་ངོམ་གཅིག་གདམ་ཁ་རྒྱབ་སྟེ་ངོ་ཆབ་བཏང་ཆོག་པ་དང་ དེ་ཡང་ ཞལ་འཛོམས་ཀྱི་སྲ་གོང་ལས་
འབྲི་འཛིན་ལས་གནང་བ་འགྲོལ་དགོ

སོན་སྣ་གསར་བཏོན་ཆོགས་རྒྱུ་

༡༽ བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཆར་ ༣.༤ པ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་དབང་འཛིན་གྱིས་ སོན་སྣ་
གསར་བཏོན་འབད་ནི་འདི་དོན་ལུ་ བརྟག་ཞིབ་འབད་ནི་དང་ སོན་སྣའི་བྱུང་བསྐྱགས་ཀྱི་གོས་འདེབས་
འབད་ནི་འདི་དོན་ལུ་ སོན་སྣ་གསར་བཏོན་ཆོགས་རྒྱུ་ཅིག་གཞི་བཙུགས་འབད་དགོ

སོན་སྣ་གསར་བཏོན་ཆོགས་རྒྱུ་གི་ལྷ་འགན།

༡༽ སོན་སྣ་གསར་བཏོན་ཆོགས་རྒྱུ་གི་ལྷ་འགན་ཚུ་གཤམ་གསལ་ལྟར་

(༡) རྒྱལ་ཁབ་ནང་ དབྱེ་དབྱུད་འབད་མི་དང་ ཡང་ན་ མ་འབད་མི་ ལོ་ཐོག་གི་རིགས་ཚུ་ གསར་བཏོན་འབད་ནི་འདི་
དོན་ལུ་ ཟུར་སྐྱགས་, (༣) པ་ (འབྲུ་སྣ་) ཟུར་སྐྱགས་, (༤) པ་ (ལྷམ་རིག་ལོ་ཐོག) ཟུར་སྐྱགས་,
(༥) པ་ (ཆོད་བསྐྱེད་དང་སྡེ་སྐྱེད་གྱི་རིགས) ཟུར་སྐྱགས་, (༦) པ་ (ཤ་མོང་) དེ་ལས་ ཟུར་སྐྱགས་,
(༧) པ་ (ལྷ་དང་ཆག) ནང་ཆེད་ཏུ་བཀོད་མི་དང་འབྲེལ་ གོས་འཆར་ཚུ་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་ནི།

(༢) རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ཐོ་ཡིག་ནང་ལས་ མཁོ་མེད་པའི་རིགས་ཚུ་ཕྱིར་བཏོན་འབད་ནི་གི་གོས་འཆར་བཀོད་ནི། ཕྱིར་
བཏོན་འབད་ནི་འདི་ རིམ་པ་བཟོ་སྟེ་འབད་དགོས་དང་ དེ་ཡང་ བསགས་མཛོད་ནང་གནས་ཡོད་མི་ཚུ་ ཆོར་
སྐྱར་འབད་ནི་དང་ རོ་སྐྱར་འབད་ཡོད་པའི་སོན་རིགས་སྟེལ་ནི་ཚུ་བཤོལ་བཞག་ནི།

Rules of Procedure

7. The National Seed Authority shall function in accordance to the procedure prescribed herein:
 - (1) Two-third member of the Board shall constitute a quorum to convene a meeting
 - (2) The Board meeting shall convene at least once in a year or as and when required for urgent matters
 - (3) Where a member is not able to attend the meeting, a suitable candidate maybe nominated by the concerned member with the approval of the Chairperson prior to the meeting.

Variety Release Committee (VRC)

8. In accordance with Section 3.4 of the Act, the National Seed Authority shall establish a Variety Release Committee for the purpose of assessing new varieties for release, and recommending notification of varieties.

Functions of the Variety Release Committee

9. The Variety Release Committee shall carry out following functions:
 - (1) Technically review the proposal for the release of new kind/variety of seeds, that are both evaluated and non-evaluated in the country, submitted as per the prescribed Performa in Annexure I A- Field crops, Annexure I B- Horticulture crops, Annexure I C- Vegetable and Medicinal crops, Annexure I D- Mushroom, Annexure I E- Fodder crops.
 - (2) Propose for de-notification of obsolete varieties from national list. The implementation of de-notification shall be done in a phased manner with the sale of the existing stocks and the discontinuation of certified seed multiplication followed by foundation seed and basic seed;

- (༣) འབྲུག་བཟའ་ཆས་དང་སྤྲན་རིགས་དབང་འཛིན་ ཡང་ན་ བྱད་ལྡན་གྱི་དབང་འཛིན་ཚུ་དང་འགོ་འདྲན་
ཐོག་ དགོས་མཁོ་ནམ་འབྱུང་དང་བསྐྱུན་ཏེ་ ཡོངས་ཚོགས་ཀྱི་ཐོ་ ཡང་ན་ གསར་བཏོན་འབད་ཡོད་
པའི་ཐོ་དེབ་ཚུ་དང་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ རྩབ་བསྐྱེགས་འབད་ཡོད་པའི་ སོན་སྤྲ་མ་འབྲམ་ཚུ་ ཏུས་མཐུན་
བཟོ་ནི་ལུ་ མཐུན་བསྐྱིག་འབད་ནི།
- (༤) གསར་བཏོན་དང་ ཐོ་བཀོད་ཀྱི་བསྐྱེགས་ དེ་ལས་ ཕྱིར་བཏོན་འབད་ཡོད་པའི་སོན་སྤྲ་ཚུ་གི་ ཐོ་དེབ་
ཚུ་མཐུན་རྒྱུ་སྦྱོང་འབད་ནི།
- (༥) གསར་བཏོན་འབད་པའི་སོན་རིགས་ཚུ་གི་རིགས་རྒྱུ་ཚུ་ རྒྱལ་ཡོངས་སྤྱེ་ལྡན་རིགས་སྤྱེ་ལྟེ་བའི་ རྒྱལ་
ཡོངས་རིགས་རྒྱུ་མཛོད་ནང་ བཞག་ཡོད་པ་དེས་བཏོན་བཟོ་ནི།
- (༦) མི་མང་དང་སྤྱི་ལོ་གི་ལས་རིམ་ཚུ་ལས་ བཏོན་ཡོད་པའི་རིགས་མ་འབྲམ་ཚུ་ བཙུ་འཛིག་འབད་ནི་གི་
དོན་ལུ་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་སོན་སྤྲ་གསར་བཏོན་གྱི་ལམ་ལུགས་དང་འཁྲིལ་ ལམ་སྟོན་བཟོ་ནི།
- (༧) སོན་སྤྲ་གསར་བཏོན་ཆོགས་རྒྱུ་གི་ཞལ་འཛོམས་འདི་ ལོ་རེ་ནང་ཆར་གཅིག་ ཡང་ན་ དགོས་མཁོ་
ནམ་འབྱུང་དང་བསྐྱུན་ཏེ་འཛིག་ནི།

སོན་སྤྲ་གསར་བཏོན་ཆོགས་རྒྱུ་གི་འབྲུས་མི།

༡༠༽ སོན་སྤྲ་གསར་བཏོན་ཆོགས་རྒྱུ་གི་འབྲུས་མི་གཤམ་གསལ་ལྟར་:

- (༡) སོ་ནམ་ལས་ཁྲུངས་ཀྱི་མདྲ་ཆེན་ (འཁྲི་འཛིན) །
- (༢) སོ་ནམ་ལས་ཁྲུངས་ཀྱི་གོས་དཔོན་ (འབྲུས་མི) །
- (༣) སོ་ནམ་ཐོན་སྤྱི་ལོ་ཆོན་གྱི་གཙོ་འཛིན་ (འབྲུས་མི) །
- (༤) སྤྱི་ལོ་ལས་ཁྲུངས་ཀྱི་དོ་ཆབ་ (འབྲུས་མི) །
- (༥) འབྲུག་བཟའ་ཆས་དང་སྤྲན་རིགས་དབང་འཛིན་གྱི་དོ་ཆབ་ (འབྲུས་མི) །
- (༦) སོ་ནམ་ཞིབ་འཛོལ་དང་གོང་འཕེལ་ལྟེ་བའི་ལས་རིམ་མདྲ་ཆེན་གཅིག་ (འབྲུས་མི) །
- (༧) རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་ལྟེ་བའི་ལས་རིམ་མདྲ་ཆེན་ (འབྲུས་མི) །
- (༨) རྒྱལ་ཡོངས་སྤྱེ་ལྡན་རིགས་སྤྱེ་ལྟེ་བའི་ལས་རིམ་མདྲ་ཆེན་ (འབྲུས་མི) །
- (༩) དོན་ཆོན་མཁམ་མཆོག་(དགོས་མཁོ་དང་བསྐྱུན) །
- (༡༠) སོ་ནམ་ཞིབ་འཛོལ་དང་གསར་བཏོན་སྤྱི་ལོ་ཆོན་གྱི་གཙོ་འཛིན་ (འབྲུས་མི་བྱུང་ཆེན) །

- (3) Coordinate with Bhutan Food and Drug Authority or the competent regulatory authority to enlist and update as and when necessary a comprehensive list or records of released and notified varieties in the country;
- (4) Maintain proper records of all released, registered, notified and de-notified varieties/kinds of seeds;
- (5) Ensure all germplasm of released seeds are maintained in the national gene bank at National Biodiversity Centre
- (6) Formulate guidelines for considering varieties introduced from public and private programmes as per the existing variety release guidelines; and
- (7) Convene VRC meetings annually or as and when required.

Variety Release Committee Member

10. The Variety Release Committee shall consist of following members:

- (i) Director, DoA, Chairperson
- (ii) Advisor, DoA, member
- (iii) Chief, APD, DoA, member
- (iv) One representative, DoL, member
- (v) One representative, BFDA, member
- (vi) One Program Director, ARDC, member
- (vii) Program Director, NSC; member
- (viii) Program Director, NBC; member
- (ix) Technical Specialist (need based) and
- (x) Chief, ARID, DoA, Member Secretary.

སོན་སྣ་གསར་བཏོན་གྱི་བྱ་སྒྲིའི་ལམ་ལུགས།

༡༡ ་། སོན་སྣ་གསར་བཏོན་ཚོགས་ཚུང་གིས་ གཤམ་གསལ་བྱ་སྒྲིའི་ལམ་ལུགས་ཚུ་ལུ་གནས་དགོས་དེ་ཡང་ཅེ་

- (༡) སོན་སྣ་གསར་བཏོན་འབད་ནིའི་གྲོས་འཆར་འདི་ ཟུར་སྒྲགས་ ༡ (༡༡)(ཁ)(ག)(ང་) དང་ (ཅ) པའི་ནང་ཆེད་
དུ་བཀོད་ཡོད་པའི་སྒྲིག་བཀོད་དང་འབྲེལ་ འཇུག་མི་དྲུང་ཆེན་ལུ་གཏང་དགོས་དང་ འཇུག་མི་དྲུང་ཆེན་གྱིས་
འབྲི་འཛིན་གི་གནང་བ་དང་འབྲེལ་ སོན་སྣ་གསར་བཏོན་ཚོགས་ཚུང་གི་ཞལ་འཛོམས་འཚོག་དགོ་
- (༢) གྲོས་འཆར་བཀོད་ཡོད་པའི་སོན་སྣ་ཚུ་ འབྲེལ་ཡོད་ཁྲིམས་ལུགས་ཚུ་ནང་བཀོད་ཡོད་མི་དགོས་མཁོ་དང་འབྲེལ་
མ་འབྲལ་ ཤོ་མཚུངས་ དེ་ལས་ བརྟན་ཏོག་ཏོ་དགོ་

སོན་སྣ་གསར་བཏོན་གྱི་ཚད་གཞི།

- (༣) གྲོས་འཆར་བཀོད་ཡོད་པའི་སོན་སྣ་ཚུ་ དམིགས་གསལ་གྱི་ཁེ་ཕན་ལས་བརྟེན་པའི་ ཚོང་འབྲེལ་གྱི་གོ་
སྐབས་ཁ་སྐོང་ཡོད་ན་མ་གཏོགས་ དེ་མེན་པ་ཅིན་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་སོན་སྣ་ཚུ་དང་འཕྲད་པ་ད་ ཐོན་
ལུགས་མཐོ་ཟག་དང་ཡང་ན་ འབྲུལ་དང་ནད་གཞི་ལུ་བྱུང་ཉིང་ སྤྱུ་ཚད་ཅན་གྱི་ཁྱད་ཚོས་དང་ ཡུན་
བརྟན་གྱི་ཆ་ཤས་ ཡང་ན་ འཛུགས་སྐྱོང་གི་གནས་སྤངས་ལས་ཟླེད་དགོ་

སོན་སྣ་གི་བྱུང་བ་བསྒྲགས།

༡༢ ་། བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་ ༤ པ་ལྟར་ རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་དབང་འཛིན་གྱི་གྲོས་འདེབས་དང་འབྲེལ་
ཁྲོན་པོ་གིས་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ཡོད་མི་སོན་སྣ་ཚུ་ བྱུང་བ་བསྒྲགས་འབད་དགོ་

༡༣ ་། སོན་སྣ་གི་བྱུང་བ་བསྒྲགས་འདི་ གཤམ་གསལ་གྱི་དབྱེ་ཁག་ ༡ ལུ་གནས་དགོ་ཅེ་

- (༡) སོན་སྣ་གསར་པ་ ཡང་ན་ སྤར་སྒོལ་གྱི་སོན་རིགས་ ག་ཅིར་ཡིན་རུང་ སོན་སྣ་གསར་བཏོན་ཚོགས་ཚུང་གིས་
མི་མང་གི་མཐའ་དོན་ལུ་ སོན་གྱི་སྤྱུ་ཚད་ཚད་འཛིན་འབད་ནི་ལུ་ རེས་པར་མཁོ་བ་ ཡང་ན་ གལ་ཅན་ཡིན་
པའི་སྐོར་གྱི་བསམ་འཆར་སྟེད་ཡོད་པ།
- (༢) སོན་སྣ་གསར་བཏོན་ཚོགས་ཚུང་གིས་ གསར་བཏོན་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ ལོ་ཐོག་གི་སོན་སྣ་ཚུ་ བརྟག་ཞིབ་དང་
གྲོས་འཆར་བཀོད་མི་ཚུ།

Procedure for Release of Varieties

11. The Variety Release Committee shall comply with the following procedure:

- (1) The proposal for release of variety shall be forwarded to the Member Secretary in the prescribed format as provided in Annexure I A, B, C, D and E, who shall convene a meeting of Variety Release Committee with the approval of the Chairperson;
- (2) The proposed variety should be distinct, uniform and stable as per the requirement under the relevant Laws;

Criteria for Release of Varieties

- (3) The proposed variety should be superior over the existing varieties in respect of yield or resistance to pest, diseases, quality characteristics or its suitability for a specific cropping system or growing environment, unless it has other unique benefits which gives it a comparative advantage;

Notification of Varieties

12. In accordance with Section 4 of the Act, the Minister shall notify the kinds or varieties of seeds in the country on the recommendation of the National Seed Authority.

13. Notification of varieties shall apply to the following two categories of varieties:

- (1) Any kind of variety, either introduced or traditional, which is grown on a commercial scale, and if the Variety Release Committee is of the opinion that it is necessary or expedient to regulate the quality of seed in public interest; and
- (2) All crop varieties assessed and proposed for release by the Variety Release Committee.

སོན་སྣ་གི་བྱ་བ་བསྐྱགས་འབད་ནིའི་བྱ་སྒྲུའི་ལམ་ལུགས།

༡༤༽ སོན་སྣ་གི་བྱ་བ་བསྐྱགས་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ བྱ་སྒྲུའི་ལམ་ལུགས་དེ་ གཤམ་གསལ་ལྟར་:

- (༡) སོན་སྣ་གསར་བཏོན་ཚུགས་ཚུང་གིས་ སོན་སྣ་ཚུ་ རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་དབང་འཛིན་གྱི་གནང་བ་དང་ བྱ་བ་བསྐྱགས་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ཕུལ་དགོ་ རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་དབང་འཛིན་གྱིས་ དོན་ཁྲུངས་གར་བཅི་འཛིག་འབད་ཚར་བའི་ཤུལ་ དེ་བཟུམ་མའི་སོན་སྣ་ཚུ་ ཡིལ་པོར་ ཡང་ན་ ཆ་ཤས་སྤེལ་བྱ་བ་བསྐྱགས་འབད་ནིའི་གྲོས་འདེབས་ཕུལ་དགོ།

ལྷང་མ་གསེ་སྦྱང་ཁང་གི་ཐོ་བཀོད།

༡༥༽ ལྷང་མ་གསེ་སྦྱང་ཁང་གི་ཐོ་བཀོད་དེ་ གཤམ་གསལ་དགོས་མཁོ་དང་འབྲེལ་དགོ་:

- (༡) ཚོང་འབྲེལ་གྱི་ལྷང་མ་གསེ་སྦྱང་ཁང་ ཡང་ན་ སོན་ལག་ལེན་འཐབ་མི་ཚུ་གིས་ ཚོང་འབྲེལ་ལག་ལེན་འཐབ་ནིའི་ ཚུག་ཐམ་དེ་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཐབས་རིག་གནང་བ་བྱིན་མི་དང་ འབྲུག་བཟའ་ཆས་དང་སྤྲོན་རིགས་དབང་འཛིན་གྱིས་གྲོས་འདེབས་ཐོག་ བཟོ་གྲུ་ཚོང་འབྲེལ་དང་ལཱ་གཡོག་ལྷན་ཁག་འོག་གི་ ཚོང་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་ལས་ **བྱར་སྤྲུགས་** ༥ པ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ ལེན་དགོ།
- (༢) ཚོང་འབྲེལ་གྱི་ལྷང་མ་གསེ་སྦྱང་ཁང་ ཡང་ན་ སོན་ལག་ལེན་འཐབ་མི་ཚུ་གིས་ ཚུག་ཐམ་དེ་ འབྲུག་བཟའ་ཆས་དང་སྤྲོན་རིགས་དབང་འཛིན་ལུ་ ཐོ་བཀོད་ལག་ཁྱེར་སྦྱང་ནིའི་དོན་ལུ་སྦྱོང་དགོ།
- (༣) ལྷང་མ་གསེ་སྦྱང་ཁང་གི་ཐོ་བཀོད་ལག་ཁྱེར་འདི་ སོན་དང་ལྷང་མ་ཚུ་ གནང་འབྲེན་དང་ཕྱིར་ཚོང་འཐབ་ནི་གི་དོན་ལུ་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་ཚོག་
- (༤) ལྷང་མ་གསེ་སྦྱང་ཁང་ཚུ་གིས་ བྱ་བ་བསྐྱགས་འབད་ཡོད་པའི་སོན་སྣ་ཚུ་རྒྱུང་མ་ཅིག་འཇུགས་སྦྱོང་དང་ཚོང་འབྲེལ་འཐབ་དགོ།

བྱ་བ་བསྐྱགས་འབད་ཡོད་པའི་སོན་སྣ་ཚུ་གི་རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་ཐོ་ཡིག།

༡༦༽ སོན་སྣ་གསར་བཏོན་ཚུགས་ཚུང་གི་འཐུས་མི་དྲུང་ཆེན་གྱིས་ **བྱར་སྤྲུགས་** ༦ པ་ནང་བཀོད་ཡོད་པའི་སྤྱི་ག་བཀོད་དང་འབྲེལ་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལུ་བྱ་བ་བསྐྱགས་འབད་ཡོད་པའི་རིགས་ ཡང་ན་ སོན་ཚུ་གི་རྒྱལ་ཡོངས་ཐོ་ཡིག་དེ་ ཏུས་མཐུན་བཟོ་དགོཔ་དང་ ཐོ་ཡིག་དེ་ འབྲུག་བཟའ་ཆས་དང་སྤྲོན་རིགས་དབང་འཛིན་ལུ་ཐོ་བཀོད་སྤྲུགས་པ་བཟོ་དགོ།

Procedure for Notification of Varieties

14. Notification of varieties shall comply to the following procedure:

- (1) The Variety Release Committee shall submit varieties to the National Seed Authority for approval for the purpose of notification. The National Seed Authority after considering all facts may recommend the notification of such varieties wholly or partially;

Registration of Nursery Operator

15. Registration of nursery operator shall comply to the following requirements:

- (1) The commercial nursery or seeds operator shall obtain a trade license to operate a business from Department of Trade, Ministry of Industry, Commerce and Employment upon issuance of technical clearance from relevant Department and recommendation from Bhutan Food and Drug Authority issued under **Annexure II**;
- (2) The commercial nursery or seeds operator shall submit the trade license to the Bhutan Food and Drug Authority for the issuance of nursery registration certificate.
- (3) Nursery registration certificate shall not be used for import and export of seeds or seedling; and
- (4) The nursery operator can grow and sell only the notified kinds or varieties of seeds, or those endorsed by the National Seed Authority.

National Lists of Notified Kinds or Varieties of seeds

16. The Member Secretary of the Variety Release Committee shall update the national list of all notified kinds or seeds in the country as per format provided in **Annexure VI** and the updated list shall be shared with Bhutan Food and Drug Authority.

ལེའུ་ ༣ པ།
སོན་བཙུང་ནིའི་ཚད་འཛིན།

སོན་ཚུ་ནང་འཁོད་ཀྱི་བཀོད་སྤྱོད།

༡༧༽ སོ་ནམ་པ་གང་རུང་གིས་ སྤྲིག་གཞི་འདི་གི་དོན་ཚན་༡༣ པ་དང་ སྤྱི་ལུན་རིགས་སྤྱིའི་ཁྲིམས་ཚུ་ནང་ལུ་
མ་ཚུད་པའི་ སྤང་སྲོལ་གྱི་སོན་རིགས་མ་འདྲུལ་ཚུ་ ཅུམ་གྲ་རེ་ བཟུང་སྤང་ས་གནས་ཚུ་ནང་ལུ་བཙུང་
ཆོག་ནི་ཨིན།

༡༨༽ འབྲུག་བཟའ་ཆས་དང་སྤོན་རིགས་དབང་འཛིན་དང་གཅིག་ཁར་ ཐོ་བཀོད་ཡོད་མི་དང་ ཆ་གནས་ཅན་
གྱི་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་ཆོག་ཐམ་འཆང་མི་ མི་ངོམ་ ཡང་ན་ ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ སོན་རིགས་ཀྱི་ཚོང་ལཱ་འཐབ་
ཆོག་ནི་དེ་ཡང་ གཤམ་འཁོད་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ཚུ་གྲུབ་དགོ།

- (༡) སོན་དེ་གི་རིགས་ངོ་ཕྱེ་ཚུགས་པ་དགོ།
- (༢) སོན་དང་ལྷང་མ་གི་རྒྱ་ཆའི་གནས་ཚད་ཉུང་མཐའ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ཡོད་པ་དགོ།
- (༣) སོན་གྱི་ཉོད་ཀྱི་ཁ་ཡིག་ཚུ་འབྲི་དགོཔ་ཚུ་ཡང་༖
 - (༡༧) སོན་དེ་ཚུ་གི་རིགས།
 - (༡༨) སྤྲིམ་དག་གི་བརྒྱ་དཔྱ།
 - (༡༩) སྤྲིམ་ཚད་ཀྱི་བརྒྱ་དཔྱ།
 - (༢༠) སྤྲིམ་རྒྱུ་པའི་ཆོས་གངས།
 - (༢༡) ཡུན་ཚད་ཆོས་གངས་དང་།
 - (༢༢) སོན་གྱི་སྤྱོད་བཞག་ གཤམ་སྤྱོད་ཡོད་པ་ཅིན།

(༤) རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཅུམ་དང་ཅུམ་སྤུ་ ཆེད་ཅུ་བཀོད་ཆོག་པའི་དགོས་མཁོ་
གཞན་ཚུ།

CHAPTER III

REGULATION OF SALE OF SEED

Domestic Use of Seeds

17. Any farmer shall be allowed to engage in small-scale exchange and local sale of their traditional varieties, if the varieties for exchange or sale are not covered under Rule 13 of this Rule and Biodiversity Laws.
18. Any person or firm registered with BFDA with valid trade license for seed business shall be allowed to carry out seed business on fulfilment of the requirements mentioned below:
 - (1) The seed is identifiable to its kind or variety.
 - (2) The seed conforms to the standards as prescribed in the Minimum Standards for Seed and Planting Materials.
 - (3) The label on the container of such seed shall bear in writing:
 - (a) The kind or variety to which the seed belongs;
 - (b) Purity percentage;
 - (c) Germination percentage;
 - (d) Date of packaging;
 - (e) Best before (date); and
 - (f) Seed treatment, if any.
 - (4) Other requirements as may be prescribed by National Seed Authority from time to time.

སོན་ནང་འབྲེན།

༡༩༽ ལྷན་ཁག་ལུ་ བཅའ་ཡིག་འདི་གི་དོན་ཚན་ ༡༡.༡ པ་གིས་ དབང་ཚད་གནང་མི་དང་འབྲེན་ སོན་ནང་
འབྲེན་འབད་ནི་གི་ཐད་ གཤམ་གསལ་གི་དགོས་མཁོ་ཚུ་དང་འབྲེན་དགོ་

(༡) རྩི་ཤིང་གི་ཟུར་བརྟག་དང་ རྩེ་ལྷན་རིགས་སྤེལ་ཁྲིམས་ལུགས་ཚུ་གི་དགོས་མཁོ་ཚུ་གྲུབ་པའི་ཤུལ་ སོན་ནང་
འབྲེན་འདི་ གཤམ་འཁོད་དགོས་དོན་ཚུ་ལུ་འབད་ཚེགས་དེ་ཡང་ཅེ་

(༧) ཚོང་འབྲེལ་གྱི་དོན་ལུ།

(ཁ) རྩེར་གྱི་འཛུགས་སྐྱོང་པ་དང་སོན་མ་པ་ཚུ་འཛུགས་སྐྱོང་གི་དོན་ལུ།

(ག) ཞིབ་འཚོལ་གྱི་དོན་ལུ་དང་།

(ང) སོན་ཟུག་སྐྱོང་འབད་དེ་ ལོག་ཕྱིར་ཚོང་འཐབ་དོན་ལུ།

(༢) སོན་ནང་འབྲེན་འབད་ནི་འདི་དོན་ལུ་ འབྲུག་བཟའ་ཆས་དང་སྤྲན་རིགས་དབང་འཛིན་ལས་ ནང་འབྲེན་
ཚོགས་ཐམ་ལེན་དགོ་

(༣) སོན་གྱི་རིགས་ཚུ་ ཡོངས་འབྲེལ་ཐོག་དང་ ཨི་གོ་སྤྲུལ་བརྒྱུད་དེ་ ནང་འབྲེན་འབད་མི་ སོན་དང་
ལྷངས་གི་རིགས་ཚུ་ སོན་དང་ལྷངས་གི་ཚད་གཞི་ཉུང་མཐའ་ཚུ་འབྲུབ་དགོ་

(༤) རིགས་རྒྱན་བཟོ་བཅོས་འབད་དེ་ཡོད་པའི་སོན་ཚུ་ ནང་འབྲེན་འབད་ནི་འདི་ རྩེ་ལྷན་ཉེན་སྲུང་གི་
ཁྲིམས་ལུགས་དང་འབྲེལ་ཏེ་ ཚད་འཛིན་འབད་དགོ་

(༥) བསྐྱལ་ཆས་ཚུ་ གཤམ་འཁོད་དགོས་མཁོ་ཚུ་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཚེ་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལུ་ སོན་ནང་འབྲེན་
འབད་ནི་གི་གངས་ཚད་ཚུ་ ཚད་འཛིན་འབད་དགོཔ་མེད་པ་བཟོ་མི་དེ་ཡང་ཅེ་

(༧) སོན་རིགས་ཚུ་གི་ཁྱད་ཚོས་རོམ་དང་མིང་།

(ཁ) ཕྱིར་ཚོང་འཐབ་མི་གི་མིང་དང་ཁ་བྱང་སྤྲུགས་ རྒྱལ་ཁབ་/འབྲུང་ཁྲངས་གྱི་ས་གནས་དང་ རོ་སྤྱོད་
འབད་མི་འགན་ཁུར་ཅན་གྱི་ལས་སྡེ།

Import of Seed

19. In accordance with the power vested upon Ministry under Section 21(1) of the Act, import of seed shall comply with the following requirements:

- (1) Upon fulfilment of the requirements under Plant Quarantine and Biodiversity law or other relevant laws, import of seed shall be allowed only for the following purpose:
 - (a) Commercial purpose;
 - (b) Private Growers, Farmers/Household;
 - (c) Research Purpose; and
 - (d) For multiplication and re-export.
- (2) Import of seeds shall require import permit from Bhutan Food and Drug Authority.
- (3) All imports of seeds (including through e-commerce and online business) shall meet the Minimum Standards for seeds and planting materials for certification.
- (4) Any import of genetically modified seeds shall be governed as per the Biosafety laws of the country.
- (5) No limitation will be imposed on the quantity of seeds that is imported into the country provided the consignment comply to the following requirements:
 - (a) Name and main characteristics of the kind or species/varieties;
 - (b) Name and address of exporter with country/place of origin and agency responsible for its certification;

- (ག) ནང་འདྲེན་འབད་མི་གི་མིང་དང་ཁ་བྱང་།
- (ང) ནང་འདྲེན་འབད་དེ་ཡོད་པའི་སོན་གྱི་དམིགས་བསྐྱེད་དེ་ཚུ་ སྡེ་ཤིང་བྱར་བརྟག་གི་ཁྲིམས་ལུགས་ཚུ་
ནང་ བཀོད་ཡོད་པའི་དགོས་མཁོ་ག་ར་འགྲུབ་ཡོད་པ།
- (ཅ) སྐར་སྤེ་ ཡང་ན་ རོ་རྒྱུང་ གང་རུང་གིས་ སོན་སྤྱ་གསར་བཏོན་ཚོགས་ཚུང་ལས་ ཆ་འཛིག་མ་
བསྐྱབ་མི་ ཡང་ན་ ཁྱབ་བསྐྱགས་མ་འབད་བའི་ སོན་དང་ལུང་མ་གི་རིགས་ཚུ་ཡང་ **བྱར་སྤྱགས་ ༩**
པར་བཀོད་པའི་ ཁས་ལེན་གན་རྒྱ་དང་ **བྱར་སྤྱགས་ ༩** པར་བཀོད་ཡོད་པའི་ཁྱུ་ཡིག་མཉམ་
སྤྱགས་ སོན་མ་ལས་ཁུངས་བརྒྱུད་དེ་ ནང་འདྲེན་འབད་ཚོགས་རུང་ གཞན་ལུ་བཀའ་སྤྱོད་འབད་མི་
ཚོགས་དང་ གལ་སྤྱད་ བཀའ་སྤྱོད་འབད་བ་ཅིན་ དེ་འབྲེལ་གྱི་གཞོན་པ་འབྱུང་ཆེ་ འགན་འཁྲི་
མི་པོ་ ནང་འདྲེན་འབད་མི་ལུ་ཕོག།
- (ཆ) ཁྱབ་བསྐྱགས་མ་འབད་བའི་ རིགས་གསར་གྱི་སོན་རིགས་ཚུ་ ནང་འདྲེན་འབད་ནི་འདི་ **བྱར་སྤྱགས་**
༥ པར་བཀོད་ཡོད་པའི་ཁྱུ་ཡིག་བཀའ་སྤྱོད་ སོན་མ་ལས་ཁུངས་ལས་ གནང་བ་གོལ་བའི་ཤུལ་ལུ་
སྐར་གྱི་སོན་བཟོ་ཁང་དང་ ཆོང་ལཱ་འབད་མི་ དེ་ལས་ རོ་རྒྱུང་ག་ར་གིས་ ནང་འདྲེན་འབད་ཚོགས་
- (ད) སོན་ནང་འདྲེན་འབད་ནི་འདི་ སྡེ་ཤིང་བྱར་བརྟག་གི་ཁྲིམས་ལུགས་ལྟར་ རོས་འཛིན་འབད་དེ་
ཡོད་པའི་ གཞུང་འབྲེལ་འཇུག་སྒོ་ཚུ་བརྒྱུད་དེ་རྒྱུང་གཅིག་འབག་ཚོགས་
- (ཉ) སྡེ་ཤིང་བྱར་བརྟག་གི་ཁྲིམས་ལུགས་དང་འབྲེལ་ བསྐྱུལ་ཆས་ལས་ དཔེ་ཚད་ལེན་མི་ཚུ་ གཞུང་
འབྲེལ་འཇུག་སྒོ་ནང་ལྟོད་པ་ད་ བྱར་བརྟག་ཞིབ་དམུད་འབད་ཚོགས་
- (༡) **བྱར་སྤྱགས་ ༡** པ་དང་ **༢** པ་ནང་ ཐོ་བཀོད་འབད་ཡོད་པའི་སོན་ ཡང་ན་ སྡེ་ཤིང་གི་རྒྱུ་ཆ་
དང་ མཛེས་རྒྱན་སྡེ་ཤིང་གི་རིགས་སྤྱ་ཚུ་ ནང་འདྲེན་འབད་ཚོགས་དེ་ཡང་ སྤྱི་གཞིའི་ནང་
གསལ་བཀོད་ཡོད་པའི་ དགོས་མཁོ་ག་ར་འགྲུབ་ཡོད་ཆེ།
- (༢) རྟགས་ཚལ་གྱི་སྡེ་ཤིང་དང་ མཛེས་རྒྱན་གྱི་སོན་རིགས་ཚུ་ རིགས་གསར་པ་ཐོན་ཆེ་ རྟགས་ཚལ་
དང་སྤྱིང་ཀ་ཞབས་ཏོག་ལས་ཁུངས་དང་ རྒྱལ་ཡོངས་སྤྱི་ལཱ་རིགས་སྤྱ་ལྟེ་བ་གིས་ བསྐྱར་ཞིབ་
འབད་དེ་ རུས་མཐུན་བཟོ་དགོ།

- (c) The name and address of importer;
 - (d) Intended purpose of the imported seeds meet all the requirements referred in Plant Quarantine Laws, and;
 - (e) Private firms and individuals may import non-released seed varieties or kinds provided they do not distribute them to farmers and assume full responsibility for all associated risks, for which duly signed Letter of Undertaking, as prescribed in **Annexure III**, must be submitted along with the application (**Annexure IV**) to the Department of Agriculture.
 - (f) In case of non-released hybrid seeds, competent private seed companies or enterprises or individual shall be permitted to import for sale subject to approval from the department of agriculture upon submission of application form as prescribed in **Annexure V**.
- (6) Seed shall be imported only through the official points of entry designated under Plant Quarantine Laws;
 - (7) The samples from the consignment may be subject to quarantine inspection as per the Plant Quarantine laws upon arrival at the official point of entry;
 - (8) Import of seeds or planting materials of forestry and ornamental plant species listed in **Annexure VII** and **Annexure VIII** of this Rule, shall be allowed provided it meets all the requirements specified under this Rule;
 - (9) Non-listed Forestry and Ornamental plant species shall be reviewed by Department of Forests and Park Services and the National Biodiversity Centre, respectively.

༡༠ ་ ཟུར་སྒྲགས་ ༤ པ་ལས་ ༡ པ་ནང་ ཐོ་བཀོད་མེད་པའི་འབྲུ་སྒྲ་ ལྷུ་མ་རིག་ལོ་ཐོག་ ལྷ་ཆག་ ནགས་
ཚལ་དང་འབྲེལ་བའི་སྡོ་ཤིང་གི་ལུངས་ཚུ་དང་ དེ་ལས་ མཛེས་རྒྱན་རིགས་སྒྲ་ཚུ་ ནང་འབྲེན་འབད་ནི་
དེ་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་དང་བསྐྱུན་གྲོས་ཐོག་ གནས་སྤངས་དང་བསྐྱུན་བཟི་འཛོག་འབད་དགོ

སོན་ཕྱིར་ཚོང་།

༡༡ ་ སོན་ཕྱིར་ཚོང་འཐབ་ནིའི་དོན་ལུ་ བཟོ་གྲ་ཚོང་ལཱ་དང་ལས་གཡོག་ལྷན་ཁག་འོག་གི་ ཚོང་འབྲེལ་ལས་
ཁུངས་ཀྱིས་སྤྱོད་མི་ ཆ་གནས་ཡོད་པའི་ ཕྱིར་ཚོང་ཆོག་ཐམ་ཅིག་དགོ

༡༢ ་ སོན་སྒྲ་ག་ར་ཕྱིར་ཚོང་འཐབ་ཆོག་ནི་ཨིན་རུང་ འབྲུག་གི་ཁྲིམས་ལུགས་གཞན་དང་ རྒྱབ་འགལ་མེད་པ་
དགོ

༡༣ ་ ས་གནས་དང་ གཡུས་ཁའི་རིགས་རྒྱན་འཐོན་ཁུངས་ཀྱི་ཕྱིར་ཚོང་དེ་ སྤྱི་ལཱ་རིགས་སྒྲ་འི་ཁྲིམས་ལུགས་
དང་འཁྲིལ་དགོ

༡༤ ་ སྡོ་ཤིང་ཟུར་བརྟག་གི་ཁྲིམས་ལུགས་དང་འཁྲིལ་ རོས་འཛིན་འབད་ཡོད་པའི་གཞུང་འབྲེལ་འཐོན་སྡོ་ཚུ་
བརྒྱུད་དེ་མ་གཏོགས་ འབྲུག་ལས་སོན་ཕྱིར་ཚོང་འཐབ་མི་ཆོག

20. Import of Agriculture, Horticulture, Fodder, Forestry and Ornamental species not listed in **Annexure VI, VII and VIII** shall be considered case by case in consultation with the relevant agency.

Export of Seed

21. All export of seed shall require a valid export license issued by the Department of Trade, Ministry of Industry, Commerce and Employment.
22. All varieties shall be allowed to be exported, provided it does not contravene existing rules, regulation and laws of Bhutan
23. Export of local and indigenous genetic resources shall be governed by the biodiversity laws.
24. No seed shall be exported from Bhutan, except through the official points of exit designated under Plant Quarantine Laws.

ལེབ་ ༤ པ།
སོན་གྱི་གནས་ཚད་དང་རྩོམ་སྒྲིག་

སོན་གྱི་གནས་ཚད།

- ༡༥༽ བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་ ༥ པ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ སོན་སྤྱི་གནས་རྒྱུ་ཚུགས་ཀྱི་ཁྲིམས་ཀྱི་སྒྲིག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོག་ལྕོག་དང་འབྲེལ་ སོན་གྱི་གནས་ཚད་ཉུང་མཐའ་བཟོ་ནི་དང་
བསྐྱར་བཟོ་འབད་དགོ།
- ༡༦༽ འབྲུག་བཟའ་ཆས་དང་སྤྱི་གནས་དབང་འཛིན་གྱིས་ དེ་བཟུམ་མའི་སོན་བཙོང་ནི་ཚུ་ སོན་དང་ལྷུང་མ་གི་
ཚུ་ཆའི་གནས་ཚད་ཉུང་མཐའ་དང་འབྲེལ་ ལེགས་ཤོམ་སྤྱི་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་རྒྱ་ལྡན་དང་ལ་ཡིག་བཏགས་ཏེ་
ཡོད་པ་ངེས་གཏན་བཟོ་དགོ།

སོན་རྩོམ་སྒྲིག་འབད་མི་ལས་སྡེ།

- ༡༧༽ བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་ ༨ པ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ འབྲུག་བཟའ་ཆས་དང་སྤྱི་གནས་དབང་འཛིན་འདི་ ལྷན་
ཁག་གིས་གཞི་བཟུགས་འབད་ཡོད་པའི་ སོན་རྩོམ་སྒྲིག་འབད་མི་ལས་སྡེ་ཨིན།

སོན་རྩོམ་སྒྲིག་འབད་ནིའི་བྱ་སྤྱོད་ལས་ལུགས།

- ༡༨༽ ལྷ་ཡིག་ཕུལ་མི་འདི་གིས་ རྩོམ་སྒྲིག་ལྷ་ཡིག་ འབྲུག་བཟའ་ཆས་དང་སྤྱི་གནས་དབང་འཛིན་ལུ་ ཟུར་
སྒྲགས་ ༩ པའི་ནང་བཀོད་ཡོད་པའི་སྤྱི་གནས་བཀོད་ལྟར་ཕུལ་དགོ།
- ༡༩༽ འབྲུག་བཟའ་ཆས་དང་སྤྱི་གནས་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཆེད་དུ་བཀོད་ཡོད་པའི་སོན་གྱི་གནས་ཚད་ཚུ་ ངེས་
གཏན་འགྲུབ་ཡོད་པ་དང་ བདེན་དཔུང་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ ས་ཁོངས་ལྷ་ཞིབ་འགོ་འདེན་འཐབ་དགོཔ་
དང་ ཟུར་སྒྲགས་ ༡༠ པ་ལྟར་ ཞིབ་དཔུང་སྤྱི་ཚུ་ལྷ་ཞིབ་འགོ་འདེན་འཐབ་དགོ།
- ༢༠༽ འབྲུག་བཟའ་ཆས་དང་སྤྱི་གནས་དབང་འཛིན་གྱིས་ དཔེ་ཚད་བསྐྱེད་སྤྱོད་ སོན་གྱི་ཚད་གཞི་ཉུང་མཐའ་ཚུ་
འགྲུབ་ཡོད་མེད་བཟུགས་དཔུང་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ དཔེ་ཚད་བཟུགས་དཔུང་འགོ་འདེན་འཐབ་དགོ།

CHAPTER IV

SEED STANDARDS & CERTIFICATION

Seed Standards

25. In accordance with Section 5 of the Act, the Variety Release Committee shall fix and revise as deemed necessary, the minimum standards for seeds with respect to seed of any notified kind or variety.
26. Bhutan Food and Drug Authority shall ensure sale of such seeds is properly packaged, marked and labeled in conformity with the minimum standards for seeds and planting materials.

Seed Certification Agency

27. In accordance with Section 7 of the Act, Bhutan Food and Drug Authority shall function as the Seed Certification Agency.

Procedure for Seed Certification

28. The application for grant of certificate for sale of seeds shall be submitted to Bhutan Food and Drug Authority in the format provided in **Annexure IX**.
29. Bhutan Food and Drug Authority shall conduct field visits to ensure and verify that the prescribed seed standards are met and maintain inspection report as per the **Annexure X**.
30. Bhutan Food and Drug Authority shall collect sample testing to examine if the minimum seed standard is met.

༣༡ ་ འབྲུག་བཟའ་ཆས་དང་སྒྲན་རིགས་དབང་འཛིན་གྱིས་ རོ་སྦྱར་འབད་ཡོད་པའི་སོན་ཚུ་གི་སྤྱུས་ཚད་དེ་ ལྷ་
རྟོག་དང་དབྱེ་ཞིབ་འབད་དགོཔ་དང་ དེའི་སྒྲན་ཁུ་ཚུ་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་ཁུངས་ཚུ་ལུ་ དགོས་མཁོ་དང་
འཁྲིལ་ཏེ་སྤུལ་དགོ།

༣༢ ་ སོན་ཞིབ་དབྱེད་པའི་འགན་ཁུར་དེ་ཡང་ ཁྱབ་བསྐྱགས་འབད་ཡོད་པའི་རིགས་ ཡང་ན་ སོན་སྤྱོད་སྦྱར་
འབད་དེ་ཡོད་པའི་སོན་དང་འབྲེལ་བའི་ཚོང་ལས་ཚུ་ རོ་སྦྱར་གྱི་བྱ་སྤྱོད་ལམ་ལུགས་ཚུ་ལུ་གནས་ཡོད་པ་
ངེས་གཏན་བཟོ་ནི་དང་ སྒྲན་ཁུ་འབད་ནི།

སོན་གྱི་རོ་སྦྱར་སྦྱོད་ཐངས།

༣༣ ་ འབྲུག་བཟའ་ཆས་དང་སྒྲན་རིགས་དབང་འཛིན་གྱིས་ སོན་བཙོང་ནིའི་དོན་ལུ་ སོན་དང་ལྷང་མ་གི་རྒྱ་
ཆའི་གནས་ཚད་ཉུང་མཐའ་ཚུ་ལུ་གནས་ཡོད་ཆེ་ ལཱ་སྤྱགས་ ༡༡ པ་ལྷན་ སོན་གྱི་ལག་ཁྱེར་སྦྱོད་དགོ།

རོ་སྦྱར་གྱི་འཇུག་པ།

༣༤ ་ འབྲུག་བཟའ་ཆས་དང་སྒྲན་རིགས་དབང་འཛིན་གྱིས་ སོན་གྱི་ལག་ཁྱེར་སྦྱོད་ནི་གི་འཇུག་ གཏན་འཁེལ་
བཟོ་ནི་དོན་ལུ་ བརྟག་ཞིབ་འབད་བའི་ཤུལ་ གྲོས་འཆར་བཀོད་དགོ།

༣༥ ་ འབྲུག་བཟའ་ཆས་དང་སྒྲན་རིགས་དབང་འཛིན་གྱིས་ སོན་རོ་སྦྱར་གྱི་འཇུག་གཏན་འཁེལ་བཟོ་ནི་གི་
བརྟག་ཞིབ་དང་གྲོས་འཆར་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་ གཤམ་འཁོད་ཀྱི་ཚད་གཞི་ཚུ་བསམ་ཞིབ་འབད་དགོཔ་
ཚུ་ཡང་ཅེ་

(༡) སོན་གྱི་ཚོང་འབྲེལ་གནས་གོང་།

(༢) བརྟག་སྦྱོད་དགོ་མི་དགོ་དང་།

(༣) ཞབས་ཏྲུག་གི་འཇུག་ལོག་འཐོབ་ཚུགས་མི་ཚུགས།

ལག་ཁྱེར་ཆ་མེད་གཏང་ཐངས།

༣༦ ་ འབྲུག་བཟའ་ཆས་དང་སྒྲན་རིགས་དབང་འཛིན་ལུ་ ཁུངས་གསལ་གྱི་གོ་སྐབས་བྱིན་པའི་ཤུལ་ ལག་ཁྱེར་
ཆ་མེད་གཏང་ནི་གི་ཐོབ་དབང་ཡོད་མི་དེ་ཡང་ གཤམ་སྤྲིད་ཅེ་

(༡) ལུ་ཡིག་སྤུལ་མི་དེ་གིས་ རྒྱ་མཚན་ལྷན་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་མེད་པར་ ལག་ཁྱེར་སྦྱོད་སྐབས་ འཁྲིལ་དགོ་པའི་
ཆ་རྒྱུན་ཚུ་ལས་ རྒྱབ་འགལ་སྤྱོད་ཡོད་ཆེ།

31. Bhutan Food and Drug Authority shall monitor and evaluate the quality of certified seeds and share the monitoring and evaluation report with the respective Departments, if required.
32. The Seed Inspectors shall be responsible to ensure and report on any business pertaining to seed of notified kind or variety that are certified, is in compliance with the certification procedures

Grant of Seed Certificate

33. Bhutan Food and Drug Authority shall grant Seed Certificate as per **Annexure XI** for sale of seeds upon meeting the Minimum Standards for Seed and Planting Materials.

Seed Certification Fee

34. The Bhutan Food and Drug Authority shall assess and propose the fee for the issuance of seed certificate.
35. The Bhutan Food and Drug Authority shall consider the following criteria while assessing and proposing the fee for seed certification:
- (1) The market value of the seed;
 - (2) Need for promotion of seed industry; and
 - (3) Recovery of the service costs.

Revocation of Certificate

36. Bhutan Food and Drug Authority shall reserve the right to revoke the certificate after giving an opportunity of showing the cause, if:
- (1) The applicant, without reasonable cause, has contravened the conditions subject to which the certificate was granted;

- (༡) ལག་ཁྱེར་འདི་ ལྷ་ཡིག་གི་དོན་ཁྲུངས་ནང་ གོ་བཟུང་ཕྱི་འགྱུར་སྟེ་སྟོན་དེ་ ཡང་ན་ བཅའ་ཁྲིམས་དང་
བཅའ་ཡིག་དང་མ་མཐུན་པའི་ཐབས་ཤེས་གཞན་གྱིས་སྒོ་ལས་ལེན་ལེན་མ་ཞིན་ཆེ་དང་། ཡང་ན།
- (༢) ལྷ་ཡིག་སྤུལ་མི་འདི་གིས་ བཅའ་ཡིག་དང་སྒྲིག་གཞི་ཚུ་གི་དགོངས་དོན་གང་རུང་ལས་རྒྱབ་འགལ་སྟེ་
ཡོད་ཆེ།

མཐོ་གཏུགས།

- ༣༧ ་ མི་ངོམ་གང་རུང་གིས་ བཅའ་ཡིག་འདི་གི་དོན་ཚན་ ༣༣ དང་ ༣༤ པ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ བཏོན་ཡོད་པའི་
གྲོས་ཚད་ལུ་ ཁེ་རྒྱུད་མ་བཏུབ་ཆེ་ སོ་ནམ་ལས་ཁྲུངས་བརྒྱུད་དེ་ རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་དབང་འཛིན་
ལུ་ ཉིན་གངས་ ༣༠ གི་ནང་འཁོད་མཐོ་གཏུགས་ལུ་དགོ།
- ༣༨ ་ རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་དབང་འཛིན་གྱིས་ མཐོ་གཏུགས་ལུ་མི་ཚུ་ལུ་ སྟན་གསན་གྱི་གོ་སྐབས་ལང་མ་སྟེ་
ཐིན་དགོཔ་དང་ མཐོ་གཏུགས་འདི་ ག་དེ་མཐོག་མཐོགས་ སྟན་གསན་མཇུག་བསྟུ་དགོ།
- ༣༩ ་ ཉམས་རྒྱུད་ཅན་ཚུ་གིས་ དབང་འཛིན་གྱི་གྲོས་ཚད་དེ་ དབང་ཁྲབ་ཡོད་མི་ཁྲིམས་འདུན་ལུ་མཐོ་གཏུགས་
ལུ་ཆོག།

ཕྱི་རྒྱལ་སོན་རིགས་ངོ་སྟོར་ལས་སྟེ།

- ༤༠ ་ འབྲུག་བཟའ་ཆས་དང་སྟན་རིགས་དབང་འཛིན་ལུ་ ངོས་འཛིན་ཡོད་པའི་ཕྱི་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་སོན་རིགས་ངོ་
སྟོར་འབད་མི་ལས་སྟེ་གི་ཐོ་ རྒྱུན་སྟོང་འཐབ་ནིའི་འགན་ཁུར་ཕོག།

- (2) The certificate is obtained by misrepresentation of an essential fact either in the application or by other means inconsistent with the Act and Rules issued thereunder; or
- (3) The applicant has contravened any of the provisions of the Act or the Rules issued thereunder.

Appeal

- 37. Any person aggrieved by the decision under Rule 33 and 36 shall appeal to the National Seed Authority through the Department of Agriculture within 30 days from the date of decision.
- 38. The National Seed Authority shall give adequate opportunity to the appellant of being heard and shall dispose the appeal as expeditiously as possible.
- 39. The aggrieved party may appeal to the Court of competent jurisdiction on the decision of the Board.

Foreign Seed Certification Agency

- 40. Bhutan Food and Drug Authority shall be the responsible agency to maintain the list of recognized foreign seed certification agencies.

ལེའུ་ ༥ པ།

སོན་གྱི་ཞིབ་དཔྱད།

- ༤༡ ་། བཅའ་ཁྲིམས་གྱི་དོན་ཚན་ ༡༤༡ ་། པ་དང་ ༡༤༡ ་། དང་འབྲེལ་ བཅའ་ཡིག་འདི་ལག་ལེན་
འཐབ་ནིའི་དོན་ལུ་ ལྷན་ཁག་གིས་ འབྲུག་བཟའ་ཆས་དང་སྤྲོད་རིགས་དབང་འཛིན་འདི་ སོན་ཞིབ་
དཔྱད་འབད་ནི་གི་དབང་ཚད་ཡོད་པ་སྤེཾ་འཛིན་འབད་ཕྱ་ཨིན།
- ༤༢ ་། འབྲུག་བཟའ་ཆས་དང་སྤྲོད་རིགས་དབང་འཛིན་གྱིས་ སོན་དང་ལྷང་མ་གི་རྒྱ་ཆའི་གནས་ཚད་ཉུང་མཐའ་
དང་འབྲེལ་ ཁྱབ་བསྐྱུགས་འབད་ཡོད་པའི་སོན་ ཡང་ན་ སོན་སྤྱ་རྒྱ་གི་ཞིབ་དཔྱད་འབད་དགོ་
- ༤༣ ་། ཕྱིར་ཚེ་དང་ནང་འབྲེན་གྱི་དོན་ལུ་ སོན་རིགས་ཞིབ་དཔྱད་འབད་ནིའི་གྲོ་འཐུས་འདི་ ཟུར་སྤྲུགས་ ༡༩
པ་དང་འབྲེལ་དགོ་

སོན་གྱི་ཞིབ་དཔྱད་པ།

- ༤༤ ་། འབྲུག་བཟའ་ཆས་དང་སྤྲོད་རིགས་དབང་འཛིན་འོག་གི་ སྤྱི་ཤིང་ཚད་འཛིན་དང་ཟུར་བཞག་བརྟག་ཞིབ་
པ་རྒྱ་གིས་ སོན་གྱི་ཞིབ་དཔྱད་པ་སྤེཾ་ ལཱ་འགན་འབག་དགོ་
- ༤༥ ་། སོན་གྱི་ཞིབ་དཔྱད་པ་རྒྱ་གིས་ ལཱ་འགན་འབག་པའི་སྐབས་ ཡིག་ཚང་དང་འབྲེལ་བའི་དོས་འཛིན་ངོ་
རྟགས་འབག་དགོཔ་དང་ ཞིབ་དཔྱད་འབད་བའི་སྐབས་བརྟོན་དགོ་

སོན་ཞིབ་དཔྱད་པའི་དབང་ཚད།

- ༤༦ ་། བཅའ་ཁྲིམས་གྱི་དོན་ཚན་ ༡༥ པ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ སོན་གྱི་ཞིབ་དཔྱད་པ་རྒྱ་གིས་ འབད་ཆོག་པ་དེ་ཡང་ཅེ་
- (༡) སོན་སྤྱ་རྒྱ་གི་དཔེ་ཚད་ལེན་ཆོག་པ་ཡང་ཅེ་
- (༡༡) སོན་བཙོང་མིའི་མི་ངོམ་ལས་དང་།
- (༡༢) སོན་རྒྱ་ ཉེ་མི་དང་ ལེན་མི་ དེ་ལས་ བསྐྱུལ་བ་སོགས་གྱི་གྲ་སྤྲིན་འབད་བའི་མི་ངོམ་ལས།

CHAPTER V

SEED INSPECTION

41. In accordance with Section 14(1) and 14(2) of the Act, the Ministry designates Bhutan Food and Drug Authority for inspection of seed for the purpose of implementing this Rule.
42. Bhutan Food and Drug Authority shall conduct inspection of seed of notified kind or variety as per the Minimum Standards for Seed and Planting Materials.
43. Fees for inspection of seed for import and export shall be as per the **Annexure XII**.

Seed Inspector

44. A Plant Regulatory and Quarantine Officials under Bhutan Food and Drug Authority may also function as a seed inspector.
45. A seed inspector while on duty shall carry an official identification card and should be produced on demand.

Powers of Seed Inspector

46. In accordance with Section 15 of the Act, a Seed Inspector shall exercise the following power:
- (1) Take sample of any seed of any kind or variety from:
- (a) A person selling such seed; and
 - (b) A person who is in the course of conveying, delivering or preparing to deliver such seed to a purchaser or a consignee.

- (༡) གནོད་འགོལ་འཐབ་ཡོད་པའི་སྐབ་བྱེད་འཐོབ་པའི་ཆེ་ ཉེ་འདབས་ཀྱི་ཁྲིམས་འདུན་ལས་བཅན་འཛོལ་
བཀའ་འཕྲིན་ཅིག་ལྟ་སྟེ་ རྒྱ་མཚན་ལྷན་པའི་དུས་ཚོད་ཁར་ ས་ཁོངས་ཡང་ན་ བཟོ་གྲ་ཁང་ཚུ་ནང་
འཇུལ་ཏེ་བཅན་འཛོལ་འབད་ཆོག
- (༢) གནོད་འགོལ་འབད་ཡོད་མི་ ཡང་ན་ འབད་བའི་བསྐང་ཡོད་པའི་སོན་རིགས་གང་རུང་འཆང་མི་དེ་ལུ་
སོན་ག་ཅི་ར་ཨིན་རུང་ དུས་ལུན་མཐོ་ཤོས་ཉིན་གངས་^{༣༠} གི་རིང་ལུ་ ཉེ་བཙོང་འཐབ་མ་ཆོག་པའི་
བཀོད་ཀྱི་ཡིག་ཐོག་ལུ་བྱིན་ནི་དང་ ཡང་ན་ གནོད་འགོལ་ཉེས་བཟྍེད་ཀྱི་ཉེས་སྒྲིན་དེ་ སོན་འཆང་མི་
ཁོ་ར་གིས་ སེལ་ཐབས་འབད་ཚུགས་ན་མ་གཏོགས་ དེ་མིན་ སོན་གྱི་བསགས་མཛོད་དེ་གི་འབྱོར་
རྟགས་སྟོན་ཐོག་ལས་ བཅན་ལེན་འབད་ཆོག
- (༣) གོང་གི་དོན་ཚན་ ༤༤(༡) པའི་ནང་གསལ་གི་ ས་ཁོངས་གང་རུང་ནང་ལུ་ཡོད་པའི་ ཐོ་དང་ཐོ་དེབ་
དེ་ལས་ ཡིག་ཆ་ ཡང་ན་ ཅ་ཆས་གཞན་གང་རུང་ ཞིབ་དཔྱད་འབད་དེ་བཅན་ལེན་འབད་ཆོག་པ་དང་
དེ་བཟུམ་མའི་བཅན་ལེན་སྟོར་ འབྲུག་བཟང་ཆས་དང་སྐྱེན་རིགས་དབང་འཛིན་ལུ་སྐྱེན་ལུ་འབད་དགོ
- (༤) ལུབ་བསྐྱགས་འབད་ཡོད་པའི་རིགས་ ཡང་ན་ སོན་སྐྱ་གང་རུང་ཡོད་པའི་རྟོད་ཁ་ཕྱེ་ཆོག་པ་ ཡང་ན་ དེ་
བཟུམ་མའི་སོན་ཚུ་ བཙོང་ནི་འབད་བཞག་ཡོད་པའི་ས་ཁོངས་གང་རུང་ནང་ ཁྲིམས་འདུན་གྱི་བཀའ་ཀྱི་
བཅས་ དེ་བཟུམ་མའི་སོན་ཚུ་ ཡོད་མེད་ཞིབ་དཔྱད་འབད་ནི་དོན་ལུ་འཇུལ་ཆོག

དཔེ་ཚད་བཟྍེག་ཞིབ་འབད་ཐོག་སོན་ཞིབ་དཔྱད་འབད་ནིའི་བྱ་སྒྲོ་ལམ་ལུགས།

- ༤༡) བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་ ༡༤ པ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ སོན་གྱི་ཞིབ་དཔྱད་པ་གིས་ སོན་སྐྱ་གང་རུང་གི་དཔེ་
ཚད་ཅིག་ དོན་ཚན་ ༤༤(༡) པའི་འོག་ལུ་བཀོད་ཡོད་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དབྱེ་དཔྱད་འབད་ནིའི་དོན་
ལུ་དགོཔ་ཐོན་ཆེ་ ཞིབ་དཔྱད་པ་གིས་
- (༡) དཔེ་ཚད་ལེན་ནི་ཨིན་མི་དེ་ལུ་ ཡིག་ཐོག་གི་བད་སྐུལ་འབད་དགོ
- (༢) བསྐྱུལ་ཆས་ལས་ རྒྱ་མཚན་ལྷན་པའི་གངས་ཚད་ཀྱི་རོ་ཆབ་དཔེ་ཚད་གསུམ་ སོན་གྱི་བསགས་མཛོད་
ཀྱི་གངས་ཚད་བསྟོམས་ཀྱི་བརྒྱ་དཔྱ་^{༡༠}% ལས་མ་བཞུལ་ཤ་སྟེ་ལེན་དགོ
- (༣) དཔེ་ཚད་རེ་རེ་བཞིན་དུ་ ཐིུ་དང་རྟགས་བཀའ་ལྟེ་ འོས་འབབ་ཅན་གྱི་རྒྱ་ཆ་ལག་ལེན་འཐབ་ཐོག་
སྐམ་རྒྱབ་སྟེ་ གཤམ་གསལ་གནད་དོན་ཚུ་བད་སྟོན་དགོ

- (2) Enter and search at all reasonable times, any building premises or structure in which he believes that the evidence of commission of an offence is likely to be found, after obtaining a search warrant from the nearest Court of Law.
- (3) Order in writing the person in possession of any seed in respect of which the offence has been, or is being committed, not to dispose of any stock of such seed for a specific period not exceeding thirty days or, unless the alleged offence is such that the defect may be removed by the possessor of the seed, or seize the stock by giving receipt.
- (4) Examine any record, register, document or any other material object found in any place mentioned in Rule 46 (2) of this Rule and seize the same and inform Bhutan Food and Drug Authority of such a seizure.
- (5) Open any container in which any seed of any notified kind or variety may be contained or where any such seed may be kept for sale, or enter any premises with Court order to inspect if such seed of any notified kind or variety is stored.

Procedure for Seed Inspection by Sample Testing

47. In accordance with Section 16 of the Act, when a seed inspector intends to take a sample of any seed of any kind or variety for analysis under the circumstances mentioned in Rule 46 (1), the inspector shall:

- (1) Give a notice in writing of such intention to the person from whom he intends to take the sample.
- (2) Take three representative samples of reasonable quantity of the consignment not exceeding 10% of the total amount of the seed stock.
- (3) Seal and mark each of the samples and package them using appropriate material indicating the following particulars:

(ཀ) སོན་གྱི་དཔེ་ཚད་ཀྱི་དབྱེ་ཁག

(ཁ) སོན་སྒྲ།

(ག) དཔེ་ཚད་ནམ་ལེན་ཡོད་པ་ཡིན་ན་གི་ཆོས་གྲངས།

(ང) དཔེ་ཚད་ག་ལས་ལེན་ཡོད་པ་ཡིན་ན་གི་ རྫོང་ཁག་ རྟེན་འོག་ སྤྱི་འོག་གི་ཁ་གསལ་དང་།

(ཅ) དཔེ་ཚད་དེ་ ག་ཅི་གི་དོན་ལུ་ལེན་ལེན་མ་ཡིན་ན་ཚུ་ཚུད་དགོ

(༤) གལ་སྲིད་ཐིུ་དེ་བྱལ་བྱལ་མ་ ཡང་ན་ སྦྱོན་ཞུགས་སྡེ་ཡོད་པ་བདའ་བུན་ནི་འེ་དོན་ལུ་ དཔེ་ཚད་
གསུམ་ཆ་ར་གྲུ་ སོན་ཞིབ་དཔྱད་པ་དང་སོན་བཙོང་མི་ ཡང་ན་ སོན་གྱི་དཔེ་ཚད་ལེན་མི་ མི་ངོམ་གི་
ཐིུ་དང་མིང་རྟགས་བརྟགས་ཡོད་པ་ངེས་གཏན་བཟོ་དགོ

(༥) དོན་ཚན་ ༤༧(༡) པའི་འོག་ལེན་ཡོད་པའི་དཔེ་ཚད་གསུམ་གྱི་གྲལ་ལས་ སོན་གྱི་ཞིབ་དཔྱད་པ་དེ་
གིས་

(ཀ) དཔེ་ཚད་ག་ཅིག་ མི་ངོམ་ག་ལས་ལེན་མི་དེ་ལུ་སྦྱོད་དགོ

(ཁ) དཔེ་ཚད་ག་ཅིག་ དབྱེ་ཞིབ་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ལྟེ་བ་ལུ་གཏང་དགོ

(ག) དཔེ་ཚད་གསུམ་པ་དེ་ ཁྲིམས་འདུན་ལུ་ཐུག་ཆོ་བརྟོན་ནི་འེ་དོན་ལུ་ སྦྱོན་བཀོད་ལམ་ལུགས་དང་
འཁྲིལ་ཏེ་ ཡིག་ཚང་ནང་བདག་བབྱང་འབད་བཞག་དགོ

- (a) Type of seed sample;
 - (b) The variety;
 - (c) Date when sample is taken;
 - (d) Dzongkhag, gewog, chiwog or entry point from where the sample is taken; and
 - (e) Purpose for what intention the sample is being taken should be included.
- (4) Ensure all three samples shall bear the seal and signature of both the seed inspector and the vendor or person from whom the seed sample is taken in a manner that can be detected if the seal is broken or tampered.
- (5) Out of three samples taken under Rule 47 (2), the seed inspector shall:
- (a) Deliver one sample to the person from whom it has been taken;
 - (b) Send one sample for analysis to the Central Seed Testing Laboratory for analysis; and
 - (c) Retain the third sample in a prescribed manner for production in case of any legal proceedings.

ལེའུ་ ༤ པ།

སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་།

སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ལྟེ་བ།

- ༤༥༽ བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་ ༡༩ པ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ ལྷན་ཁག་འོག་གི་ བཟོ་སྐྱེལ་ཞིབ་འཇོལ་དང་གོང་
འཕེལ་ལྟེ་བའི་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་འདི་ སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ལྟེ་བ་སྟེ་
ངོས་འཛིན་འབད་ཡོད།
- ༤༦༽ རོ་སྦྱར་ལས་ལྟེ་གིས་ སོན་གྱི་སྤྱུལ་ཚད་ཚད་ལྷན་བཟོ་ནི་གི་དོན་ལུ་ དཔེ་ཚད་ཚུ་ སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་
ཁང་ལྟེ་བ་ལུ་གཏང་མི་ཚུ་མ་ཕྱིས་བར་ སོན་བརྟག་དཔྱད་འབད་ནི་གི་དཔེ་ཚད་རེ་རེ་བཞིན་ལུ་ སོན་
རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ལྟེ་བ་གིས་ ཟུར་སྤྱད་ཁག་སྤྱད་པའི་ ཟུར་དེབ་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་ཡོད་པའི་འཕྲུལ་
ཚུ་བཀལ་དགོ།
- ༤༧༽ སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ལྟེ་བ་གིས་ རོ་སྦྱར་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ སོན་གྱི་དབྱེ་དཔྱད་དེ་ སོན་གྱི་གནས་
ཚད་ཅུང་མཐའ་གྲུབ་ཡོད་པ་ངོས་གཏན་བཟོ་ནི་དོན་ལུ་ ཚད་ལྷན་གྱི་བྱ་སྤྱིའི་ལམ་ལུགས་ལྟར་འབད་དགོ།
- ༤༨༽ སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ལྟེ་བ་གིས་ དབྱེ་དཔྱད་ ཡང་ན་ བརྟག་དཔྱད་འགོ་འཛེན་འཐབ་པའི་སྐབས་
རྒྱལ་སྤྱིའི་སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་མཐུན་ཚུགས་ཀྱི་གནས་ཚད་ཚུ་དང་འཁྲིལ་ནི་ལུ་བཙོན་ལུགས་བསྐྱེད་
དགོ།
- ༤༩༽ སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ལྟེ་བ་གིས་ འགོ་འཛེན་འཐབ་ཡོད་པའི་སོན་གྱི་དཔེ་ཚད་ཀྱི་དབྱེ་དཔྱད་ ཡང་
ན་ བརྟག་དཔྱད་ཀྱི་གྲུབ་འབྲས་ཚུ་ དབྱེ་དཔྱད་འབད་ཚར་བའི་ཉིན་གྲངས་ ༣ གི་ནང་འཁོད་སོན་ཞིབ་
དཔྱད་པ་དང་ དཔེ་ཚད་ལེན་ཡོད་པའི་མི་ངོམ་དེ་ལུ་བརྟག་དོན་སྤྱོད་དགོ།

CHAPTER VI

SEED TESTING LABORATORY

Central Seed Testing Laboratory

48. In accordance with Section 12 of the Act, the Agriculture Research and Development Centre (ARDC), Bajo will function as the Central Seed Testing laboratory for the purpose of fulfilling the provisions of the Act.
49. The Central Seed Testing laboratory shall levy a fee as prescribed under the Schedule of fee, **Annexure IX** per sample for conducting seed testing, other than the samples submitted by the certification agency for purposes of seed quality regulation.
50. The Central Seed Testing Laboratory shall carry out analysis of seeds in a standard procedure for the purpose of certification to ensure that the minimum seed standards are met.
51. The Central Seed Testing Laboratory shall strive to comply with the standards of International Seed Testing Association for conducting the test or analysis.
52. The results of seed sample analysis or tests conducted by Central Seed Testing Laboratory shall be communicated to the Seed Inspector and the person from whom the sample has been taken within 3 working days after the completion of analysis or test.

ཁྲུངས་གཏུགས་ཀྱི་སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་།

- ༥༣ ་། བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་༡༣ པ་དང་ ༡༧ པ་དང་འབྲིལ་ཏེ་ སོན་གྱི་དཔེ་ཚད་ཚུ་ དབྱེ་དཔྱད་འབད་ནི་
གི་དོན་ལུ་ལྷན་ཁག་གིས་བྱབ་སྤྲུགས་འབད་ཐོག་ རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་དབང་འཛིན་གྱིས་ རོས་འཛིན་
འབད་ཡོད་པའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁྲུངས་གཏུགས་ཀྱི་སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ཨིན་མ་སྟེ་ གསལ་བསྐྱགས་
འབད་དགོ།
- ༥༤ ་། རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་དབང་འཛིན་གྱིས་ རྒྱལ་སྤྱི་སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་མཐུན་ཚགས་གྱིས་ཆ་འཛིག་
འབད་ཡོད་པའི་ཕྱི་རྒྱལ་སོན་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ཅིག་ ཁྲུངས་གཏུག་བརྟག་དཔྱད་ཁང་སྟེ་རོས་འཛིན་འབད་
དགོ།
- ༥༥ ་། ཕྱིའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཁྲུངས་གཏུགས་སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ལས་ ཞབས་རྟེན་ལེན་དགོཔ་ཐོན་ཆེ་ དེའི་
འཐུས་ཚུ་ལུ་བ་འབད་མི་ལུ་བཀལ་དགོ།

སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་གི་སྒྲན་ལུ།

- ༥༦ ་། གལ་སྲིད་སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ལྟེ་བ་གི་སྒྲན་ལུ་ནང་ སོན་རིགས་ཀྱི་དཔེ་ཚད་དེ་ ཆེད་རྩ་བཀོད་
ཡོད་པའི་སོན་གྱི་གནས་ཚད་ཅུང་མཐའ་དང་མ་འབྲིལ་ཆེ་ སོན་བཅོང་མི་དེ་ལུ་ཉེས་ཆད་ཚུ་ བཅའ་ཡིག་
འདི་ནང་ཆེད་རྩ་བཀོད་མི་ལྟར་བཀལ་ཆོག།
- ༥༧ ་། གལ་སྲིད་ སོན་བཅོང་མི་ཅིག་གིས་ སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ལྟེ་བ་གི་སྒྲན་ལུ་ ཡིད་ཆེས་མ་
འདྲོངས་ཆེ་ སོན་བཅོང་མི་དེ་གིས་ དཔེ་ཚད་དེ་ ཕྱི་རྒྱལ་ཁྲུངས་གཏུག་སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ལུ་
ཟུར་དེབ་ནང་བཀོད་པའི་འཐུས་སྤྱོད་ལུ་ཁྲུངས་གཏུགས་འབད་བར་གཏང་ཆོག།
- ༥༨ ་། སོན་བཅོང་མི་དེ་གིས་ ཟུར་དེབ་ནང་བཀོད་པའི་འཐུས་ཚུ་ དགོས་མཁོ་དང་བསྐྱུན་སྤྱོད་ལུ་ དཔེ་ཚད་དེ་
རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁྲུངས་གཏུག་གི་སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ལུ་གཏང་ཆོག་ནི་དེ་ཡང་ དཔེ་ཚད་དེ་ རྒྱུན་
མཐུན་སྟེ་དགོ།

Referee Seed Testing Laboratory

53. In accordance with section 13 of the Act, the Ministry shall by notification designate seed testing laboratories as International Referee Seed Testing Laboratory identified by NSA for the analysis of the seed samples sent to it under section 17 of the Act.
54. The National Seed Authority may identify any of the Seed Testing Laboratory as a Referee Seed Testing Laboratory which will be accredited to International Seed Testing Association.
55. The applicant applying for Referee Seed Testing Laboratory outside the country shall bear the testing fee as per the requirement of the Referee Seed Testing Laboratory.

Report of Seed Testing Laboratory

56. In the event, the report of the Central Seed Testing Laboratory reveals that the seed sample does not conform to the prescribed minimum seed standards, the seed dealer shall be liable to pay fines prescribed in this Rule.
57. In the event, the seed dealer is not satisfied with the report of the Central Seed Testing Laboratory, the dealer or agencies may send the sample to International Referee Seed Testing Laboratory until a national referee seed testing laboratory is established, upon payment of prescribed fee under the Schedule of fee.
58. The seed dealer may upon payment of fee prescribed under the Schedule of fee or as required by the testing laboratory send the sample to international Referee Seed Testing Laboratory for analysis provided the sample is intact and is not tampered.

ཙོད་རྟོག་འདུམ་འགྲིག་གི་བྱ་སྒྲིའི་ལམ་ལུགས།

༥༩ ་། བརྟག་དཔུང་ཁང་གི་དབྱེ་དཔུང་དང་འབྲེལ་བའི་ཙོད་རྟོག་ཚུ་གཤམ་གསལ་ལྟར་འབྲེལ་བ་འཐབ་དགོ།

- (༡) སོན་རིགས་བརྟག་དཔུང་ཁང་ལྟེ་བ་གི་དབྱེ་དཔུང་གྲུབ་འབྲས་ལུ་ མ་འགྲིགསཔ་འཕྱོན་ཆོ་ ཉམས་སྤྱད་
ཅན་དེ་གིས་ ཡིག་ཐོག་གི་ལུ་བ་དང་ འབྲས་ཚུ་སྤྱོད་པའི་ཤུལ་ དཔེ་ཚད་གསུམ་པ་དེ་ རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁྲལ་
གཏུག་གི་སོན་རིགས་བརྟག་དཔུང་ཁང་ལུ་ ལོག་དབྱེ་དཔུང་འབད་ནི་དོན་ལུ་གཏང་ཆོག།
- (༢) དཔེ་ཚད་དབྱེ་དཔུང་དང་འབྲེལ་བའི་རིན་སྤྱོད་དགོཔ་ཡོད་མི་དེ་ རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁྲལ་གཏུག་གི་སོན་རིགས་
བརྟག་དཔུང་ཁང་ལུ་ ལུ་བ་འབད་མི་དེ་གིས་སྤྱོད་དགོ།
- (༣) གལ་སྲིད་སོན་རིགས་བརྟག་དཔུང་ཁང་ལྟེ་བ་ ཡང་ན་ རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁྲལ་གཏུག་གི་སོན་རིགས་བརྟག་
དཔུང་ཁང་གི་སྟན་ལུ་འབར་ནང་ འགྲིགས་མིན་རེ་འབྱུང་ཆོ་ རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁྲལ་གཏུག་བརྟག་དཔུང་ཁང་
གི་གྲུབ་འབྲས་དེ་ཆ་འཛོག་འབད་དགོ།

བཙན་ལེན་འབད་ཡོད་པའི་བསགས་མཛོད་ལོག་སྤྱོད་ཐངས།

༦༠ ་། ཞིབ་དཔུང་པ་གིས་ བཙན་ལེན་འབད་ཡོད་པའི་བསགས་མཛོད་ལོག་སྤྱོད་དགོཔ་ཡང་ གལ་སྲིད་

- (༡) དཔེ་ཚད་ཀྱི་བརྟག་དཔུང་འབད་མི་དེ་ བཙན་ཁྲིམས་དང་བཙན་ཡིག་གི་དགོངས་དོན་ཚུ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་
འབད་ཡོད་པའི་སྐབས་ལུ་དང་།
- (༢) སོན་རིགས་འཆང་མི་གིས་ སོན་ཞིབ་དཔུང་པའི་ཡིད་ཆེས་འདྲོངས་ཚུགསཔ་སྤྱོད་བསལ་འབད་ཡོདཔ།

Procedure for Dispute Settlement

59. Any dispute arising from the result or report relating to laboratory analysis shall be dealt as follows:

- (1) On disagreement of the Central analysis result, the aggrieved applicant may on the written request and payment of fee send the third sample to the International Referee Laboratory for re-examination;
- (2) Any cost for the analysis of the samples levied by the International Referee Laboratory shall be borne by the applicant; and
- (3) In the event, there is inconsistency between the report of the Central Seed Testing Laboratory and International Referee Seed Testing Laboratory, the report of the International Referee Laboratory shall prevail.

Return of Seized Stock

60. The inspector shall return the seized stock if:

- (1) The sample tested is in compliance with provisions of the Act and the Rules; and
- (2) The defect has been rectified by the possessor to the satisfaction of the Seed Inspector.

ལེའུ་ ༡ པ། གཞོན་འགོལ་དང་ཉེས་བྱ།

སོན་ཞིབ་དཔྱད་པའི་འཁྲི་བ།

༤༡ ་། སོན་ཞིབ་དཔྱད་པ་གིས་ རྒྱ་མཚན་ལྷན་པའི་རྒྱ་རྒྱུ་མེད་པར་ རྟོར་འཁྲུལ་ཐོག་ སོན། ཐོ་དེབ། ཡང་ན་
རྒྱ་ཆ་གཞན་ཚུ་ བཅོན་ལེན་འབད་ཆོ་དང་། ཡང་ན་ བཅའ་ཡིག་འདི་ལས་བཟུལ་བའི་བྱ་སྤྱོད་འབད་ཡོད་
ཆོ་ འབྲུག་གི་ཞི་གཡོག་གི་བཅའ་ཡིག་དང་འཁྲིལ་ དང་ལེན་འབད་ནི་དང་ དེ་ལས་བརྟེན་ འབྲུག་གི་
ཉེས་འགོལ་ཁྲིམས་དེབ་འོག་ དང་ལེན་འབད་ནི་ལས་བཀག་མི་ཚུ་གས།

ལྷག་བསམ་ནམ་དག་གི་སྒོ་ལས་འབད་ཡོད་པའི་དང་ལེན་གྱི་སྤྱང་སྒྲིབ།

༤༢ ་། སོན་ཞིབ་དཔྱད་པ་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་དང་ བཅའ་ཡིག་འདི་དོན་ཚན་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་གི་དོན་ལུ་
དམིགས་ཏེ་ ལྷག་བསམ་ནམ་དག་གིས་སྒོ་ལས་ ལཱ་ག་ཅི་ར་འབད་ཡོད་རུང་ ཡང་ན་ ཁོ་གི་ལཱ་འགན་
དང་འཁྲིལ་བའི་ལཱ་འབད་ཡོད་མི་དེ་ལུ་ འཁྲི་བ་ག་ནི་ཡང་མི་ཐོག་

སོན་རིགས་བཅོང་ནི་དང་འབྲེལ་བའི་གཞོན་འགོལ།

༤༣ ་། མི་ངོམ་གང་རུང་ཅིག་གིས་ བཅའ་ཡིག་འདི་གི་དོན་ཚན་ ༡༧ དང་ ༡༨ པ་དང་མ་འཁྲིལ་བའི་ལས་དོན་
ག་ཅི་ར་འབད་རུང་ གཞོན་འགོལ་ཨིནམ་ལས་ ག་ཤམ་འཁོད་ལྟར་ལག་ལེན་བ་འཐབ་དགོ་

(༡) གཞོན་འགོལ་དང་པ། འབྲུག་བཟའ་ཆས་དང་སྤྲོན་རིགས་དབང་འཛིན་གྱིས་བཅོན་ལེན་འབད་དེ་ ཡིག་
ཐོག་གི་ཉེན་བརྟེན་ཕྱིན་དགོཔ་དང་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་ཚུ་དང་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ བཅོན་ལེན་འབད་ཡོད་
པའི་བསྐྱེད་ཆས་ཚུ་གི་ལག་ལེན་གྱི་གདམ་ཁ་ཏྲག་ཤོས་འདི་འཛོལ་ཞིབ་འབད་དགོ་ གལ་སྲིད་ གདམ་
ཁ་གཞན་མ་འཐོབ་ཆོ་ དེ་བཟུམ་མའི་བསྐྱེད་ཆས་ཚུ་གཏོར་བཞིག་གཏང་དགོ་

CHAPTER VII

OFFENCES AND PENALTIES

Liability of Seed Inspector

61. A Seed Inspector, who wrongfully without reasonable cause seizes seeds, records or other materials, or for any act done beyond the purview of this Rule shall be liable for action in accordance with Bhutan Civil Services Rules and shall not preclude criminal action under Penal Code of Bhutan.

Protection of action taken in good faith

62. A seed inspector shall not be liable for anything done by him in good faith for the purposes of enforcing the provisions of the Act or this Rule, or otherwise acting in the course of his duty.

Offence Relating to Sale of Seed

63. Any person who carries out any activities in violation to Rule 17 and 18 of this rule is an offence and shall be dealt as follows:

- (1) For the first offence, Bhutan Food and Drug Authority shall seize the items and issue a written warning, and in collaboration with relevant agencies, explore the best alternative use of the seized consignment. In the event, no alternative use is found, such consignment shall be destroyed.

- (༡) གནོད་འགོལ་གཉིས་པ། བསྐྱལ་ཆས་དེ་ དབང་བཟུང་འབད་ནི་དང་ ཚོག་ཐམ་ཡང་ལྷོ་རྩྭ་གི་དོན་
ལུ་ མཚམས་བཀག་བཞག་ནི་དང་ ཁྲིམས་འགལ་འབད་མི་དེ་ལུ་ ཉེས་ཆད་འབད་ སོན་དེའི་ཚང་
འབྲེལ་གནས་གོང་འདྲ་མཉམ་ཕྱོགས་
- (༢) གནོད་འགོལ་གསུམ་པ། དེ་ལས་ལྷག་ཆེ་ ཁྲིམས་འགལ་འབད་མི་དེ་ལུ་ ཉེས་ཆད་འབད་ བསྐྱལ་ཆས་
ཀྱི་ཚང་འབྲེལ་གནས་གོང་གཉིས་ལྷག་ཕྱོགས་ནི་དང་ ཚོག་ཐམ་ཡང་ཆ་མེད་གཏང་དགོ

༤༤༽ མི་ངོམ་གང་རུང་ཅིག་གིས་ བཅའ་ཡིག་འདིའི་དོན་ཚན་ ༡༩ པ་དང་མ་འཁྲིལ་བར་སོན་ནང་འབྲེན་འབད་
ཚེ་ གནོད་འགོལ་ཨིན་མ་ལས་ གཤམ་འཁོད་ལྟར་ལག་ལེན་འཐབ་དགོ་

- (༡) མི་ངོམ། སྤེ་ཚན། ཡང་ན་ ལས་ཚོགས་ཀྱིས་ ཆ་གནས་ཅན་གྱི་ནང་འབྲེན་ཚོག་ཐམ་མེད་པར་ སོན་
རིགས་ནང་འབྲེན་འབད་བའི་ཉེས་ཆད་དེ་ ནང་འབྲེན་འབད་བའི་གི་ཚང་འབྲེལ་གནས་གོང་འདྲ་མཉམ་
ཕྱོགས་མི་དང་སྒྲགས་ཏེ་ སོན་རིགས་དེ་ཚུ་གཞུང་བཞེས་གཏང་དགོ

- (༢) རོ་རྒྱུང་ཡང་ན་ སྤེ་ཚན་གང་རུང་གིས་ ལྷག་བསྒྲགས་མ་འབད་བའི་སོན་རིགས་ཚུ་ སྒྲིག་གཞི་འདི་གི་
དོན་ཚན་ ༡༩ གྲ་ཅི་ པའི་དགོངས་དོན་དང་མ་འཁྲིལ་བར་ མི་དམངས་ལུ་བཀྲམ་སྤེལ་འབད་བ་ཅིན་
གཤམ་འཁོད་ལྟར་ དང་ལེན་འབད་དགོ

༡༡༽ ཐེངས་དང་པ་ཨིན་པ་ཅིན་ ཉེས་བྱེད་པ་དེ་ལུ་ སོན་རིགས་ཀྱི་ཚང་འབྲེལ་གནས་གོང་དང་མཉམ་
པའི་ཉེས་ཆད་བཀལ་ནི།

ཁ༡༽ ཐེངས་གཉིས་པ་ཨིན་པ་ཅིན་ ཉེས་བྱེད་པ་དེ་ལུ་ སོན་རིགས་ཀྱི་ཚང་འབྲེལ་གནས་གོང་དང་
མཉམ་པའི་ཉེས་ཆད་བཀལ་བའི་ཁར་ ཚང་འབྲེལ་གྱི་ཚོག་ཐམ་དེ་ ལྷོ་རྩྭ་ ༤ གི་རིང་ལུ་ མཚམས་
བཀག་འབད་ནི།

ག༡༽ ཐེངས་གསུམ་ཨིན་པ་ཅིན་ ཉེས་བྱེད་པ་དེ་ལུ་ སོན་རིགས་ཀྱི་ཚང་འབྲེལ་གནས་གོང་དང་མཉམ་
པའི་ ཉེས་ཆད་བཀལ་བའི་ཁར་ ཚང་འབྲེལ་གྱི་ཚོག་ཐམ་དེ་ ཆ་མེད་གཏང་དགོ

- (2) For the second offence, the consignment shall be confiscated and the license shall be suspended for six months and the violator shall be liable to pay a fine equivalent to the market value of the seed involved.
- (3) For three or more offences, the violator shall be liable to pay the fine equivalent to two times the market value of the consignment and the license shall be cancelled.

64. Any person engaged in import of notified or non-notified seed in violation of Rule 19 of this Rule is an offence and shall be dealt as follows:

- (1) An individual, group, or an organization importing seed without a valid import permit shall be liable to a fine equivalent to market value of the import along with the confiscation of the seed.
- (2) An individual or group distributing the non-released varieties or kinds to the farmers specified under Rule 19 (e) shall be dealt as follows:
 - a) the violator shall be liable to pay a fine equivalent to market value of the distributed non-released varieties or kinds if the offence has been committed for the first time.
 - b) the violators shall be liable to pay a fine equivalent to market value of the distributed non-released varieties or kinds and licence shall be suspended for a period of six months if the offence has been committed for the second time
 - c) the violator shall be liable to pay a fine equivalent to two times of market value of the distributed non-released varieties or kinds and licence shall be cancelled if the offence has been committed for the third time.

༤༥) འབྲུག་བཟའ་ཆས་དང་སྐྱེ་རིགས་དབང་འཛིན་གྱིས་ རོ་སྤྱོར་མེད་པར་སོན་རིགས་ཕྱིར་ཚོང་འཐབ་པའི་
ཉེས་ཆད་དེ་ བསྐྱལ་ཆས་ཀྱི་ཚོང་འབྲེལ་གནས་གོང་འགྱུར་བརྒྱ་དཔྱ་༡༠% བཀལ་དགོ

༤༦) འབྲུག་ལུ་ སོན་རིགས་ནང་འདྲན་ ཡང་ན་ཕྱིར་ཚོང་ཚུ་ བཅའ་ཡིག་འདི་གི་དོན་ཚན་ ༡༩(༡) པའི་ནང་
ངོས་འཛིན་འབད་དེ་ཡོད་པའི་འཛུལ་སྒོ་ ཡང་ན་ ཐོན་སྒོ་ཚུ་བརྒྱུད་དེ་མིན་པར་ ས་གནས་གཞན་ལས་
འབད་བའི་ཉེས་ཆད་དེ་ བསྐྱལ་ཆས་ཀྱི་ཚོང་འབྲེལ་གནས་གོང་འགྱུར་ བརྒྱ་དཔྱ་༡༠% ཐོག་ནི་དང་ སོན་
དེ་ཚུ་གཞུང་བཞེས་གཏང་དགོ

སོན་རིགས་ཀྱི་རོ་སྤྱོར་དང་འབྲེལ་བའི་གཞོད་འགོལ།

༤༧) མི་ངོམ་ཅིག་གིས་ སོན་གྱི་ཚོང་ལཱ་ནང་ ལག་ཁྱེར་མེད་པར་བཅའ་མར་གཏོགས་ཆེ་ ཟུར་སྐྱགས་ ༩ པའི་
འཐུས་ ཟུར་དེབ་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་ཡོད་པའི་ཉེས་ཆད་ཕོག་ནི་ཡིན་པའི་ཁར་ སོན་དེའི་ཚོང་འབྲེལ་གནས་
གོང་འང་མཉམ་ཕོག་ནི་དང་ སོན་ཡང་དབང་བཟུང་འབད་དགོ གཞོད་འགོལ་ ཡང་བསྐྱར་འབྱུང་ཆེ་ ཉེ་
མའི་གཞོད་འགོལ་ལུ་བཀལ་ཡོད་པའི་ཉེས་ཆད་ལས་ལོག་ལྷབ་ཕོག

༤༨) ལག་ཁྱེར་གྱི་ཆ་འཛིག་ཡུན་གནས་བརྒལ་ཏེ་ སོན་རིགས་གང་རུང་ཉེ་བཅོང་འཐབ་མི་ མི་ངོམ་ཚུ་ལུ་ ཉེས་
ཆད་དེ་ གལ་གཏོགས་སོན་རིགས་ཀྱི་གནས་གོང་འང་མཉམ་ཕོག་ནི་དང་ སོན་རིགས་དེ་ཚུ་ གཞུང་
བཞེས་གཏང་དགོ གཞོད་འགོལ་ཡང་བསྐྱར་འབྱུང་ཆེ་ ཉེ་མའི་གཞོད་འགོལ་ལུ་བཀལ་ཡོད་པའི་ཉེས་ཆད་
ལས་ ལོག་ལྷབ་ཕོག

65. Export of seed without certification by Bhutan Food and Drug Authority shall be liable for a fine equivalent to 10% of the market value of the consignment.
66. Import or export of seed from Bhutan through entry points or exit point other than that designated in Rule 19 (7) of this Rule shall be liable for a fine equivalent to 10% of the market value of the consignment and forfeiture of the seed.

Offence Relating to Seed Certification

67. A person engaging in seed business without certificate shall be liable for a fine (prescribed in scheduled of fees **Annexure IX**) plus the payment of fine equivalent to the market value of seed involved and confiscation of seeds. The repeated offence shall be liable for the fine equivalent to double the amount of fines imposed for previous offences.
68. A person engaging in any seed business beyond the validity of the certificate shall be liable for a fine equivalent to the market value of seed involved and the seed shall be confiscated and the repeated offence shall be liable for the fine equivalent to double the amount of fines imposed for previous offences.

ཁྲིམས་མཐུན་དབང་འཛིན་ལུ་ཚོལ་འགོག།

༤༩༽ མི་ངོམ་གང་རུང་། སོན་རིགས་ཞིབ་དཔྱད་པ་ཅིག་ལུ་ བཅའ་ཁྲིམས་དང་བཅའ་ཡིག་ཚུ་གི་འོག་ལུ་གནང་
ཡོད་པའི་དབང་ཚད་དང་ ལཱ་འགན་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ལས་ཚོལ་འགོག་འབད་ཆེ་ ཁྲིམས་མཐུན་
དབང་འཛིན་ལུ་ ཚོལ་འགོག་གི་གཞོན་འགོལ་འཐབ་ཨིནམ་ལས་ དེ་ལུགས་ཀྱི་བྱུང་ཆུན་དེ་ ཁྲིམས་སྲུང་
ལུ་ དེའི་འཕྲོ་ལས་སྟན་ལུ་འབད་དགོ།

ཐོ་བཀོད་མ་འབད་བའི་གཞོན་འགོལ།

༥༠༽ བཅའ་ཡིག་འདི་གི་འོག་ལུ་ གཞོན་འགོལ་འཐབ་ཡོད་པའི་མི་ངོམ་གང་རུང་ལུ་ གཞོན་འགོལ་དོན་ལུ་
དམིགས་གསལ་གྱི་ཉེས་བྱ་བཀོད་དེ་མེད་ཆེ་ ཉེས་ཆད་དེ་ རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་དབང་འཛིན་གྱིས་
དབང་ཚད་སྤོད་པའི་ཚོགས་ཚུང་གི་གོས་ཚད་ལྟར་བཀལ་ཆོག།

Obstruction of Lawful Authority

69. Any person who prevents a seed inspector from exercising the power or functions conferred under the Act and the Rules shall be guilty of the offence of obstruction of lawful authority and such incident shall be reported to the police immediately.

Unlisted Offences

70. Any person guilty of an offence under this Rule and where no specific penalty for such offense is stated, shall be liable for a fine based on the decision by a committee authorized by the National Seed Authority.

ལེའུ་ ༡ པ།

སྒྲ་ཚོགས།

འཕྲི་སྒྲ་ན།

༡༡ ། ལྷན་ཁག་གིས་ དགོས་མཁོ་ནམ་འབྱུང་དང་བསྐྱེད་ཏེ་ བཅའ་ཡིག་འདི་གི་དགོངས་དོན་དང་བྱུང་སྐྱེགས་ཚུ་
འཕྲི་སྒྲ་ན་འབད་ཆོག།

ངེས་ཆོག།

༡༢ ། བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་༡ པའི་ནང་བཞུགས་ཡོད་པའི་ངེས་ཆོག་གི་ཁ་སྐོང་ལུ་ བཅའ་ཡིག་འདི་གི་དོན་ལུ་
གཤམ་གསལ་གི་མིང་ཆོག་ཚུ་གི་གོ་དོན་འདི་ དོན་ཚན་འདི་ནང་བཞུགས་མི་དང་འབྲེལ་དགོ།

“བཅའ་ཁྲིམས་” ཟེར་མི་འདི་ འབྲུག་གི་སོན་རིགས་བཅའ་ཁྲིམས་༢༠༠༠ ཅན་མ་ལུ་གོ།

“ཆོང་ལམས་”ཟེར་མི་འདི་ བྱབ་བསྐྱེགས་འབད་ཡོད་པའི་རིགས་ ཡང་ན་ སོན་སྒྲ་གི་རིགས་དང་འབྲེལ་བའི་ ཆོང་
ལམས་ལུ་གོམ་ཨིནམ་དང་ དེ་གི་གངས་སུ་བཅོང་ནི་གི་ཆོང་ལུ་འབད་མི། བཅོང་ནིའི་དོན་ལུ་བཞག་ནི། བཅོང་ནིའི་
དོན་ལུ་ག་སྒྲིག་འབད་ནི། བརྗེ་ཆོང་རྒྱབ་ནི། ཡང་ན་ དེ་མིན་ བྱབ་བསྐྱེགས་འབད་ཡོད་པའི་རིགས། ཡང་ན་ སོན་
རིགས་གང་རུང་བཟུམ་སྤེལ་འབད་ནི་ཚུ་ཚུད་པ་ཨིན།

“རྩ་སྒྲུང་འབད་ཡོད་པའི་སོན་རིགས་” ཀྱི་གངས་སུ་སོན་རིགས་ག་ར་ཚུད། དེ་ཡང་ སོན་རིགས་ཚུ་ཡར་སྐྱེད་ཀྱི་
སྐྱབས་ཞིབ་དབྱེད་འབད་འབད་མ་འབད་ནི་འདི་གིས་དང་ ཆོང་ལམས་ཀྱི་དོན་ལུ་འབྲུག་བཟུང་ཆས་དང་སྐྱེན་རིགས་
དབང་འཛིན་གྱིས་ ག་སྒྲིག་འབད་འབད་མ་དང་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལུ་སོན་རིགས་རྩ་སྒྲུང་འབད་ནིའི་ཁྲིམས་དང་སྒྲིགས་
གཞི་ཚུ་གི་དགོས་མཁོ་ཚུ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ཡོད་པ་ལས་ རྩ་སྒྲུང་འབད་ཡོད་པ་ཨིན། ཡང་ན་ དེ་བཟུམ་མའི་སོན་རིགས་
ཚུ་ རོས་འཛིན་འབད་ཡོད་པའི་ ཕྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སོན་རིགས་རྩ་སྒྲུང་གི་ལས་སྤེལ་ཚུ་གིས་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལུ་སོན་
རིགས་རྩ་སྒྲུང་འབད་ནིའི་ཁྲིམས་དང་སྒྲིགས་གཞི་ཚུ་གི་དགོས་མཁོ་ཚུ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ རྩ་སྒྲུང་འབད་འབད་མ་ལུ་གོ།

“ཕྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སོན་རིགས་རྩ་སྒྲུང་ལག་ཁྲེར་ལས་སྤེལ་” ཟེར་མི་འདི་ བཅའ་ཡིག་འདི་གི་འོག་རོས་འཛིན་ཡོད་པའི་
ཕྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སོན་རིགས་རྩ་སྒྲུང་གི་ལས་སྤེལ་གང་རུང་ལུ་གོ།

CHAPTER VIII

MISCELLANEOUS

Amendment

71. The Ministry may amend the provisions of this Rule and the Annexures from time to time.

Definitions

72. In addition to the definitions set out in Section 2 of the Act, for the purpose of this Rule, the following terms shall have the meaning ascribed to them hereunder:

“**Act**” means the Seeds Act of Bhutan 2000.

“**Business**” means business pertaining to seed of notified kind or variety and shall include carrying on the business of selling, keeping for sale, offering to sell, bartering or otherwise supplying seeds of any notified kind or variety.

“**Certified Seed**” includes all seeds as shall have been inspected during their period of growth and preparation for market by BFDA, and found to conform to the requirements of the laws and regulations governing seed certification in the Kingdom and therefore certified; or such seeds as shall have been certified by a recognized foreign seed certification agency subject to the requirements of the laws and regulations governing seed certification in the Kingdom.

“**Foreign Seed Certification Agency**” means any seed certification agency of a foreign country recognized under this Rule.

“རིགས་རྒྱན་བཟོ་བཅས་འབད་དེ་ཡོད་པའི་སོན་རིགས་” གྱི་གངས་སུ་སོན་ རིགས་རྒྱན་གི་བཟོ་བཟོམ་/བཟོ་
བཅས་འབད་འབདམ་ ཡངན་ བཟོ་བཅས་སྲུ་ཤིངལས་བཏོན་ཡོད་པའི་སོན་རིགས་ཚུ་ཚུད།

“ཁ་ཡིག་བཏགས་” ཅི་གི་གངས་སུ་ ཁ་ཡིག་ག་ར་དང་ གཞན་འབྲི་འབྲིམ་ རྟགས་བཀལ་བཀལམ་ ཡངན་
ཐིག་ཁམ་གྱི་དཔེ་མཚོན་ བཟོ་རྒྱུ་གང་རུང་ནང་ འབྲེལ་ཆེན་ནང་ ཡངན་ ཉོད་ནང་དང་ ཚོང་ཐོག་ཐོ་ཡིག་གི་
དཔེ་མཚོན་དང་འབྲེལ་བའི་ སོན་རིགས་དང་སྒྲགས་མི་ཚུ་ཚུད།

“སློན་པོ་” ཟེར་མི་འདི་ སོན་མ་དང་སློན་པོ་སློན་པོ་ལུ་གོ།

“ལྷན་ཁག་” ཟེར་མི་འདི་ སོན་མ་དང་སློན་པོ་ལྷན་ཁག་ལུ་གོ།

“ཁྱབ་བསྒྲགས་འབད་ཡོད་པའི་རིགས་ཡངན་ སོན་སྒྲ” ཟེར་མི་འདི་ བཅའ་ཡིག་འདི་གི་དོན་༡༩ པའི་འོག་
ཁྱབ་བསྒྲགས་འབད་ཡོད་པའི་རིགས་ ཡངན་ སོན་སྒྲ་ལུ་གོ།

“བཅའ་ཡིག་” ཟེར་མི་འདི་ སོན་རིགས་བཅའ་ཡིག་ ༢༠༢༥ ཅན་མ་ལུ་གོ།

“སོན་རིགས་རྒྱུ་རྒྱུ་འབད་མི་ལས་སྡེ་” ཟེར་མི་འདི་ བཅའ་ཡིག་འདི་གི་དོན་ཚན་ ༢༧ པའི་འོག་ལུ་གཞི་
བཅུགས་འབད་ཡོད་པའི་ སོན་རིགས་རྒྱུ་རྒྱུ་འབད་མི་ལས་སྡེ་ལུ་གོ།

“དཔེ་ཚད་” ཟེར་མི་འདི་དམིགས་བསལ་གྱི་རིགས་ ཡངན་ སོན་སྒྲ་གི་སོན་རིགས་གྱི་ཡོངས་བསྐྱེལ་ལས་ག་
ཚུད་འབད་གདམ་འབྲུ་འབད་ཡོད་པའི་རྒྱ་ཚད་ཀྱི་དཔེ་ཚད་ཚུ་ལུ་གོ།

“སོན་” ཟེར་མི་འདི་ འཇུགས་སྤྱོད་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་ རྒྱ་ཆ་ག་ར་ལུ་གོམ་ཨིནམ་ད་ དེ་
ནང་ འབྲུ་སྒྲ། ཚོད་བསྐྱེལ་ ཀེ་བ། ལྷ་ཆག་ མར་ཁྱུ་ ཕ་རིགས། བཏོག་རིགས། མཛེས་རྒྱན་དང་ནགས་ཚལ་གྱི་
སྲུ་ཤིང་ དེ་ལས་ གཞན་ཡང་ མཐུད་སྤྱོད་དང་ བཅས་མས་བཟོ་ཡོད་པའི་ ཟ་ཆས་དང་ ཤིང་རིགས་ཚུ་ཚུད་པ་
ཨིན།

“སོན་གྱི་སྤྱོད་བཞག་” ཟེར་མི་འདི་ ཐོབ་བཟོད་བཀོད་ཡོད་མི་ལྟར་ སོན་རིགས་འདི་གུ་རྒྱ་རྒྱ་དབྱར་ཡོད་པ་
ཡངན་སོན་རིགས་འདི་བཟོ་སྤྱོད་གྱི་བྱ་རིམ་འོག་བཅུགས་ཡོད་མི་དེ་ལུ་གོ།

“སོན་གྱི་ཚོང་ལས་” ཟེར་མི་འདི་ ཁྱབ་བསྒྲགས་འབད་ཡོད་པའི་རིགས་ཡངན་ སོན་སྒྲ་གི་སོན་ཉོ་ཚོང་འཐབ་མི་
ལུ་གོ།

“Genetically Modified Seeds” include seeds genetically engineered/modified or produced from transgenic plants.

“Labeling” includes all labels, and other written, printed or graphic representations, in any form whatsoever, accompanying and pertaining to any seed whether in bulk or in containers, and representations on invoices.

“Minister” means the Minister responsible for the Ministry of Agriculture and Livestock.

“Ministry” means the Ministry of Agriculture and Livestock.

“Kind” means one or more related species or subspecies which singly or collectively is known by one common name, for example, corn, wheat, oats, alfalfa and paddy.

“Notified Kind or Variety” means any kind or variety notified under section 13 of this Rule.

“Rule” means the Seed Rules and Regulations of Bhutan 2025.

“Seed Certification Agency” means the seed certification agency established under section 27 of this Rule.

“Sample” means randomly selected representative samples of the total seeds of the specific kind or variety.

“Seed” means any planting materials used for sowing or planting, and includes seeds of food, feed, oilseed, forages, vegetable crops, tubers, bulbs, rhizomes, roots, cuttings, ornamental and forestry plants and all type of grafts and other vegetatively propagated material for food, fiber and timber.

“Seed Treatment.” means the seed has received an application of a substance, or that the seed has been subjected to a process, for which a claim is made.

“Seed business” means buying and selling of the notified kind or varieties of seeds.

ANNEXURES

Annexure I A- Variety Release Proposal form for Field Crops	28
Annexure I B- Variety Release Proposal Form for Fruit Crops	30
Annexure I C- Variety Release Proposal Form for Vegetables and Medicinal crops	32
Annexure I D- Variety Release Proposal Form for Mushrooms	34
Annexure I E- Variety Release Proposal Form for Fodder crops.....	36
Annexure II: Check list or minimum requirement for issuance of clearance for nursery establishment license	37
Annexure III: Letter of Undertaking for import of non-released seeds.....	38
Annexure IV: Application Form- Approval to import non-released seeds	39
Annexure V: Application Form- Approval to import hybrid seeds.....	40
Annexure VI: National list of notified kinds or varieties	42
Annexure VII: List of forestry tree species available in Bhutan	51
Annexure VIII: List of ornamental plants available in Bhutan	57
Annexure IX: Application Form for Seed Certification	62
Annexure X: Inspection Report for Seeds/Nursery Certification.....	63
Annexure XI: Seed Certificate	65
Annexure XII: Schedule of fees.....	66

Annexure I A- Variety Release Proposal form for Field Crops

1. Name of the crop and Species :

- 1.1 Name of the variety or line tested :
- 1.2 Proposed local name of the variety :

2. Institution or agency developing the variety :

3. Person(s) involved in variety development :

4. Person (s) involved in in-country variety testing:

5. Variety pedigree information

- 5.1 Parents/pedigree :
- 5.2 Source of material in case of introduction :
- 5.3 Breeding method:
- 5.4 Breeding objectives:

6. Justification for release

- 6.1 Justification for proposing this variety :
- 6.2 Specific areas of adaption:
- 6.3 Are farmers already growing it? If so, what is the area and number of farmers:
- 6.4 Recommended ecology/agro-ecological zones :

7. Research Methodologies

- 7.1 Research Design- treatments, control/check
- 7.2 Standard Evaluation Procedure
- 7.3 Time series data or multilocation data
- 7.4 Statistical analysis

8. Yield/performance data

- 8.1 Yield data in the regional/inter-regional/district trials year wise (level of fertilizer application, density of plant population and superiority over local controls/standard variety to be indicated):
- 8.2 Yield data from large scale demonstrations:
 - 8.1.1. On station
 - 8.1.2. From farmers' field

9. Description of variety

- 9.1 Plant height
- 9.2 Distinguishing morphological characteristics
 - 9.2.1 Blade pubescence:
 - 9.2.2 Blade colour:
 - 9.2.3 Base leaf sheath colour:

- 9.2.4 Leaf angle:
- 9.2.5 Flag leaf angle:
- 9.2.6 Culm angle:
- 9.2.7 Panicle length:
- 9.2.8 Grains/panicle:
- 9.2.9 Panicle type:
- 9.2.10 Panicle exertion:
- 9.2.11 Panicle threshability:
- 9.2.12 Awning:
- 9.2.13 Grain length (dehulled):
- 9.2.14 Grain width (dehulled):
- 9.2.15 Grain colour (dehulled):
- 9.2.16 Grain shape:

- 9.3 Maturity range in number of days-seed to seed :
- 9.4 Maturity group (early, medium, late, etc) :
- 9.5 Reaction to major diseases under field and controlled conditions :
- 9.6 Reaction to major insect pests under field and controlled conditions :
- 9.7 Agronomic features (eg. Resistance to lodging; fertilizer responsiveness; suitable for early or late sown condition; good straw yield; normal seed rate, etc.):
- 9.8 Grain quality (taste of cooked rice, soft/hard, amylose content etc), nutritive values:
- 9.9 Reactions to abiotic stresses (cold, drought):

10. Information on the acceptability of the variety by farmers, consumers, industry, etc.

11. Specific recommendations if any, for seed production

12. Any other pertinent information

13. Some photos for additional information and grain samples

(Signature of the Head of the agency/private firm)

Annexure I B- Variety Release Proposal Form for Fruit Crops

1. Name of the crop and species:

1.1 Name of the variety under which it was tested:

1.2 Proposed name of the variety:

2. Name of the releasing agency:

3. Persons involved in developing the variety:

4. Person(s) involved in in-country variety testing:

5. Variety Improvement done if any

5.1 Parents/pedigree:

5.2 Source of material in case of introduction:

5.3 Selection method:

6. Justifications for the release of proposed variety:

7. Feedback by farmers/clients on the variety (eg farmers, market, consumers)

8. The extent of farmers already growing it. (area and number of farmers)

9. Recommended ecology/ agro-ecological zones:

10. Research Methodologies

10.1 Research Design- treatments, control/check...

10.2 Standard Evaluation Procedure

10.3 Time Series data / multilocation data

10.4 Statistical analysis

11. Description of variety:

11.1 Fruit characteristics (for fruits other than citrus):

Av. Fruit Weight (gm)	Av.Fruit Diameter (mm)	Av.Fruit Length (mm)	TSS (%)	Fruit color	Flesh color	Full bloom date	Harvest date	Shelf life after harvest

11.2 Fruit characteristics (for citrus fruits):

Av. Fruit Weight (gm)	Av. Fruit Diameter (mm)	Av. Fruit Length (mm)	TSS (%)	Citric acid content	Nos of seeds	Juice content	Rind thickness	Fruit color	Flesh color	Full bloom date	Harvest date	Shelf life after harvest

11.3 Reaction to major diseases:

11.4 Reaction to major pests:

11.5 Tolerance to climatic factors such as drought, high temperatures and cold:

11.6 Suitability for early or late production:

11.7 Marketability:

11.8 Name/variety of rootstock used in case of grafted plants:

12. Yield information year wise for at least three years of proper bearing mentioning the age of trees and region wise indicating the level of fertilization and important management aspects. Depending upon the tree species, the proper bearing age may differ. The first couple of initial bearing years may be discounted in most cases.

13. Agency responsible for maintaining mother plants/seed:

14. Any other pertinent information

(Signature of the Head of the Agency/private firm)

Annexure I C- Variety Release Proposal Form for Vegetables and Medicinal crops

- 1. Name of the crop and species:**
 - 1.1 Name of the variety under which it was tested:
 - 1.2 Proposed name of the variety:
- 2. Name of the releasing agency:**
- 3. Persons involved in developing the variety:**
- 4. Person(s) involved in in-country variety testing:**
- 5. Variety Improvement done if any**
 - 5.1 Parents/pedigree:
 - 5.2 Source of material in case of introduction:
 - 5.3 Breeding method:
 - 5.4 Breeding objectives:
- 6. Justifications for the release of proposed variety:**
- 7. Feedback by farmers/clients on the variety (eg farmers, market, consumers)**
- 8. The extent of farmers already growing it. (area and number of farmers)**
- 9. Recommended ecology/ agro-ecological zones:**
- 10. Research Methodologies**
 - 10.1 Research Design- treatments, control/check,...
 - 10.2 Standard Evaluation Procedure
 - 10.3 Time series data / multilocation data
 - 10.4 Statistical analysis
- 11. Description of variety:**
 - 11.1 Varietal characteristics
 - 11.1.1 Days to maturity:
 - 11.1.2 Reaction to major diseases:

- 11.1.3 Reaction to major pests:
- 11.1.4 Tolerance to climatic factors such as drought, high temperatures and cold:
- 11.1.5 Suitability for early or late production:
- 11.1.6 Marketability:

12. Yield information year wise and region wise indicating the level of fertilization and important management aspects.

13. Agency responsible for maintaining seed:

14. Any other pertinent information

(Signature of the Head of the Agency/private firm)

Annexure I D- Variety Release Proposal Form for Mushrooms

1. Name of the crop and species

1.1 Name of the variety under which it was tested:

1.2 Proposed name of the variety:

2. Name of the releasing agency:

3. Person(s) involved in developing the variety:

4. Person(s) involved in in-country variety testing:

5. Variety Improvement done if any:

5.1 Parents/pedigree:

5.2 Source of material in case of introduction:

5.3 Breeding methods:

5.4 Breeding objectives:

6. Justifications for the release of proposed variety:

7. Feedback by farmers/clients on the variety (farmers, market, consumers):

8. The extent of farmers already growing it (Number of farms and number of logs/bags):

9. Recommended ecology/agroecological zones:

10. Research Methodologies

10.1 Research Design- treatments, control/check..

10.2 Standard Evaluation Procedure

10.3 Time series data / multilocation data

10.4 Statistical analysis

11. Description of variety:

11.1 Varietal characteristics:

11.1.1. Pileus/cap

Shape	Colour	Size	Thickness	Texture

11.1.2. Scale on cap

Yes/No	Colour	Size	Distribution

11.1.3. Hymenophore

Type	Arrangement	Width	Colour	Density

11.1.4. Stalk/stipe

Shape	Length	Width	Texture	Colour	Scale

11.1.5. Ratio of pileus diameter/stalk length:

11.1.6. Duration to first fruiting:

11.1.7. Stage of most active fruiting:

11.1.8. Fruiting temperature:

11.1.9. Dry matter percentage:

11.1.10. Average dry weight per fruit body:

11.1.11. Fruiting type:

12. Yield information (year and region wise) indicating level of important management aspects:

13. Agency responsible for maintaining culture:

14. Any other pertinent information:

(Signature of the Head of the Agency/private firm)

Annexure I E- Variety Release Proposal Form for Fodder crops

1. Crop name: (English and Botanical)
2. Name of the variety tested:
 - a. Proposed name for the variety:
3. Institute responsible for supplying variety:
4. Justification for release:
5. Year of introduction in the country:
6. Recommended agro-ecological zones of cultivation:
 - a. Farmers' feedback:
7. Fodder quality/Nutritive value:
8. Morphology/Description of plant:
9. Compatibility with other grasses and legumes:
10. Main positive attributes:
11. Main negative attributes:

(Signature of the Head of the Agency/private firm)

Annexure II: Check list or minimum requirement for issuance of clearance for nursery establishment license

i. Facilities

a. Land

Type of Nursery	Minimum required land
Fruit Plants	0.25
Ornamental	0.05
Forest/Fodder	0.10
Integrated	0.50

- b.** Nursery house,
- c.** Reliable irrigation facilities and water source
- d.** Adequate tools and implement
- e.** Store/adequate facilities for seed dealers (direct import and distribution)

ii. Manpower

- Labour (family or hired)
- Skilled manpower with basic knowledge on nursery production and operation (confirmation of work experience/training).

iii. Type of seeds and seedlings intended to trade

iv. Technical clearance from the relevant Department

Annexure III: Letter of Undertaking for import of non-released seeds

I,..... bearing CID No.
from.....Thram.....House NoVillage
.....GewogDzongkhag, undertake the
following for the import of non-released variety of,
variety..... quantity..... as per the provisions of
the section 19 (e), Seed Rules and Regulations 2025:

- 1. I shall take full responsibility for any risk including civil liability, associated with the imported non-released seeds.
- 2. I shall immediately inform the concerned Authority in case of unintentional dispersal of non–released seeds by the growers or staff.
- 3. I shall dully follow all laws related to Seed such as the Seed Rules and Regulations 2025, Biodiversity Rules and Regulations, and Plant Quarantine Rules, and approved SoP with regard to import of non-released seeds.
- 4. I shall pay fines and penalties as per the Seed Rules and Regulations, 2025 in case of infringement of the provision of import of non-released seeds.
- 5. I shall render full cooperation to BFDA’s seed inspectors during field inspection and monitoring.

Affix legal stamp

Signature

Applicant

Name:
Designation:
Place:
Date:

Witness

Name:
Designation:
Place:
Date:

Annexure IV: Application Form- Approval to import non-released seeds

The Director,
Department of Agriculture,
Ministry of Agriculture and Livestock,
Thimphu.

The undersigned hereby seeks approval for the import of non-released seed as per details given below:

Name.....Present Address.....
E-mail.....Contact number.....
Citizen ID. No.....

Information of seed proposed for import

1. Name of Crop (Common Name):
2. Name of Crop (Scientific name):
3. Quantity of seed (kg):
4. Source of seed:
5. Growing season (month):
6. Recommended altitude (masl):
7. Germination percentage:
8. Days to Maturity:
9. Yield (kg/ac):
10. Production location:
11. Special quality (e.g disease resistance, nutritional content, etc.):
.....
.....
.....
12. Additional information to be given separately

Signature of Application

Name:

Place:

Date:

Annexure V: Application Form- Approval to import hybrid seeds

The Director

Department of Agriculture,

Ministry of Agriculture and Livestock, Thimphu

A. Information on importer

1. Name of Importer:
2. Local Company name:
3. Address:
4. Citizenship ID No:
5. Mobile no:

B. Information of seed proposed for import

13. Name of Crop (Common Name):
14. Name of Crop (Scientific name):
15. Name of hybrid variety:
16. Quantity of seed (kg):
17. Source of seed:
18. Growing season (month):
19. Recommended altitude (masl):
20. Germination percentage:
21. Days to Maturity:
22. Yield (kg/ac):
23. Production location:
24. Special quality (e.g disease resistance, nutritional content, etc.):
.....
.....
.....
25. Additional information to be given separately

Declarations:

I certify that the details provided in this form are true and correct. I understand that any false information or risks associated with the import of the aforementioned hybrid seeds may result in legal consequences as prescribed by the law.

Affix legal stamp

Signature

Signature of Applicant:

Date:

Annexure VI: National list of notified kinds or varieties

SN	Commodity	Crop	Variety	Yield Potential (t/ac)	Maturity (DAS)/ Harvesting Time
1	Field Crop	Rice	IR 64	2.0-3.2	140-155
2	Field Crop	Rice	No. 11	1.6-1.4	160
3	Field Crop	Rice	BR 153	1.2-1.6	140-150
4	Field Crop	Rice	IR 20913	1.6-2.4	130-140
5	Field Crop	Rice	Khangma Maap	1.6-2.4	120-130
6	Field Crop	Rice	Bajo Maap 1	2.0-3.2	150-155
7	Field Crop	Rice	Bajo Maap 2	2.0-3.0	145-155
8	Field Crop	Rice	Bajo Kaap 1	2.0-3.4	145-155
9	Field Crop	Rice	Bajo Kaap 2	2.0-3.4	150-165
10	Field Crop	Rice	Khangma Ray Kaap 2	2.0-3.0	160-165
11	Field Crop	Rice	Yusi Ray Maap	2.5-3.5	140-160
12	Field Crop	Rice	Yusi Ray Kaap	2.5-3.5	140-160
13	Field Crop	Rice	Wengkhar Ray Kaap 6	2.0-3.0	160-165
14	Field Crop	Rice	Jakar Ray Naap	1.5-2.0	140-160
15	Field Crop	Rice	Yusi Ray Kaap 2	2.0-4.0	132
16	Field Crop	Rice	Yusi Ray Maap 2	2.0-3.0	134
17	Field Crop	Rice	Wengkhar Ray Kaap10	1.0-2.0	130-140
18	Field Crop	Rice	Bhur Ray Kaap 1	2.0-3.0	155-160
19	Field Crop	Rice	Bhur Ray Kaap 2	1.0-2.0	135-140
20	Field Crop	Rice	Bhur Kambja 1	1.0-1.5	125-130
21	Field Crop	Rice	Bhur Kambja 2	1.0-1.5	140-145
22	Field Crop	Rice	Wengkhar Kambja 1	1.0-3.0	180
23	Field Crop	Rice	Wengkhar Kambja 2	1.0-2.0	175
24	Field Crop	Rice	Sokha Rey 1	2.25	
25	Field Crop	Rice	Yusirey Kaap 3	3.46	
26	Field Crop	Rice	Yusirey Kathra-Mathra Rey	3.78	
27	Field Crop	Rice	Bajo Kaap 3	2-2.2	150-155
28	Field Crop	Rice	Zangthi 1	1.4	160-175
29	Field Crop	Rice	Chandanath-1	1.2	175-185
30	Field Crop	Rice	DQ 11	1.1 - 1.3	125-130
31	Field Crop	Rice	Bulk 20	1.4	180-190
32	Field Crop	Rice	Black Rice	1.8-2.6	140-160
33	Field Crop	Maize	Yangtsipa	1.2-1.6	120-130
34	Field Crop	Maize	Chaskharpa	2.75	170-180
35	Field Crop	Maize	Shaphangma	2.81	180-185
36	Field Crop	Maize	Bhur Ashom 1	1.3	90-100
37	Field Crop	Maize	Wengkhar HTM 1	1.9	100-120

38	Field Crop	Maize	Baby corn	2.7 - 4.6	55-65
39	Field Crop	Wheat	Gumasokha Kaa	1.2-1.3	150-160
40	Field Crop	Wheat	Bajosokha Kaa	1.3-1.4	155-160
41	Field Crop	Wheat	Bumthang Kaa Drukchu	1.2-1.3	250
42	Field Crop	Wheat	NL-1073	1.5	130-135
43	Field Crop	Finger Millet	Lingmethang Kongpu 1	0.7-0.8	120
44	Field Crop	Finger Millet	Limethang Kongpu 2	0.84-0.85	140
45	Field Crop	Finger Millet	Membja – 1	2.5	110-115
46	Field Crop	Mungbean	Limithang Mung 1	0.3	120-130
47	Field Crop	Mungbean	Limithang Mung 2	0.3	120-131
48	Field Crop	Mustard	M 27	0.4	85-90
49	Field Crop	Mustard	Bajo Peka 1	0.5	145-155
50	Field Crop	Mustard	Bajo Peka 2	0.4	120-130
51	Field Crop	Mustard	Yusi Peka 1	0.57	95-100
52	Field Crop	Mustard	Yusi Peka 2	0.53	90-95
53	Field Crop	Soybean	One Daughter	0.8-1.0	150-160
54	Field Crop	Soybean	Khangma Libi 2	0.5-1.0	150-160
55	Field Crop	Soybean	Brag	1.0-2.0	145-160
56	Field Crop	Soybean	Khangma Libi 1	1.0-1.5	154-164
57	Field Crop	Quinoa	Ashi Heychum AM	0.75	173
58	Field Crop	Quinoa	Ashi Heychum AS	0.9	170
59	Field Crop	Quinoa	Ashi Heychum Ivory	0.9	150
60	Field Crop	Quinoa	Ashi Heychum TW	0.75	140
61	Fruits and nuts	Areca-nut	Bhur selection	3.0-5.0	Dec-March
62	Fruits and nuts	Almond	Texas	0.12 kg/tree	Mid-August
63	Fruits and nuts	Almond	Drake	0.45 kg/tree	August-September
64	Fruits and nuts	Almond	Dhebhar Badhan	2.5 kg/tree	August-September
65	Fruits and nuts	Almond	Kagzi	1.6 kg/tree	Early August
66	Fruits and nuts	Apple	Red Delicious	7	Sept-October
67	Fruits and nuts	Apple	Royal Delicious	7	Sept-October
68	Fruits and nuts	Apple	Golden Delicious	3.7	Sept-October
69	Fruits and nuts	Apple	Jonathan	5	October
70	Fruits and nuts	Apple	Rich Red	3.5	August-Sept
71	Fruits and nuts	Apple	Lobo	3.2	Late September
72	Fruits and nuts	Apple	Red Chief	2.0-3.0	Sept-October
73	Fruits and nuts	Apple	Red Free	3.8	Mid-August
74	Fruits and nuts	Apple	Bajo Apple	2.5	Mid July
75	Fruits and nuts	Apple	Fuji	5.0-7.0	October
76	Fruits and nuts	Apple	Mutsu	5.0-7.0	Early October
77	Fruits and nuts	Apple	MM 9	Rootstock	
78	Fruits and nuts	Apple	MM 111	Rootstock	

79	Fruits and nuts	Apple	MM 106	Rootstock	
80	Fruits and nuts	Apple	Shekhaichi	5.0-7.0	Sept-October
81	Fruits and nuts	Apricot	Bajo Khamchung 1	2.5-4.8	Mid May
82	Fruits and nuts	Apricot	Shakapara	3.0-4.0	May
83	Fruits and nuts	Apricot	Bajokham-2	3.0-4.0	July
84	Fruits and nuts	Avocado	Bajo-Gule-1	125 kg/tree	October
85	Fruits and nuts	Avocado	Bajo-Gule-2	53 kg/tree	Sept-October
86	Fruits and nuts	Banana	Jaji	5.0-7.0	Sept-April
87	Fruits and nuts	Banana	Gheukola	5.0-7.0	Sept-April
88	Fruits and nuts	Banana	Chinichampa	3.0-5.0	Sept-April
89	Fruits and nuts	Banana	Samtenling Ngangla 1	3592 hands	
90	Fruits and nuts	Cardamom	Bharlangey	0.25-0.35	October-Nov
91	Fruits and nuts	Cardamom	Golsey	0.25-0.35	Sept- October
92	Fruits and nuts	Cherry	Seneca	0.9-1.0	May
93	Fruits and nuts	Cherry	Royal Ann	0.9-1.0	May
94	Fruits and nuts	Cherry	Jabouney	1.0-1.72	June
95	Fruits and nuts	Cherry	Seokham Drukchu	1.0-1.02	July
96	Fruits and nuts	Dragonfruit	Gewaringpa 1	20 kg/tree	July-October
97	Fruits and nuts	Gooseberry	Bajo Amla	NA	October
98	Fruits and nuts	Grapes	Muscate of Alexandria	3	August
99	Fruits and nuts	Grapes	Perlette	1	June
100	Fruits and nuts	Ground apple	Yacon	6.2kg/plant	Jan-February
101	Fruits and nuts	Guava	Bebsew Shakha	15-20 kg/tree	May-October
102	Fruits and nuts	Guava	Bajo Bebsaw	10-15 kg/tree	May-October
103	Fruits and nuts	Kiwi	Zhimpeykotong Sep	4.0-6.0	October
104	Fruits and nuts	Kiwi	Zhimpeykotong Jangkha	4.0-6.0	Oct-November
105	Fruits and nuts	Kiwi	Zhimpeykotong Phosing	Male plant	Male plant
106	Fruits and nuts	Kiwi	Enza Red	5 to 18 kg/tree	Oct-November
107	Fruits and nuts	Kiwi	Hayward	5 to 18 kg/tree	Oct-November
108	Fruits and nuts	Lime	Bearrs	1.0-2.0	Aug-January
109	Fruits and nuts	Litchi	Bhur Selection 1	9.0-10.0	June-July
110	Fruits and nuts	Litchi	Shahi	10.0-12.0	Late June
111	Fruits and nuts	Litchi	Early Bedana	8.0-9.0	Early June
112	Fruits and nuts	Litchi	Bhur Litchi 1	70 kg/tree	February-May
113	Fruits and nuts	Litchi	Bhur Litchi 2	65 kg/tree	February-May
114	Fruits and nuts	Mandarin/Orange	Dorokha Selection	4.0-5.0	Oct-December
115	Fruits and nuts	Mandarin/Orange	Wengkhar Tshelu 1	35 kg/tree	Mid November
116	Fruits and nuts	Mandarin/Orange	Wengkhar Tshelu 2	27 kg/tree	Mid November
117	Fruits and nuts	Mandarin/Orange	Wengkhar Tselu Drukchu	37 kg/tree	December
118	Fruits and nuts	Mandarin/Orange	Wengkhar Tshelu Ngarm	41 kg/tree	January
119	Fruits and nuts	Mandarin Rootstock	Rangpur Lime	Rootstock	Rootstock

120	Fruits and nuts	Mandarin Rootstock	Wengkhar Tshelu Rato 1	Rootstock	Rootstock
121	Fruits and nuts	Mandarin Rootstock	Carrizo citrange	Rootstock	Rootstock
122	Fruits and nuts	Mandarin Rootstock	Troyer citrange	Rootstock	Rootstock
123	Fruits and nuts	Mandarin Rootstock	Cleopatra mandarin	Rootstock	Rootstock
124	Fruits and nuts	Mango	Chausa	4.0-6.0	August
125	Fruits and nuts	Mango	Bajo Aumchukuli 1	3.0-4.0	July-August
126	Fruits and nuts	Mango	Bajo Aumchukuli 2	12-15 kg/tree	Mid March-August
127	Fruits and nuts	Mango	Bajo Aumchukuli 3	12-15 kg/tree	Late July
128	Fruits and nuts	Mango	Samtenling Amchukuli-1	81.35kg/tree	July
129	Fruits and nuts	Mango	Samtenling Amchukuli-2	69.03kg/tree	July
130	Fruits and nuts	Mango	Samtenling Amchukuli-3	24.96kg/tree	July
131	Fruits and nuts	Mango	Samtenling Amchukuli-4	60.31kg/tree	July
132	Fruits and nuts	Muskmelon	Honey Dew	2.0-4.0	90-110
133	Fruits and nuts	Passion fruit	Local	1.0-2.0	May-June
134	Fruits and nuts	Passion fruit	Summer Queen	16-19 kg/plant	
135	Fruits and nuts	Peach	Bajokham 1	3.0-4.0	Mid May
136	Fruits and nuts	Peach	Nonomiwase	5.9-8.0	June-July
137	Fruits and nuts	Peach	Bajokham 2	2.9-3.7	July
138	Fruits and nuts	Peach	Bathpala Super	4.0-6.0	July-August
139	Fruits and nuts	Pecan nut	Bajo Thasa Taago-1	8 Kg/tree	Oct-November
140	Fruits and nuts	Pecan nut	Bajo Thasa Taago-2	10 kg/tree	Oct-November
141	Fruits and nuts	Pear	Hosui	6.0-7.0	Mid August
142	Fruits and nuts	Pear	Kosui	5.0-6.0	July-Early August
143	Fruits and nuts	Pear	Bajo Lhee 1	2.0-3.0	August
144	Fruits and nuts	Pear	Zhey Lhee	4.8-5.5	Early October
145	Fruits and nuts	Pear	Wengkhar Lhee 1	10	August
146	Fruits and nuts	Pear	Wengkhar Lhee 2	59 kg/tree	August end
147	Fruits and nuts	Pear	Yusipang Lhee-1	39 kg/tree	August
148	Fruits and nuts	Pear	Yusipang Lhee-2	39.05 kg/tree	August
149	Fruits and nuts	Pear	William	35 kg/tree	August
150	Fruits and nuts	Persimmon	Fuyu	3.0-4.0	Mid November
151	Fruits and nuts	Persimmon	Jiro	3.0-4.0	Early October
152	Fruits and nuts	Persimmon	Wengkhar Anday 1	2.0-3.0	Mid-September
153	Fruits and nuts	Plum	Santa Rosa	3.0-5.0	May-June
154	Fruits and nuts	Plum	Oishiwase	5.0-6.0	May-June
155	Fruits and nuts	Plum	Jambay Lhakhang Chuli	4.0-5.0	July-August
156	Fruits and nuts	Plum	Soldum	45 kg/tree	Last week of June
157	Fruits and nuts	Plum	Yusi Prune 1	5.0-6.5	Mid Sept-October
158	Fruits and nuts	Pomegranate	Bedana	2.5-4.0	Late August
159	Fruits and nuts	Pomegranate	Bajo Seindu 1	26.7 kg/tree	April-August

160	Fruits and nuts	Pineapple	Spineless	19 kg/tree	July-August
161	Fruits and nuts	Pineapple	Samtenling kongtsey 1	19.4	August
162	Fruits and nuts	Pineapple	Samtenling kongtsey 2	6.8	June-July
163	Fruits and nuts	Strawberry	Yusi Sagong 1	0.7	May-June
164	Fruits and nuts	Strawberry	Pangtshalu Ngarm	1.37	May
165	Fruits and nuts	Strawberry	Pangtshalu Maap	0.63	June
166	Fruits and nuts	Walnut	Kagzi	0.5-1.5	Sept – October
167	Fruits and nuts	Walnut	Kanthel	1.0-1.5	September
168	Fruits and nuts	Walnut	Yusipang 2	0.5-1.0	September
169	Fruits and nuts	Watermelon	Sugar Baby	15-20	75
170	Fruits and nuts	Watermelon	Bajo Kharimuza 1	24-33	80-120
171	Fruits and nuts	Watermelon	Bajo Kharimuza 2	25-29	80-120
172	Fruits and nuts	Wine grapes	Petit Manseng	2.2 kg/vine	
173	Fruits and nuts	Wine grapes	Chardonnay	1.8 kg/vine	
174	Fruits and nuts	Wine grapes	Sauvignon Blanc	3.7 kg/vine	
175	Fruits and nuts	Wine grapes	Malbec	2.7 kg/vine	
176	Fruits and nuts	Wine grapes	Merlot	2 kg/vine	
177	Fruits and nuts	Wine grapes	Cabernet Sauvignon	2.9 kg/vine	
178	Fruits and nuts	Wine grapes	Cabernet Franc	2.9 kg/vine	
179	Fruits and nuts	Wine grapes	Pinot Noir	2.5 kg/vine	
180	Fruits and nuts	Wine grapes	Syrah	1.7 kg/vine	
181	Vegetable	Asparagus	Merry Washington	1.1-1.5	3 years
182	Vegetable	Asparagus	UC-157	1.0-2.0	2-3 years
183	Vegetable	Adzuki beans	Yusi Adzuki 1	0.6-1.2	100-120
184	Vegetable	Beans	Borloto	2.0-4.0	65-70
185	Vegetable	Beans	Pusa parvati	2.5-3.5	50-60
186	Vegetable	Beans	Top Crop	1.0-2.0	70-85
187	Vegetable	Beans	Rajma	2.5	80-90
188	Vegetable	Beans	Green arrow	2	60
189	Vegetable	Beans	Lingmethang Mung 1	0.3	120-130
190	Vegetable	Beans	Lingmethang Mung 2	0.3	120-130
191	Vegetable	Beans	White No. 1	1.5-2.5	70-80
192	Vegetable	Beans	Selection 9	1.5-3.0	70-80
193	Vegetable	Beans	Wengkhar Semchu 1	3.4	70-80
194	Vegetable	Beans	Bajo Semchum 1-P	7.3	50-55
195	Vegetable	Beetroots	DDR	4.0-5.0	70-80
196	Vegetable	Bottle gourd	Mindapur round	6.0-7.0	85-95
197	Vegetable	Brinjal	Paro Local	1.0-2.0	90-100
198	Vegetable	Brinjal	Big Round	2.0-4.0	75-90
199	Vegetable	Brinjal	Pusa Purple Long	2.0-3.0	90-110
200	Vegetable	Broccoli	Dessico	0.8-1.0	100-110
201	Vegetable	Broccoli	Green Magic	7.5	55 DAS

202	Vegetable	Bulb Onion	Senshu Red	7	120-170
203	Vegetable	Bulb Onion	White Creole	5.0-7.0	120-160
204	Vegetable	Bulb Onion	Bombay Red	4.0-6.0	110-160
205	Vegetable	Bulb Onion	Bajo Gop 1	7.0-8.0	120-140
206	Vegetable	Bulb Onion	Pune Red	4.0-6.0	110-120
207	Vegetable	Bulb Onion	Pink Onion 1358	9.5-10.5	90-120
208	Vegetable	Bunching Onion	No. 21	1.0-3.0	80-90
209	Vegetable	Bunching Onion	No. 22	1.0-3.0	80-90
210	Vegetable	Cabbage	Copenhagen Market	9.0-10.0	75-85
211	Vegetable	Cabbage	Golden Acre	9.0-10.0	75-85
212	Vegetable	Cabbage	Green Coronet	12.0-13.0	80-90
213	Vegetable	Cabbage	Gianty	11.0-12.0	70-80
214	Vegetable	Cabbage	T1-163	10.0-11.0	65-75
215	Vegetable	Cabbage	Bonday Cross	10.0-11.0	90-110
216	Vegetable	Cabbage	Lucky Ball	9.0-10.0	80-100
217	Vegetable	Cabbage	Asha	7.6	70-80
218	Vegetable	Cabbage	Bengal King	11.4	70-80
219	Vegetable	Cabbage	Red Ruby	22	90-100
220	Vegetable	Cabbage	Red Jewel	12	103-132
221	Vegetable	Cabbage	Alina	16	75-85
222	Vegetable	Capsicum	California Wonder	4.0-5.0	75-80
223	Vegetable	Chilli	Sha Ema	15.0-20.0	90-100
224	Vegetable	Chilli	Super Solo	19	90-100
225	Vegetable	Chilli	Yangtse Ema	4.0-6.0	90-100
226	Vegetable	Chilli	Indian Chilli		100-120
227	Vegetable	Chilli	Sitara Gold	8.7-10.7	65-70
228	Vegetable	Chilli	HPH 1069	8.2-10.2	65-70
229	Vegetable	Chilli	Mongar Local	6	75 DAT
230	Vegetable	Chilli	AVPP 1337	4.2	75 DAT
231	Vegetable	Carrot	Early Nantes	4.0-6.0	80-90
232	Vegetable	Carrot	Nisa	4.0-6.0	90-100
233	Vegetable	Carrot	Wengkhar Lhaphu Maap	14	105
234	Vegetable	Carrot	New Khuruda	8.0-9.0	100-110
235	Vegetable	Carrot	All Seasons Cross	8.9-10.0	110-120
236	Vegetable	Cauliflower	White Top	10.0-15.0	100
237	Vegetable	Cauliflower	White Summer	10.0-12.0	90-100
238	Vegetable	Cauliflower	Wengkhar Metokopi 1	7.0-8.0	90
239	Vegetable	Cauliflower	Wengkhar Metokopi 2	10.0-12.0	120
240	Vegetable	Cauliflower	White Express 50	3.3	90
241	Vegetable	Cauliflower	Pragati 40	2.5	90
242	Vegetable	Cauliflower	Suhasini	6.0-8.0	80 DAT
243	Vegetable	Cauliflower	Candid Charm	6.0-8.0	140-150

244	Vegetable	Cauliflower	Monsoon Queen	6.5	53 DAT
245	Vegetable	Cauliflower	Valentena (colored cauliflower)	6.8	90-100
246	Vegetable	Cauliflower	Carotena (colored cauliflower)	6.2	70-90
247	Vegetable	Celery	Cornel	5.0-6.0	120-160
248	Vegetable	Chinese Cabbage	Kyoto 1	12.0-16.0	60-85
249	Vegetable	Cucumber	Shabi Genchu	1.2-2.0	70-80
250	Vegetable	Cucumber	Bajo Genchu 1	2.0-4.0	70-85
251	Vegetable	Cucumber	Santon No 1	2.0-4.0	70-80
252	Vegetable	Coriander	Local	.04-0.6	80-90
253	Vegetable	Garlic	Local Selection	4.0-6.0	230-250
254	Vegetable	Japanese Green	Taisai	3.0-4.0	40-50
255	Vegetable	Japanese Green	Mibuna	3.0-4.0	50-60
256	Vegetable	Lady Finger	Kranti	3.0-5.0	70-80
257	Vegetable	Lettuce	Great Lake	3.0-4.0	70-80
258	Vegetable	Lettuce	Hogay Petshey Leedo	11.84	90-100
259	Vegetable	Lettuce	Hogay Petshey Thigthra	14.8	90-100
260	Vegetable	Lettuce	Hogay Petshey Hyem	7.2	90-100
261	Vegetable	Lettuce	Hogay Petshey Oro	6.8	90-100
262	Vegetable	Mushroom	A11	0.67 kg/bag	58 DAI
263	Vegetable	Mushroom	Hungarian Oyster	0.62 kg/bag	61 DAI
264	Vegetable	Mushroom	HOY	0.69 kg/bag	56 DAI
265	Vegetable	Mushroom	Oyster Nepal	0.78 kg/bag	56 DAI
266	Vegetable	Mushroom	PBN	0.71 kg/bag	56 DAI
267	Vegetable	Mustard Green	Him Beauty	2.5-4.0	50-60
268	Vegetable	Mustard Green	Takana Red	2.0-3.0	50-60
269	Vegetable	Mustard Green	Taisai	2.0-3.0	60-70
270	Vegetable	Mustard Green	Neguna	2.0-3.5	60-70
271	Vegetable	Mustard Green	Wengkhar Petshey 1	3.5-4.0	100-120
272	Vegetable	Mustard Green	Wengkhar Petshey 2	3.5-4.0	100-120
273	Vegetable	Parsley	Paramount	2.5-3.5	130-160
274	Vegetable	Pea	Arkel	1.0-2.0	65-75
275	Vegetable	Pea	Usui	2.0-3.0	90-100
276	Vegetable	Pea	Mr Big	3.0-3.5	90-100
277	Vegetable	Potato	Desiree	15.0-18.0	90
278	Vegetable	Potato	Khangma Kewa Kaap	16.0-20.0	100-105
279	Vegetable	Potato	Nasephey Kewa Kaap	39-45	160-180
280	Vegetable	Potato	Yusi Maap	11.6-17.2	120-140
281	Vegetable	Potato	Yusi Maap 2	8.5-9.5	100-120
282	Vegetable	Potato	CIP 398180.292	12	120-140
283	Vegetable	Pumpkin	Ramthang Brumsha	2.0-4.0	100-140
284	Vegetable	Pumpkin	Tetsu Kabuta	2.0-3.0	90-100
285	Vegetable	Pumpkin	Summer Squash	1.0-2.0	90-100

286	Vegetable	Pumpkin	Wengkhar Kakur	1.0-2.0	90-100
287	Vegetable	Radish	Minowase	8.0-10.0	50-80
288	Vegetable	Radish	Spring Tokinashi	9.0-10.0	50-60
289	Vegetable	Radish	Bajo Laphu 1	12.0-20.0	45
290	Vegetable	Radish	35 days	9.0-10.0	35
291	Vegetable	Radish	YR White Spring	7.0-10.0	50-65
292	Vegetable	Radish	Bajo Laphu 2	21	60-70
293	Vegetable	Radish	Bajo Laphu 3	24	60-70
294	Vegetable	Radish	Bajo Laphu 4	22	60-70
295	Vegetable	Spinach	All Green	4.0-10.0	50 -60
296	Vegetable	Spinach	Leaf Beet	4.0-10.0	50-70
297	Vegetable	Summer Squash	Zucchini	6.0-8.0	60-65
298	Vegetable	Summer Squash	Bajo Yellow Zucchini	5.4-6.0	55-60
299	Vegetable	Sweet Potato	Bajo Kewa Ngyam 1	6.0-7.0	100-120
300	Vegetable	Sweet Potato	Bajo Kewa Ngyam 2	8.0-9.0	100-120
301	Vegetable	Sweet Potato	Yusi Kewa Ngyam 1	13	130-150
302	Vegetable	Tomato	Roma	4.0-6.0	90-150
303	Vegetable	Tomato	Nozomi	4.5-6.0	90-100
304	Vegetable	Tomato	Cherry Tomato	8.0-12.0	60-70
305	Vegetable	Tomato	Bajo Lambenda 1	8-12.0	80-100
306	Vegetable	Tomato	Cosmic	25.0-35.0	140
307	Vegetable	Tomato	Garv	30.0-35.0	75 DAT
308	Vegetable	Tomato	Bajo Lambenda 2	10-13.3	90-110
309	Vegetable	Tomato	Bajo Lambenda 3	8.2-11.6	90-110
310	Vegetable	Tomato	Wengkhar Lambenda 1	10.0-14.0	120-150
311	Vegetable	Tomato	AVTO 0301	16.9	75 DAT
312	Vegetable	Tomato	AVTO 1914	14	80 DAT
313	Vegetable	Tomato	AVTO 1954	29	80-90 DAT
314	Vegetable	Tomato	AVTO 1907	28	80-90 DAT
315	Vegetable	Tomato	AVTO 1702	28	80-90 DAT
316	Vegetable	Tomato	AVTO 1712	14-20	60-98 DAT
317	Vegetable	Turnip	PTWG	8.0-12.0	60-70
318	Vegetable	Pak Choi	Tasty Green	11	30-40
319	Plantation crop	Tea	Sam Ja 1	0.54	March-Oct
320	Plantation crop	Tea	Sam Ja 2	0.58	March-Oct
321	Plantation crop	Coffee	Samtenling Arabica 1	1.5	Oct.-Nov.
322	Plantation crop	Coffee	Samtenling Robusta 1	2.1	Jan-Feb.
323	Plantation crop	Betel Leaf	Bangla	2 - 2.3	180-210 DAT
324	Plantation crop	Betel Leaf	Kali Bangla	2 - 2.3	180-210 DAT
325	Spices	Black pepper	BP_LA-1	0.342	NA
326	Spices	Ginger	ZI1906	2.2 - 2.6	8 - 10 months
327	Spices	Ginger	ZI1921	1.8 - 3.9	8 - 10 months

328	Spices	Turmeric	T20A1	2.5 - 6.5	8 - 10 months
329	Spices	Turmeric	T20A2	3.2 - 7.0	8 - 10 months
330	Spices	Turmeric	T20A3	2.5 - 6.0	8 - 10 months
331	Herbs	Dill	Goldkrone	1.28	75-80
	Commodity	Variety	Scientific name	Yield Potential DM (t/ac)	Maturity (DAS)
1	Fodder	Paspalum Atratum Var.CIAT 26986	<i>Paspalum atratum</i>	2.0-3	60-90 days
2	Fodder	Palisade Grass	<i>Brachiaria brizantha</i>	3.2-3.6	60-90 days
3	Fodder	Lucerne Var.Eureka	<i>Medicago sativa</i>	1.6-2.5	60 days
4	Fodder	Swede Var.Ostega	<i>Brassica napus</i>	2.0-2.5	110- 130 days
5	Fodder	Oat (FOB)	<i>Avena sativa</i>	2.0-3.0	45-60 days
6	Fodder	Oat (Naked)	<i>Avena sativa</i>	2.0-3.0	45-60 days
7	Fodder	Oat (Sampede)	<i>Avena sativa</i>	2.2-4.0	45- 60 days
8	Fodder	Fodder Beet (Alba)	<i>Beta vulgaris</i>	1.5-3.0	110-130 days
9	Fodder	Gautemala Grass	<i>Tripsacum laxum</i>	1.2-2.4	60-90 days
10	Fodder	White Clover Var.Ladino	<i>Trifolium repens</i>	3.2-4.4	1 yr (Perennial)
11	Fodder	Italian Rye grass Var. Lipo	<i>Lolium multiflorum</i>	1.2-2.2	60-90 days
12	Fodder	Cocks foot.,Var Amba	<i>Dactylis glomerata</i>	0.8-1.2	60-90days
13	Fodder	Tall Fescue Var.Barcel	<i>Festuca arundi</i>	1.5-3.0	1 yr (Perennial)
14	Fodder	Willow	<i>Salix babylonica</i>	0.8-2.2	3 yr (Fodder tree)
15	Fodder	Molases grass	<i>Melinis minutiflora</i>	1.6-2.4	60-90 days
16	Fodder	Ruzi grass	<i>Brachiaria ruziziensis</i>	2.8-3.2	60-90 dyas
17	Fodder	Sugarcane	<i>Saccharum officinalis</i>	16.0-20.0	1 yr (Annual)
18	Fodder	Fig	<i>Ficus auriculata</i>	3.0-3.5	2-3 yrs (Fodder tree)
19	Fodder	Fodder peanut	<i>Arachis pintoii</i>	1.1-2.0	60 -90 days
20	Fodder	Stylo Var. CIAT 184	<i>Stylosanthes guianensis</i>	4.0-12.0	60-90 days
21	Fodder	Kikuyu grass	<i>Pennisetum clandestinum</i>	4.0-6.0	60-90 days
22	Fodder	Napier grass	<i>Pennisetum purpureum</i>	4.0-6.0	60-90 days
23	Fodder	Greenleaf desomodium	<i>Desmodium intortum</i>	2.0-2.5	1 yr (Perennial)
24	Fodder	Gamba grass	<i>Andropogon gayanus</i>	2.0 -3.0	60 - 90 days
25	Fodder	Guinea grass	<i>Panicum maximum</i>	2.4 -3.2	60 - 90 days
26	Fodder	Paspalum	<i>Paspalum dilatatum</i>	2.0 - 3.0	60 - 90 days
27	Fodder	Setaria var. Splenda	<i>Setaria sphacelata</i>	8.0 - 8.5	60 - 90 days
28	Fodder	Hairy vetch	<i>Vicia villosa</i>	1.0	50 - 60 days
29	Fodder	Silver leaf desmodium	<i>Desmodium uncinatum</i>	1.2 - 2.0	
30	Fodder	Centro	<i>Centrosema pubescens</i>	2.0	
31	Fodder	Bhutan Oat 1	<i>Avena sativa</i>	1.6 - 3.7	50 - 60 days

Annexure VII: List of forestry tree species available in Bhutan

SN	NAME OF THE SPECIES		SN	NAME OF THE SPECIES	
1	<i>Abies</i>	<i>densa</i>	43	<i>Anthocephalus</i>	<i>cadamba</i>
2	<i>Acacia</i>	<i>auriculiformis</i>	44	<i>Aphanomixis</i>	<i>polystachya</i>
3	<i>Acacia</i>	<i>catechu</i>	45	<i>Aporosa</i>	<i>octandra</i>
4	<i>Acacia</i>	<i>lenticularis</i>	46	<i>Aquilaria</i>	<i>malaccensis</i>
5	<i>Acacia</i>	<i>mearnsii</i>	47	<i>Archidendron</i>	<i>monadelpham</i>
6	<i>Acacia</i>	<i>decurrens</i>	48	<i>Artocarpus</i>	<i>chama</i>
7	<i>Acacia</i>	<i>farnesiana</i>	49	<i>Artocarpus</i>	<i>heterophyllus</i>
8	<i>Acacia</i>	<i>catechu</i>	50	<i>Artocarpus</i>	<i>hirsuta</i>
9	<i>Acer</i>	<i>campbellii</i>	51	<i>Artocarpus</i>	<i>lacucha</i>
10	<i>Acer</i>	<i>laevigatum</i>	52	<i>Azadirachta</i>	<i>indica</i>
11	<i>Acrocarpus</i>	<i>fraxinifolius</i>	53	<i>Baccaurea</i>	<i>ramiflora</i>
12	<i>Actinidiaceae</i>	<i>callosa</i>	54	<i>Bambosa</i>	<i>tulda</i>
13	<i>Actinidiaceae</i>	<i>strigosa</i>	55	<i>Bambusa</i>	<i>balcooa</i>
14	<i>Actinodaphne</i>	<i>obovata</i>	56	<i>Bauhinia</i>	<i>purpurea</i>
15	<i>Actinodaphne</i>	<i>sikkimensis</i>	57	<i>Bauhinia</i>	<i>variegata</i>
16	<i>Adenanthera</i>	<i>pavonina</i>	58	<i>Bauhinia</i>	<i>malabarica</i>
17	<i>Adina</i>	<i>cordifolia</i>	59	<i>Beilschmiedia</i>	<i>dalzellii</i>
18	<i>Aesandra</i>	<i>butyracea</i>	60	<i>Beilschmiedia</i>	<i>gammieana</i>
19	<i>Aesculus</i>	<i>assamica</i>	61	<i>Beilschmiedia</i>	<i>roxburghiana</i>
20	<i>Ailanthus</i>	<i>excelsa</i>	62	<i>Benthamidia</i>	<i>capitata</i>
21	<i>Ailanthus</i>	<i>grandis</i>	63	<i>Betula</i>	<i>alnoides</i>
22	<i>Ailanthus</i>	<i>integrifolia</i>	64	<i>Betula</i>	<i>utilis</i>
23	<i>Alangium</i>	<i>alpinum</i>	65	<i>Bischofia</i>	<i>javanica</i>
24	<i>Alangium</i>	<i>chinense</i>	66	<i>Boehmeria</i>	<i>rugulosa</i>
25	<i>Albizia</i>	<i>lebbeck</i>	67	<i>Bombax</i>	<i>ceiba</i>
26	<i>Albizia</i>	<i>falcataria</i>	68	<i>Brassaiopsis</i>	<i>hainla</i>
27	<i>Albizia</i>	<i>julibrissin</i>	69	<i>Brassaiopsis</i>	<i>hispida</i>
28	<i>Albizia</i>	<i>odoratissima</i>	70	<i>Brassaiopsis</i>	<i>mitis</i>
29	<i>Albizia</i>	<i>procera</i>	71	<i>Bridelia</i>	<i>retusa</i>
30	<i>Albizia</i>	<i>lucidior</i>	72	<i>Bridelia</i>	<i>tomentosa</i>
31	<i>Albizia</i>	<i>gamblei</i>	73	<i>Bridelia</i>	<i>pubescens</i>
32	<i>Albizia</i>	<i>sherriiffii</i>	74	<i>Calamus</i>	<i>acanthospathus</i>
33	<i>Alcimandra</i>	<i>cathcartii</i>	75	<i>Calamus</i>	<i>erectus</i>
34	<i>Alnus</i>	<i>nepalensis</i>	76	<i>Calamus</i>	<i>tenuis</i>
35	<i>Alseodaphne</i>	<i>owdenii</i>	77	<i>Callicarpa</i>	<i>vestita</i>
36	<i>Alstonia</i>	<i>scholaris</i>	78	<i>Callicarpa</i>	<i>macrophylla</i>
37	<i>Alstonia</i>	<i>scholaris</i>	79	<i>Callicarpa</i>	<i>longiflora</i>
38	<i>Altingia</i>	<i>excelsa</i>	80	<i>Callicarpa</i>	<i>arborea</i>
39	<i>Amoora</i>	<i>rohitooca</i>	81	<i>Calophyllum</i>	<i>polyanthum</i>
40	<i>Amoora</i>	<i>wallichii</i>	82	<i>Camellia</i>	<i>kissii</i>
41	<i>Annona</i>	<i>reticulata</i>	83	<i>Camellia</i>	<i>sinensis</i>
42	<i>Anogeissus</i>	<i>latifolius</i>	84	<i>Canarium</i>	<i>sikkimense</i>

SN	NAME OF THE SPECIES		SN	NAME OF THE SPECIES	
85	<i>Carpinus</i>	<i>viminea</i>	130	<i>Daphniphyllum</i>	<i>chartaceum</i>
86	<i>Carpinus</i>	<i>faginea</i>	131	<i>Daphniphyllum</i>	<i>himalense</i>
87	<i>Caryota</i>	<i>urens</i>	132	<i>Delonix</i>	<i>regia</i>
88	<i>Cassia</i>	<i>fistula</i>	133	<i>Dendrocalamus</i>	<i>hamiltonii</i>
89	<i>Cassia</i>	<i>siamea</i>	134	<i>Dendrocalamus</i>	<i>nutans</i>
90	<i>Castanopsis</i>	<i>hystrix</i>	135	<i>Dendrocalamus</i>	<i>strictus</i>
91	<i>Castanopsis</i>	<i>indica</i>	136	<i>Dendrocnide</i>	<i>sinuata</i>
92	<i>Castanopsis</i>	<i>lanceifolia</i>	137	<i>Derbregeasia</i>	<i>wallichiana</i>
93	<i>Castanopsis</i>	<i>tribuloides</i>	138	<i>Desmodium</i>	<i>oojeinense</i>
94	<i>Catunaregam</i>	<i>logispina</i>	139	<i>Dillenia</i>	<i>indica</i>
95	<i>Cedrela</i>	<i>toona</i>	140	<i>Dillenia</i>	<i>pentagyna</i>
96	<i>Celtis</i>	<i>australis</i>	141	<i>Diospyros</i>	<i>lanceifolia</i>
97	<i>Cephalostachyum</i>	<i>fuchsianum</i>	142	<i>Diploknema</i>	<i>butyracea</i>
98	<i>Chimonobambusa</i>	<i>callosa</i>	143	<i>Dipterocarpus</i>	<i>macrocarpus</i>
99	<i>Choerospondias</i>	<i>axillaris</i>	144	<i>Dodecadenia</i>	<i>grandiflora</i>
100	<i>Chukrasia</i>	<i>tabularis</i>	145	<i>Drepanostachyum</i>	<i>intermedium</i>
101	<i>Cinnadenia</i>	<i>paniculata</i>	146	<i>Drimycarpus</i>	<i>racemosus</i>
102	<i>Cinnamomum</i>	<i>bejolghota</i>	147	<i>Drypetes</i>	<i>indica</i>
103	<i>Cinnamomum</i>	<i>glaucescens</i>	148	<i>Drypetes</i>	<i>assamica</i>
104	<i>Cinnamomum</i>	<i>impressinervium</i>	149	<i>Duabanga</i>	<i>grandiflora</i>
105	<i>Cinnamomum</i>	<i>jaylanicum</i>	150	<i>Echinocarpus</i>	<i>decicarpus</i>
106	<i>Cinnamomum</i>	<i>tamala</i>	151	<i>Ehretia</i>	<i>laevis</i>
107	<i>Cladrastis</i>	<i>sinensis</i>	152	<i>Ehretia</i>	<i>wallichiana</i>
108	<i>Clerodendium</i>	<i>colebrookeanum</i>	153	<i>Ehretia</i>	<i>wallichiana</i>
109	<i>Clerodendium</i>	<i>serratum</i>	154	<i>Ehretia</i>	<i>macrophylla</i>
110	<i>Cocculus</i>	<i>laurifolius</i>	155	<i>Elaeocarpus</i>	<i>ganitrus</i>
111	<i>Cordia</i>	<i>grandis</i>	156	<i>Elaeocarpus</i>	<i>sikkimensis</i>
112	<i>Cordia</i>	<i>obliqua</i>	157	<i>Elaeocarpus</i>	<i>sphaericus</i>
113	<i>Coriaria</i>	<i>napalensis</i>	158	<i>Elaeocarpus</i>	<i>varuna</i>
114	<i>Corylopsis</i>	<i>himalayana</i>	159	<i>Engelhardtia</i>	<i>spicata</i>
115	<i>Corylus</i>	<i>ferox</i>	160	<i>Enkianthus</i>	<i>deflexus</i>
116	<i>Crateva</i>	<i>religiosa</i>	161	<i>Eriobotrya</i>	<i>petiolata</i>
117	<i>Croton</i>	<i>himalaicus</i>	162	<i>Eriobotrya</i>	<i>bengalensis</i>
118	<i>Croton</i>	<i>tiglim</i>	163	<i>Erycibe</i>	<i>laurifolia</i>
119	<i>Croton</i>	<i>roxburghii</i>	164	<i>Erythrina</i>	<i>indica</i>
120	<i>Croton</i>	<i>joufra</i>	165	<i>Erythrina</i>	<i>arborescens</i>
121	<i>Croton</i>	<i>caudatus</i>	166	<i>Erythrina</i>	<i>stricta</i>
122	<i>Cupressus</i>	<i>corneyana</i>	167	<i>Erythrina</i>	<i>suberosa</i>
123	<i>Cupressus</i>	<i>cashmeriana</i>	168	<i>Euonymus</i>	<i>tingens</i>
124	<i>Cyathea</i>	<i>spinulosa</i>	169	<i>Euptelea</i>	<i>pleiosperma</i>
125	<i>Cycus</i>	<i>pectinata</i>	170	<i>Eurya</i>	<i>cavinervis</i>
126	<i>Dalbergia</i>	<i>sericea</i>	171	<i>Eurya</i>	<i>acuminata</i>
127	<i>Dalbergia</i>	<i>sissoo</i>	172	<i>Eurya</i>	<i>cerasifolia</i>
128	<i>Dalbergia</i>	<i>latifolia</i>	173	<i>Evodia</i>	<i>fraxinifolius</i>
129	<i>Dalbergia</i>	<i>rimosa</i>	174	<i>Exbucklandia</i>	<i>populnea</i>

SN	NAME OF THE SPECIES		SN	NAME OF THE SPECIES	
175	<i>Fagraea</i>	<i>obovata</i>	220	<i>Hovenia</i>	<i>acerba</i>
176	<i>Fargesia</i>	<i>bhutanensis</i>	221	<i>Hovenia</i>	<i>dulcis</i>
177	<i>Ficus</i>	<i>roxburghii</i>	222	<i>Hymenodictyon</i>	<i>excelsum</i>
178	<i>Ficus</i>	<i>auriculata</i>	223	<i>Hyptianthera</i>	<i>stricta</i>
179	<i>Ficus</i>	<i>glaberrima</i>	224	<i>Illicium</i>	<i>griffithii</i>
180	<i>Ficus</i>	<i>semicordata</i>	225	<i>Itea</i>	<i>microphylla</i>
181	<i>Ficus</i>	<i>hispida</i>	226	<i>Jacaranda</i>	<i>mimosifolia</i>
182	<i>Ficus</i>	<i>lacor</i>	227	<i>Jambosa</i>	<i>formosa</i>
183	<i>Ficus</i>	<i>neriifolia</i>	228	<i>Juglans</i>	<i>regia</i>
184	<i>Ficus</i>	<i>subincisa</i>	229	<i>Juniperus</i>	<i>pseudosabina</i>
185	<i>Ficus</i>	<i>conglobata</i>	230	<i>Juniperus</i>	<i>recurva</i>
186	<i>Ficus</i>	<i>cyrtophylla</i>	231	<i>Juniperus</i>	<i>squamata</i>
187	<i>Ficus</i>	<i>oligodon</i>	232	<i>Kydia</i>	<i>calycina</i>
188	<i>Ficus</i>	<i>rumphii</i>	233	<i>Lagerstroemia</i>	<i>hirsuta</i>
189	<i>Ficus</i>	<i>religiosa</i>	234	<i>Lagerstroemia</i>	<i>parviflora</i>
190	<i>Ficus</i>	<i>elastica</i>	235	<i>Larix</i>	<i>griffithiana</i>
191	<i>Ficus</i>	<i>concinna</i>	236	<i>Leucaena</i>	<i>leucocephala</i>
192	<i>Fraxinus</i>	<i>paxiana</i>	237	<i>Leucosceptrum</i>	<i>canum</i>
193	<i>Gamblea</i>	<i>ciliata</i>	238	<i>Ligustrum</i>	<i>confusum</i>
194	<i>Garcinia</i>	<i>stipulata</i>	239	<i>Ligustrum</i>	<i>compactum</i>
195	<i>Garcinia</i>	<i>sopsopia</i>	240	<i>Lindera</i>	<i>pulcherrima</i>
196	<i>Garcinia</i>	<i>xanthochymus</i>	241	<i>Lindera</i>	<i>heterophylla</i>
197	<i>Garuga</i>	<i>pinnata</i>	242	<i>Lindera</i>	<i>neesiana</i>
198	<i>Gironniera</i>	<i>cuspidata</i>	243	<i>Lindera</i>	<i>bootanica</i>
199	<i>Gliricidia</i>	<i>sepium</i>	244	<i>Lindera</i>	<i>assamica</i>
200	<i>Glochidion</i>	<i>assamicum</i>	245	<i>Lithocarpus</i>	<i>dealbatus</i>
201	<i>Glochidion</i>	<i>bhutanicum</i>	246	<i>Lithocarpus</i>	<i>elegans</i>
202	<i>Glochidion</i>	<i>thomsonii</i>	247	<i>Lithocarpus</i>	<i>fenestratus</i>
203	<i>Glochidion</i>	<i>oblatum</i>	248	<i>Lithocarpus</i>	<i>pachyphyllus</i>
204	<i>Glochidion</i>	<i>velutinum</i>	249	<i>Lithocarpus</i>	<i>listeri</i>
205	<i>Glochidion</i>	<i>nubigenum</i>	250	<i>Litsea</i>	<i>hookeri</i>
206	<i>Glochidion</i>	<i>acuminatum</i>	251	<i>Litsea</i>	<i>monopetala</i>
207	<i>Glochidion</i>	<i>sphaerogynum</i>	252	<i>Litsea</i>	<i>sericea</i>
208	<i>Gmelina</i>	<i>arborea</i>	253	<i>Litsea</i>	<i>cubeba</i>
209	<i>Gmelina</i>	<i>arborea</i>	254	<i>Litsea</i>	<i>laeta</i>
210	<i>Grevillea</i>	<i>robusta</i>	255	<i>Litsea</i>	<i>elongata</i>
211	<i>Grewia</i>	<i>asiatica</i>	256	<i>Litsea</i>	<i>glutinosa</i>
212	<i>Guadua</i>	<i>angustifolia</i>	257	<i>Litsea</i>	<i>panamanja</i>
213	<i>Gynocardia</i>	<i>odorata</i>	258	<i>Lyonia</i>	<i>ovalifolia</i>
214	<i>Helicia</i>	<i>nilagirica</i>	259	<i>Lyonia</i>	<i>villosa</i>
215	<i>Heliciopsis</i>	<i>terminalis</i>	260	<i>Macaranga</i>	<i>denticulata</i>
216	<i>Heteropanax</i>	<i>fragrans</i>	261	<i>Macaranga</i>	<i>pustulata</i>
217	<i>Holarrhena</i>	<i>pubescens</i>	262	<i>Macropanax</i>	<i>undulatus</i>
218	<i>Holoptelia</i>	<i>integrifolia</i>	263	<i>Magnolia</i>	<i>campbellii</i>
219	<i>Homonoia</i>	<i>riparia</i>	264	<i>Magnolia</i>	<i>globosa</i>

SN	NAME OF THE SPECIES		SN	NAME OF THE SPECIES	
265	<i>Mallotus</i>	<i>philippinensis</i>	310	<i>Phoebe</i>	<i>goalpensis</i>
266	<i>Mallotus</i>	<i>tetracoccus</i>	311	<i>Phoenix</i>	<i>rupicola</i>
267	<i>Mallotus</i>	<i>nepalensis</i>	312	<i>Phyllanthus</i>	<i>emblica</i>
268	<i>Malus</i>	<i>baccata</i>	313	<i>Picea</i>	<i>brachytyla</i>
269	<i>Mangifera</i>	<i>indica</i>	314	<i>Picea</i>	<i>spinulosa</i>
270	<i>Mangifera</i>	<i>sylvatica</i>	315	<i>Pieris</i>	<i>formosa</i>
271	<i>Melia</i>	<i>azadarach</i>	316	<i>Pinus</i>	<i>bhutanica</i>
272	<i>Mesua</i>	<i>ferrea</i>	317	<i>Pinus</i>	<i>roxburghii</i>
273	<i>Meyna</i>	<i>spinosa</i>	318	<i>Pinus</i>	<i>wallichiana</i>
274	<i>Michelia</i>	<i>cathcartii</i>	319	<i>Pithecellobium</i>	<i>dulce</i>
275	<i>Michelia</i>	<i>champaca</i>	320	<i>Plectocomia</i>	<i>himalayana</i>
276	<i>Michelia</i>	<i>doltsopa</i>	321	<i>Plumeria</i>	<i>rubra</i>
277	<i>Michelia</i>	<i>kisopa</i>	322	<i>Polyalthia</i>	<i>simiarum</i>
278	<i>Michelia</i>	<i>velutina</i>	323	<i>Populus</i>	<i>rotundifolia</i>
279	<i>Mimusops</i>	<i>elengi</i>	324	<i>Premna</i>	<i>bracteata</i>
280	<i>Mitrephora</i>	<i>harai</i>	325	<i>Premna</i>	<i>bengalensis</i>
281	<i>Morinda</i>	<i>angustifolia</i>	326	<i>Prunus</i>	<i>carmesina</i>
282	<i>Morus</i>	<i>macroura</i>	327	<i>Prunus</i>	<i>cerasoides</i>
283	<i>Morus</i>	<i>australis</i>	328	<i>Prunus</i>	<i>napaulensis</i>
284	<i>Myrica</i>	<i>esculenta</i>	329	<i>Pseudostachyum</i>	<i>polymorphum</i>
285	<i>Neolamarckia</i>	<i>cadamba</i>	330	<i>Pterocarpus</i>	<i>Santalinus</i>
286	<i>Neolitsea</i>	<i>foliosa</i>	331	<i>Pterospermum</i>	<i>acerifolium</i>
287	<i>Neolitsea</i>	<i>cuipala</i>	332	<i>Pterygota</i>	<i>alata</i>
288	<i>Neomicrocalamus</i>	<i>ringshu</i>	333	<i>Pyrularia</i>	<i>edulis</i>
289	<i>Neonauclea</i>	<i>griffithii</i>	334	<i>Pyrus</i>	<i>pashia</i>
290	<i>Nyctanthes</i>	<i>arborescens</i>	335	<i>Quercus</i>	<i>glauca</i>
291	<i>Nyssa</i>	<i>javanica</i>	336	<i>Quercus</i>	<i>lamellosa</i>
292	<i>Oroxylum</i>	<i>indicum</i>	337	<i>Quercus</i>	<i>lanata</i>
293	<i>Osmanthus</i>	<i>fragrans</i>	338	<i>Quercus</i>	<i>griffithii</i>
294	<i>Osmanthus</i>	<i>suavis</i>	339	<i>Quercus</i>	<i>semicarpifolia</i>
295	<i>Ostodes</i>	<i>paniculata</i>	340	<i>Quercus</i>	<i>thomsoniana</i>
296	<i>Pandanus</i>	<i>nepalensis</i>	341	<i>Quercus</i>	<i>oxyodon</i>
297	<i>Pandanus</i>	<i>sikkimensis</i>	342	<i>Quercus</i>	<i>semiserrata</i>
298	<i>Parasassafras</i>	<i>confertiflora</i>	343	<i>Quercus</i>	<i>acutissima</i>
299	<i>Peltophorum</i>	<i>pterocarpum</i>	344	<i>Quercus</i>	<i>senescens</i>
300	<i>Pentapanax</i>	<i>racemosus</i>	345	<i>Quercus</i>	<i>rubescens</i>
301	<i>Persea</i>	<i>Clarkeana</i>	346	<i>Rhododendron</i>	<i>barbetum</i>
302	<i>Persea</i>	<i>fructifera</i>	347	<i>Rhododendron</i>	<i>arborescens</i>
303	<i>Persea</i>	<i>odoratissima</i>	348	<i>Rhododendron</i>	<i>anthopogon</i>
304	<i>Persea</i>	<i>bootanica</i>	349	<i>Rhododendron</i>	<i>falconeri</i>
305	<i>Persea</i>	<i>duthiei</i>	350	<i>Rhododendron</i>	<i>hodgsonii</i>
306	<i>Persea</i>	<i>glaucescens</i>	351	<i>Rhododendron</i>	<i>kendrickii</i>
307	<i>Phoebe</i>	<i>attenuata</i>	352	<i>Rhododendron</i>	<i>kesangiae</i>
308	<i>Phoebe</i>	<i>hainesiana</i>	353	<i>Rhododendron</i>	<i>lepidotum</i>
309	<i>Phoebe</i>	<i>lanceolata</i>	354	<i>Rhododendron</i>	<i>thomsonii</i>

SN	NAME OF THE SPECIES		SN	NAME OF THE SPECIES	
355	<i>Rhododendron</i>	<i>campanulatum</i>	400	<i>Spondias</i>	<i>mangifera</i>
356	<i>Rhododendron</i>	<i>griffithianum</i>	401	<i>Spondias</i>	<i>pinnata</i>
357	<i>Rhododendron</i>	<i>neriiflorum</i>	402	<i>Sterculia</i>	<i>alata</i>
358	<i>Rhododendron</i>	<i>primulaeflorum</i>	403	<i>Sterculia</i>	<i>villosa</i>
359	<i>Rhododendron</i>	<i>succothii</i>	404	<i>Stereospermum</i>	<i>acerifolium</i>
360	<i>Rhus</i>	<i>chinensis</i>	405	<i>Stereospermum</i>	<i>personatum</i>
361	<i>Rhus</i>	<i>hookeri</i>	406	<i>Streblus</i>	<i>asper</i>
362	<i>Rhus</i>	<i>paniculata</i>	407	<i>Styrax</i>	<i>serrulatus</i>
363	<i>Rhus</i>	<i>succedanea</i>	408	<i>Styrax</i>	<i>grandiflora</i>
364	<i>Robinia</i>	<i>pseudoacacia</i>	409	<i>Symplocos</i>	<i>glomerata</i>
365	<i>Salix</i>	<i>babylonica</i>	410	<i>Symplocos</i>	<i>lucida</i>
366	<i>Salix</i>	<i>salwinensis</i>	411	<i>Symplocos</i>	<i>paniculata</i>
367	<i>Salix</i>	<i>myrtilleacea</i>	412	<i>Symplocos</i>	<i>spicata</i>
368	<i>Salix</i>	<i>obscura</i>	413	<i>Symplocos</i>	<i>lucida</i>
369	<i>Salix</i>	<i>wallichiana</i>	414	<i>Symplocos</i>	<i>cochinchinensis</i>
370	<i>Salix</i>	<i>stomatophora</i>	415	<i>Symplocos</i>	<i>ramosissima</i>
371	<i>Salix</i>	<i>excelsa</i>	416	<i>Symplocos</i>	<i>dryophila</i>
372	<i>Salix</i>	<i>daltoniana</i>	417	<i>Symplocos</i>	<i>sumuntia</i>
373	<i>Salix</i>	<i>longiflora</i>	418	<i>Symplocos</i>	<i>pyrifolia</i>
374	<i>Salix</i>	<i>oxycarpa</i>	419	<i>Syzygium</i>	<i>formosum</i>
375	<i>Samanea</i>	<i>saman</i>	420	<i>Syzygium</i>	<i>claviflorum</i>
376	<i>Santalum</i>	<i>album</i>	421	<i>Syzygium</i>	<i>cumini</i>
377	<i>Sapindus</i>	<i>rarak</i>	422	<i>Tabernaemontana</i>	<i>divaricata</i>
378	<i>Sapium</i>	<i>baccatum</i>	423	<i>Talauma</i>	<i>hodgsonii</i>
379	<i>Sapium</i>	<i>eugeniifolium</i>	424	<i>Tamarindus</i>	<i>indica</i>
380	<i>Sapium</i>	<i>insigne</i>	425	<i>Tarennoidea</i>	<i>wallichii</i>
381	<i>Sapium</i>	<i>sebiferum</i>	426	<i>Taxus</i>	<i>baccata</i>
382	<i>Saprosma</i>	<i>ternatum</i>	427	<i>Tectona</i>	<i>grandis</i>
383	<i>Sarcosperma</i>	<i>arboreum</i>	428	<i>Terminalia</i>	<i>belerica</i>
384	<i>Saurauja</i>	<i>napaulensis</i>	429	<i>Terminalia</i>	<i>catappa</i>
385	<i>Saurauja</i>	<i>armata</i>	430	<i>Terminalia</i>	<i>chebula</i>
386	<i>Saurauja</i>	<i>griffithii</i>	431	<i>Terminalia</i>	<i>bialato</i>
387	<i>Saurauja</i>	<i>fasciculata</i>	432	<i>Terminalia</i>	<i>alata</i>
388	<i>Saurauja</i>	<i>punduana</i>	433	<i>Terminalia</i>	<i>myriocarpa</i>
389	<i>Saurauja</i>	<i>roxburghii</i>	434	<i>Terminalia</i>	<i>procera</i>
390	<i>Schima</i>	<i>wallichii</i>	435	<i>Terminalia</i>	<i>arjuna</i>
391	<i>Schima</i>	<i>hasiana</i>	436	<i>Terminalia</i>	<i>tomentosa</i>
392	<i>Schoepfia</i>	<i>griffithii</i>	437	<i>Tetracentron</i>	<i>sinense</i>
393	<i>Schoepfia</i>	<i>fragrans</i>	438	<i>Tetradium</i>	<i>fraxinifolius</i>
394	<i>Shorea</i>	<i>robusta</i>	439	<i>Tetrameles</i>	<i>nudiflora</i>
395	<i>Sloanea</i>	<i>decicarpus</i>	440	<i>Thamnocalamus</i>	<i>aristatus</i>
396	<i>Sloanea</i>	<i>sterculiacea</i>	441	<i>Thevetia</i>	<i>peruviana</i>
397	<i>Sophora</i>	<i>wightii</i>	442	<i>Toona</i>	<i>ciliata</i>
398	<i>Sorbus</i>	<i>griffithii</i>	443	<i>Toona</i>	<i>sureni</i>
399	<i>Sorbus</i>	<i>microphylla</i>	444	<i>Trema</i>	<i>politoria</i>

SN	NAME OF THE SPECIES	
445	<i>Trema</i>	<i>tomentosa</i>
446	<i>Trewia</i>	<i>nudiflora</i>
447	<i>Tsuga</i>	<i>dumosa</i>
448	<i>Turpinia</i>	<i>pomifera</i>
449	<i>Ulmus</i>	<i>lanceifolia</i>
450	<i>Viburnum</i>	<i>cylindricum</i>
451	<i>Vitex</i>	<i>heterophylla</i>
452	<i>Vitex</i>	<i>negundo</i>
453	<i>Vitex</i>	<i>quintata</i>
454	<i>Vitex</i>	<i>burmensis</i>
455	<i>Wallichia</i>	<i>densiflora</i>
456	<i>Walsura</i>	<i>tubulata</i>
457	<i>Wendlandia</i>	<i>puberula</i>
458	<i>Wendlandia</i>	<i>speciosa</i>
459	<i>Wendlandia</i>	<i>grandis</i>
460	<i>Wrightia</i>	<i>coccinea</i>
461	<i>Wrightia</i>	<i>arborea</i>
462	<i>Xantolis</i>	<i>hookeri</i>
463	<i>Yushania</i>	<i>maling</i>
464	<i>Yushania</i>	<i>hirsuta</i>
465	<i>Yushania</i>	<i>microphylla</i>
466	<i>Zanthoxylum</i>	<i>armatum</i>
467	<i>Zanthoxylum</i>	<i>budrunga</i>
468	<i>Zanthoxylum</i>	<i>rhetsa</i>
469	<i>Zizyphus</i>	<i>buddanensis</i>
470	<i>Zizyphus</i>	<i>jujuba</i>

Annexure VIII: List of ornamental plants available in Bhutan

SN	Scientific Name	Common Name	SN	Scientific Name	Common Name
1	<i>Abelia grandiflora</i>	Glossy Abelia	41	<i>Ascocentrum himalaicum</i>	Orchid
2	<i>Abutilon hybridum</i>	Flowering maple	42	<i>Asparagus densiflorus</i>	Asparagus
3	<i>Acacia linearifolia</i>	Stringybark wattle	43	<i>Aspidistra elatior</i>	Cast iron plant
4	<i>Acalypha wilkesiana</i>	Nuda green/Copperleaf	44	<i>Aster hybrida</i>	Michelmas daisy
5	<i>Acer japonicum</i>	Japanese-maple	45	<i>Astilbe</i> spp.	
6	<i>Acer palmatum</i>	Maple	46	<i>Aucuba japonica</i>	Gold Dust
7	<i>Achillea millefolium</i>	Yarrow	47	<i>Bambusa ventricosa</i>	Buddha belly bamboo
8	<i>Achimenes hybrids</i>	Achimenes	48	<i>Bambusa vulgaris</i>	Yellow bamboo
9	<i>Aechmea fasciata</i>	Urn Plant	49	<i>Bassia scoparia</i>	Burning bush
10	<i>Aeonium</i> spp.	Aeonium	50	<i>Beaucarnea recurvata</i>	Ponytail palm
11	<i>Aerides multiflorum</i>	Orchid	51	<i>Begonia rex</i>	Rex begonia
12	<i>Aerides odoratum</i>	Orchid	52	<i>Begonia semperflorens</i>	Wax begonia
13	<i>Agapanthus</i> spp.	African lily	53	<i>Begonia tuberhybrida</i>	Tuberous begonia
14	<i>Agave americana</i>	Century plant	54	<i>Bellis perennis</i>	Daisy
15	<i>Agrostis</i> spp.	Bentgrass	55	<i>Berberis thunbergii</i>	Barberry
16	<i>Ajuga reptans</i>	Blue bugle	56	<i>Bergenia ciliata</i>	Elephant's Ears
17	<i>Alcea rosea</i>	Holly hock	57	<i>Bougainvillea glabra</i>	Bougainvillea
18	<i>Alnus nepalensis</i>	Alder	58	<i>Brachyscome iberidifolia</i>	Swan River Daisy
19	<i>Aloe vera</i>	Aloe vera	59	<i>Brassica oleracea</i>	Ornamental cabbage/kale
20	<i>Alsobia dianthiflora</i>	Lace flower	60	<i>Buddleja asiatica</i>	Asian butterfly bush
21	<i>Alstroemeria hybrida</i>	Peruvian lily	61	<i>Buddleja colvilei</i>	Himalayan butterfly bush
22	<i>Alyssum maritimum</i>	Alyssum	62	<i>Buddleja davidii</i>	summer lilac
23	<i>Amaranthus</i> spp.	Amaranthus	63	<i>Buddleja</i> spp.	Butterfly bush
24	<i>Amaryllis belladonna</i>	Amaryllis	64	<i>Bulbophyllum</i> spp.	Orchid
25	<i>Amberboa moschata</i>	Sweetsultan	65	<i>Buxus sempervirens</i>	Box
26	<i>Anemone hybrida</i>	Thimbleweed	66	<i>Caesalpinia decapetala</i>	Black bonduc
27	<i>Anoectochilus brevibrabris</i>	Orchid	67	<i>Caesalpinia pulcherrima</i>	Peacock flower
28	<i>Anthogonium gracile</i>	Orchid	68	<i>Calanthe</i> spp.	Orchid
29	<i>Anthurium andraeanum</i>	Tailflower	69	<i>Calanthe tankervilleae</i>	Nun's Orchid
30	<i>Antirrhinum majus</i>	Snapdragon	70	<i>Calathea</i> spp.	Zebra plant
31	<i>Aorchis spathulata</i>	Orchid	71	<i>Calceolaria crenatiflora</i>	Lady's purse
32	<i>Aquilegia canadensis</i>	Red columbine	72	<i>Calendula officinalis</i>	Pot marigold
33	<i>Aquilegia vulgaris</i>	Common columbine	73	<i>Calibrachoa hybrida</i>	Million bells
34	<i>Araucaria araucana</i>	Monkey puzzel tree	74	<i>Calliandra</i> spp.	Fairy duster
35	<i>Arctotis stoechadifolia</i>	African Daisy	75	<i>Callistemon rigidus</i>	Bottlebrush
36	<i>Arctotis hybrida</i>	African Daisy	76	<i>Calluna vulgaris</i>	Heather
37	<i>Ardisia japonica</i>	Marlberry	77	<i>Camellia japonica</i>	Camellia
38	<i>Ardisia macrocarpa</i>	Himalayan Coralberry	78	<i>Camellia sinensis</i>	Tea plant
39	<i>Armeria maritima</i>	Sea thrift	79	<i>Campanula glomerata</i>	Dane's blood
40	<i>Arundina graminifolia</i>	Bamboo orchid	80	<i>Campanula medium</i>	Canterbury bells

SN	Scientific Name	Common Name	SN	Scientific Name	Common Name
81	<i>Campsis grandiflora</i>	Trumpet vine	121	<i>Cornus kousa</i>	Kousa dogwood
82	<i>Canna indica</i>	Indian shot plant	122	<i>Cortaderia selloana</i>	Pampas grass
83	<i>Carpobrotus</i> spp.	Ice plant	123	<i>Cotoneaster</i> spp.	Cotoneaster
84	<i>Carthamus tinctorius</i>	Safflower	124	<i>Crassula ovata</i>	Jade plant
85	<i>Caryopteris clandonensis</i>	Blue spirea	125	<i>Crocsmia crocosmiiflora</i>	Montbretia
86	<i>Cassia fistula</i>	Golden shower tree	126	<i>Crocus hybrida</i>	Crocus
87	<i>Cassia javanica</i>	Pink shower	127	<i>Croton</i> spp.	Croton
88	<i>Castanea sativa</i>	Sweet chestnut	128	<i>Cryptochilus lutea</i>	Orchid
89	<i>Cattleya</i> spp.	Cattleya orchids	129	<i>Cryptochilus sanguine</i>	Orchid
90	<i>Cedrus deodara</i>	Deodar	130	<i>Cupressus cashmeriana</i>	Bhutan cypress or Kashmir cypress
91	<i>Celosia argentea</i>	Cockscomb	131	<i>Cupressus funebris</i>	Chinese weeping cypress
92	<i>Centaurea cyanus</i>	Cornflower	132	<i>Cupressus sempervirens</i>	Mediterranean cypress
93	<i>Centranthus ruber</i>	Valerian	133	<i>Cycas pectinata</i>	Cycad
94	<i>Cephalanthera longifolia</i>	Orchid	134	<i>Cycas revoluta</i>	Cycad
95	<i>Ceratostigma griffithii</i>	Burmese Plumbago	135	<i>Cyclamen persicum</i>	Sowbread
96	<i>Ceratostylis himalaica</i>	Orchid	136	<i>Cymbidium hybridus</i>	Orchids
97	<i>Cestrum elegans</i>	Purple cestrum	137	<i>Dahlia pinnata</i>	Garden dahlia
98	<i>Chaenomeles japonica</i>	Japanese quince	138	<i>Dalbergia sissoo</i>	Indian rosewood
99	<i>Chamaedorea cataractarum</i>	Cat palm	139	<i>Daphne</i> spp.	Daphne
100	<i>Chamaedorea elegans</i>	Neanthe bella	140	<i>Delonix regia</i>	Gulmohar
101	<i>Chamaedorea elegans</i>	Parlour palm	141	<i>Delphinium grandiflorum</i>	Larkspur
102	<i>Chiloschita</i> spp.	Orchid	142	<i>Dendrobium</i> spp.	Orchid
103	<i>Chlorophytum comosum</i>	Spider plant	143	<i>Dianthus barbatus</i>	Carnation/Sweet William
104	<i>Chrysalidocarpus lutescens</i>	Areca palm	144	<i>Diascia</i> spp.	Diascia
105	<i>Chrysantemum x hybrida</i>	Chrysantehemum	145	<i>Dicentra spectabilis</i>	Bleeding Heart
106	<i>Chrysoglossum ornatum</i>	Orchid	146	<i>Dieffenbachia</i> spp.	Dumb Canes
107	<i>Chusua pauciflora</i>	Orchid	147	<i>Digitalis purpurea</i>	Foxglove
108	<i>Clarkia unguiculata</i>	Elegant clarkia	148	<i>Dracaena marginata</i>	Madagascar Dragon Tree
109	<i>Clarkia amoena</i>	Godetia	149	<i>Dracaena sanderiana</i>	Lucky bamboo
110	<i>Cleisostoma</i> spp.	Orchids	150	<i>Dypsis lutescens</i>	Areca palm
111	<i>Clematis hybrida</i>	Clematis	151	<i>Echeveria</i> spp.	Echeveria
112	<i>Cleome hassleriana</i>	Spider flower	152	<i>Echinacea</i> spp.	Coneflower
113	<i>Clerodendron</i> spp.	Glorybower	153	<i>Enkianthus deflexus</i>	Enkianthus
114	<i>Clerodendrum indicum</i>	Turk's turban	154	<i>Epigeneium</i> spp.	Orchid
115	<i>Clerodendrum japonicum</i>	Japanese glorybower	155	<i>Epipremnum aureum</i>	Golden pothos
116	<i>Clerodendrum wallichii</i>	Wallich's glorybower	156	<i>Epipremnum pinnatum</i>	Neougella
117	<i>Clerodendrum chinense</i>	Chinese glory bower	157	<i>Episcia cupreata</i>	Flame violet
118	<i>Coelogyne hybridus</i>	Orchids	158	<i>Eria</i> spp.	Orchids
119	<i>Coreopsis tinctoria</i>	Golden tickseed	159	<i>Erigeron karvinskianus</i>	Mexican fleabane
120	<i>Cornus capitata</i>	Dogwood	160	<i>Eriobotrya japonica</i>	Loquat

SN	Scientific Name	Common Name	SN	Scientific Name	Common Name
161	<i>Erysimum hieraciifolium</i>	Wallflower	201	<i>Hyacinthus orientalis</i>	Hyacinth
162	<i>Eschscholzia californica</i>	California poppy	202	<i>Hydrangea macrophylla</i>	Hydrangea
163	<i>Esmeralda clarkei</i>	Orchid	203	<i>Hydrangea paniculata</i>	Hydrangea
164	<i>Euonymus</i> spp.	Spindle tree	204	<i>Hyophorbe</i> spp.	Bottlepalm
165	<i>Euonymus fortunei</i>	Fortune's spindle	205	<i>Hypericum</i> spp.	Hypericum
166	<i>Euphorbia cotinifolia</i>	Smoketree spurge	206	<i>Iberis sempervirens</i>	Candytuft
167	<i>Euphorbia pulcherrima</i>	Poinsettia	207	<i>Ilex dipyrena</i>	Himalayan Holly
168	<i>Eustoma grandiflorum</i>	Lisianthus	208	<i>Ilex aquifolium</i>	Common holly
169	<i>Ficus benjamina</i>	Weeping fig	209	<i>Ilex crenata</i>	Japanese holly
170	<i>Ficus elastica</i>	Rubber plant	210	<i>Impatiens walleriana</i>	Busy Lizzie/Balsam
171	<i>Fittonia albivenis</i>	Nerve plant	211	<i>Indigofera</i> spp.	Indigofera
172	<i>Forsythia intermedia</i>	Forsythia	212	<i>Ipheion uniflorum</i>	Starflower
173	<i>Freesia hybrida</i>	Baboon flower	213	<i>Ipomea</i> spp.	Morning glory
174	<i>Fritillaria imperialis</i>	Crown imperial	214	<i>Iris hybrida</i>	Iris
175	<i>Fritillaria</i> spp.	Fritillaries	215	<i>Jacaranda mimosifolia</i>	Jacaranda
176	<i>Fuchsia</i> spp.	Fuchsia	216	<i>Jacobaea maritima</i>	Dusty miller
177	<i>Gaillardia</i> spp.	Blanket flowers	217	<i>Jasminum mesnyi</i>	Primrose jasmine
178	<i>Galanthus nivalis</i>	Common snowdrop	218	<i>Jatropha podagrica</i>	Buddha belly plant
179	<i>Galanthus</i> spp.	Snowdrop	219	<i>Juniperus communis</i>	Common juniper
180	<i>Gardenia grandiflora</i>	Cape jasmine	220	<i>Justicia betonica</i>	White Shrimp Plant
181	<i>Gastrochilus</i> spp.	Orchids	221	<i>Justicia brandegeana</i>	Shrimp plant
182	<i>Gazania rigens</i>	Gazania	222	<i>Kalanchoe</i> spp.	Widow's thrill
183	<i>Gelsemium sempervirens</i>	Yellow Jasmine	223	<i>Kerria japonica</i>	Japanese rose
184	<i>Geranium hybrid</i>	Cranesbill	224	<i>Kniphofia linearifolia</i>	Torch lily
185	<i>Gerbera hybrida</i>	Gerbera	225	<i>Kohleria amabilis</i>	Tree gloxinia
186	<i>Ginkgo biloba</i>	Ginkgo	226	<i>Lagenaria</i> spp.	Lagenaria
187	<i>Gladiolus hybridus</i>	Gladiolus	227	<i>Lagerstroemia</i> spp.	Lagerstroemia
188	<i>Glebionis segetum</i>	Corn marigold	228	<i>Lasthenia</i> spp.	Goldfields
189	<i>Gloxinia</i> spp.	Gloxinia	229	<i>Lathyrus odoratus</i>	Sweet pea
190	<i>Gomphrena globosa</i>	Globe Amaranth	230	<i>Lavandula angustifolia</i>	Lavender
191	<i>Gypsophila elegans</i>	Baby's-breath	231	<i>Lavatera arborea</i>	Tree mallows
192	<i>Helianthus annuus</i>	Sunflower	232	<i>Leptorchis species</i>	Vanda Miss Joaquim
193	<i>Helichrysum bracteatum</i>	Strawflower	233	<i>Leucanthemum</i> spp.	Shasta daisy
194	<i>Heliconia</i> spp.	Lobster claw	234	<i>Lewisiopsis tweedyi</i>	Tweedy's pussypaws
195	<i>Helleborus hybrida</i>	Hellebore	235	<i>Ligustrum</i> spp.	Privet
196	<i>Hemerocallis fulva</i>	Daylily	236	<i>Ligustrum ovalifolium</i>	Privet
197	<i>Hibiscus rosa sinensis</i>	Chinese rose	237	<i>Lilium</i> spp.	Lily
198	<i>Hippeastrum vittatum</i>	Barbados lily	238	<i>Lilium bulbiferum</i>	Orange lily
199	<i>Hosta ventricosa</i>	Plantain lily	239	<i>Lilium lancifolium</i>	Tiger lily
200	<i>Hoya carnosa</i>	Honey plant	240	<i>Lilium hybrida</i>	Lily

SN	Scientific Name	Common Name	SN	Scientific Name	Common Name
241	<i>Limonium sinuatum</i>	Statice	281	<i>Pennisetum setaceum</i>	Fountaingrass
242	<i>Linaria bipartita</i>	Clovenlip toadflax	282	<i>Penstemon hybridus</i>	Beard Tongue
243	<i>Linaria genistifolia</i>	Toadflax	283	<i>Pentas lanceolata</i>	Egyptian starcluster
244	<i>Lobelia hybrida</i>	Lobelia	284	<i>Peperomia caperata</i>	Emerald peperomia
245	<i>Lonicera</i> spp.	Honeysuckle	285	<i>Petunia atkinsiana</i>	Petunia
246	<i>Loropetalum chinense</i>	Chinese fringe flower	286	<i>Phalaenopsis hybridus</i>	Orchid
247	<i>Lunaria annua</i>	Honesty	287	<i>Philadelphus coronarius</i>	Mock orange
248	<i>Lupinus hybrida</i>	Lupin	288	<i>Philodendron</i> spp.	Philodendron
249	<i>Lychnis</i> spp.	Campion	289	<i>Phlox paniculata</i>	Garden phlox
250	<i>Lycoris radiata</i>	Red spider lily	290	<i>Phoenix roebelenii</i>	Dwarf date palm
251	<i>Magnolia grandiflora</i>	Southern magnolia	291	<i>Phyllostachys aurea</i>	Golden bamboo
252	<i>Magnolia liliflora</i>	Magnolia	292	<i>Phyllostachys nigra</i>	Black bamboo
253	<i>Mammillaria</i> spp.	Woolly nipple cactus	293	<i>Pieris formosa</i>	Himalayan Pieris
254	<i>Matricaria chamomilla</i>	Chamomile	294	<i>Pilea peperomioides</i>	Chinese money plant
255	<i>Matthiola incana</i>	Stock	295	<i>Piptanthus nepalensis</i>	Evergreen laburnum
256	<i>Matthiola incana</i>	Hoary stock	296	<i>Pittosporum tobira</i>	Mock orange
257	<i>Mirabilis jalapa</i>	Four o'clock flower	297	<i>Platanus acerifolia</i>	London plane
258	<i>Monstera deliciosa</i>	Split-Leaf philodendron	298	<i>Platynerium bifurcatum</i>	Staghorn fern
259	<i>Muscari armeniacum</i>	Grape hyacinth	299	<i>Platycladus orientalis</i>	Oriental thuja
260	<i>Mussaenda erythrophylla</i>	Ashanti blood	300	<i>Platycodon grandiflorus</i>	Ballon flower
261	<i>Myosotis sylvatica</i>	Wood Forget-me-not	301	<i>Plectranthus australis</i>	Swedish ivy
262	<i>Myrtus communis</i>	Myrtle	302	<i>Plumbago</i> spp.	Leadwort
263	<i>Nandina domestica</i>	Sacred bamboo	303	<i>Plumeria</i> spp.	Dwarf Plumeria
264	<i>Narcissus medioluteus</i>	Daffodil	304	<i>Poa pratensis</i>	Kentucky blue grass
265	<i>Nelumbo nucifera</i>	sacred lotus	305	<i>Polianthes tuberosa</i>	Tuberose
266	<i>Neoregelia caroliniae</i>	Blushing Bromeliad	306	<i>Polyalthia longifolia</i>	False Ashoka
267	<i>Nerium oleander</i>	Oleander	307	<i>Portulaca grandiflora</i>	Moss rose
268	<i>Nigella sativa</i>	Black cumin	308	<i>Primula</i> spp.	Primrose
269	<i>Oncidium</i> spp.	Orchid	309	<i>Prunella grandiflora</i>	Bigflower Selfheal
270	<i>Ophiopogon japonicus</i>	Lily turf	310	<i>Prunus yedoensis</i>	Yoshino cherry
271	<i>Oreorchis micrantha</i>	Orchid	311	<i>Prunus cerasifera</i>	Cherry plum
272	<i>Orychophragmus violaceus</i>	Violet cress	312	<i>Prunus serrulata</i>	Japanese cherry
273	<i>Osteospermum ecklonis</i>	Cape Marguerite	313	<i>Prunus hybrida</i>	Biocolor peach
274	<i>Oxalis triangularis</i>	False shamrock	314	<i>Pyracantha crenulata</i>	Nepalese Firethorn
275	<i>Paeonia suffruticosa</i>	Moutan peony	315	<i>Pyracantha coccinea</i>	Firethorn
276	<i>Paeonia lactiflora</i>	Chinese peony	316	<i>Pyrostegia venusta</i>	Flamevine
277	<i>Papaver hybridum</i>	Poppy	317	<i>Ranunculus</i> spp.	Buttercup
278	<i>Passiflora</i> spp.	Passionflower	318	<i>Rhapis excelsa</i>	Bamboo palm
279	<i>Paulownia tomentosa</i>	Foxglove tree	319	<i>Rhododendron indicum</i>	Azalea
280	<i>Pelargonium hortorum</i>	Zonal geranium	320	<i>Rhododendron hybridus</i>	Azalea

SN	Scientific Name	Common Name	SN	Scientific Name	Common Name
321	<i>Rodgersia pinnata</i>	Rodger's Flower	348	<i>Tamarix</i> spp.	Salt cedar
322	<i>Rosa banksiae</i>	Thornless rose	349	<i>Tanacetum parthenium</i>	Tansies
323	<i>Rosa hybridua</i>	Rose	350	<i>Thunbergia hybrida</i>	blue trumpet vine
324	<i>Ruellia</i> spp.	Wild petumia	351	<i>Tillandsia ionantha</i>	Air plant
325	<i>Salvia leucantha</i>	Mexican bush sage	352	<i>Torenia hybrida</i>	Wishbone flower
326	<i>Salvia rosmarinus</i>	Scarlet sage	353	<i>Tradescantia</i> spp.	Wandering jew
327	<i>Salvia splendens</i>	Scarlet sage	354	<i>Tropaeolum majus</i>	Nastrutium
328	<i>Sambucus nigra</i>	Elderberry	355	<i>Trifolium repens</i>	White Clover
329	<i>Sasa nipponica</i>	Japanes bamboo	356	<i>Trifolium pratense</i>	Red Clover
330	<i>Schefflera arboricola</i>	Umbrella Treee	357	<i>Tulipa gesneriana</i>	Tulip
331	<i>Schefflera</i> spp.	Schefflera	358	<i>Vanda</i> spp.	Orchid
332	<i>Schizanthus x pinnatus</i>	Butterfly flower	359	<i>Verbena bonariensis</i>	Verbena
333	<i>Schlumbergera bridgesii</i>	Christmas cactus	360	<i>Veronica longifolia</i>	Speedwell
334	<i>Sedum</i> spp.	Stonecrops	361	<i>Veronica speciosa</i>	Hebe
335	<i>Sempervivum arachnoideum</i>	Cob web houseleek	362	<i>Vinca major</i>	Periwinkle
336	<i>Silene dioica</i>	Red catchfly	363	<i>Viola hybridus</i>	Pansy
337	<i>Smithiantha multiflora</i>	Temple bells	364	<i>Vriesea</i> spp.	Bromelia Sword
338	<i>Solanum laxum</i>	Potato vine	365	<i>Weigela florida</i>	Weigela
339	<i>Solanum pseudocapsicum</i>	Ornamental chilli	366	<i>Wisteria floribunda</i>	Japanese wisteria
340	<i>Solenostemon</i> spp.	Coleus	367	<i>Wisteria sinensis</i>	Chinese wisteria
341	<i>Spathiphyllum wallisii</i>	Peace lily	368	<i>Xeranthemum annuum</i>	Paper daisy
342	<i>Spiraea cantoniensis</i>	Reeve's spiraea	369	<i>Xerochrysum bracteatum</i>	Strawflower
343	<i>Spiraea thunbergii</i>	Thunberg spiraea	370	<i>Yucca gloriosa</i>	Yucca
344	<i>Strelitzia reginae</i>	Bird of Paradise	371	<i>Zantedeschia aethiopica</i>	Calla lily
345	<i>Syringa vulgaris</i>	Common lilac	372	<i>Zephyranthes</i> spp.	Rain lily
346	<i>Tabernaemontana</i> spp.		373	<i>Zinnia elegans</i>	Zinnia
347	<i>Tagetes</i> spp.	Marigold	374	<i>Roystonea regia</i>	Royal Palm
			375	<i>Livistona chinensis</i>	Chinese Cabbage Palm
			376	<i>Hyphaene coriacea</i>	Lala Palm
			377	<i>Rhapis excelsa</i>	Broadleaf lady palm/Bamboo palm
			378	<i>Phoenix canariensis</i>	Canary Island date palm
			379	<i>Clematis flammula</i>	Fragrant virgin's bower

Annexure IX: Application Form for Seed Certification

To

I/we, the seed producers, herewith submit an application for issuance of seed certification for the following seed/planting materials as per prescribed standards:

Name and address of applicant

Details of seed/planting materials

SN	Crop	Variety	Seed Source	Quantity (kg/No)	Purpose (internal/external supply)

Duration/validity of the certificate:

Fee for certification:

Signature of applicant

Annexure X: Inspection Report for Seeds/Nursery Certification

Name of owner:	Registration no:
Location:	Contact no:

Date of Inspection:	Type of Inspection: Seed/Nursery
Inspection Team: 1) Plant Inspector (Team leader): 2) Team member: 3) Team member:	

Detail of Observations:

SN	Observations	Actions

Recommendation of the Inspection team

SN.	Planting Material	Variety	Quantity certified (Nos/kgs)	Value (Nu.)	Quantity rejected (Nos/Kgs)	Value (Nu)	Remarks (Research/ Commercial/ Self Use)

Sign of Owner

Sign of Team leader

Annexure XI: Seed Certificate

Ref. No.

Date:

SEED CERTIFICATE

This certificate is hereby granted to Mr./Mrs. _____ holder of Trade Licence _____ Nursery Registration _____ by BFDA _____ Dzongkhag office for internal/external supply of seeds and planting materials based upon meeting the minimum standards prescribed in the Revised Seed Rules and Regulation of Bhutan 2025 for following planting materials:

Crop:

Variety:

Quantity:

Date of Issue:

Certifying Officer:

Name:

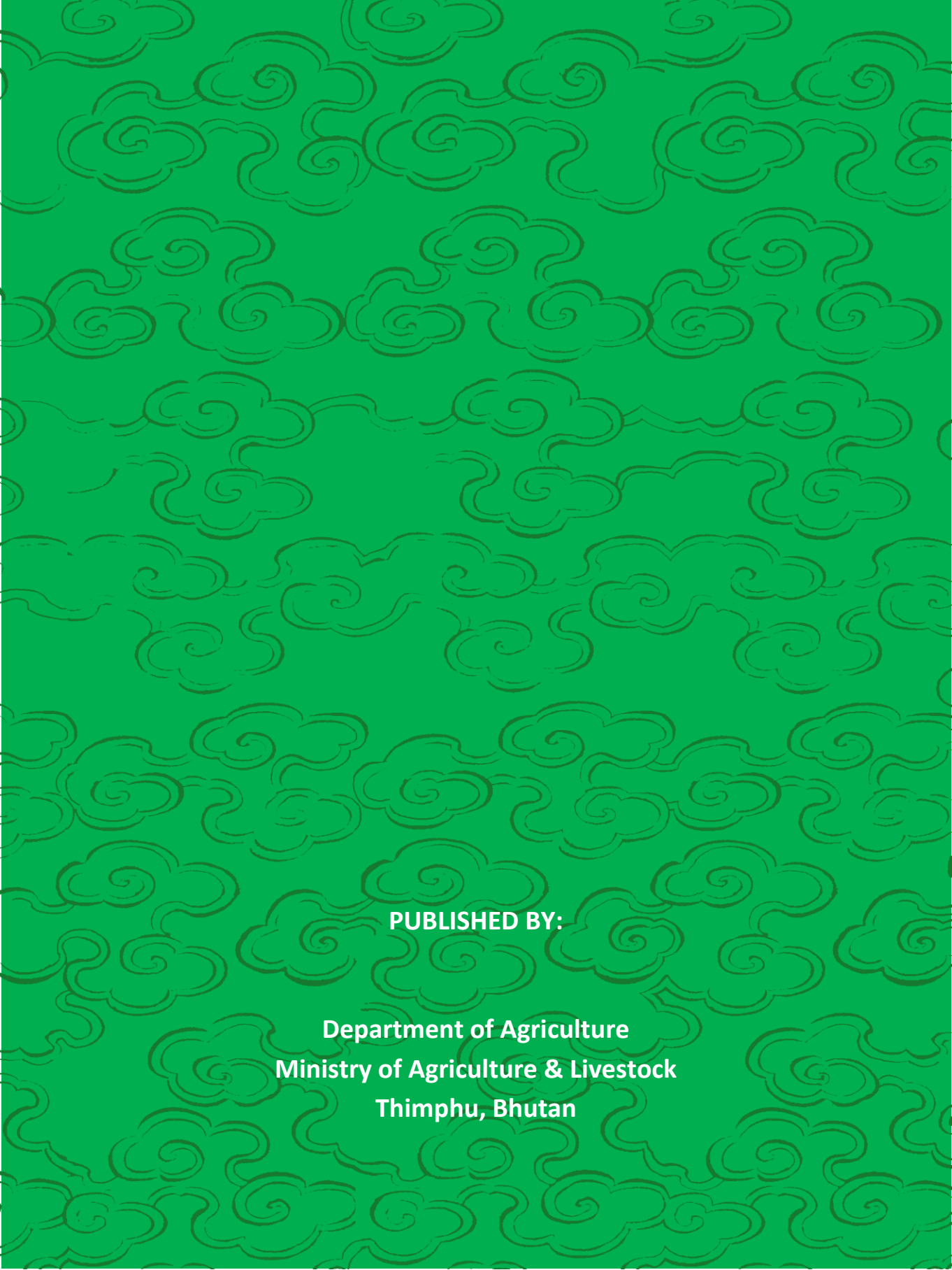
Designation:

Employee ID No:

SEAL

Annexure XII: Schedule of fees

A)	Issue of import permit	Nu. 300/- (commercial); Nu. 100 (personal)
B)	Issue of Phytosanitary	Nu. 300/- (commercial); Nu 100 (personal)
C)	Export Certificate	Nu. 300/-
D)	In-country Movement Permit	Nu. 20/-
E)	Inspection of seed for import/export	Nu. 20/- per sample
F)	Inspection of plant for import/export	Nu. 2/- per plant
G)	Growth in post-entry quarantine	Nu. 5/- per plant
H)	Treatment	Actual cost of chemical + handling charges to be borne by the trader or defaulter
I)	Destruction	Actual cost of fuel + handling charges to be borne by the trader or defaulter

PUBLISHED BY:

**Department of Agriculture
Ministry of Agriculture & Livestock
Thimphu, Bhutan**